

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ



28 nci Birleşim

26 Aralık 1980 Cuma



İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	70
II. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	70
1. — 4.1.1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun tasarısı ve Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (1/64) (S. Sayısı : 84)	70:87



I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Üç oturum yapılan bu birleşimde :

(9/1) ve (9/2) esas numaralı Soruşturma komisyonlarına yeniden süre verilmesine dair Soruşturma Komisyonu başkanlıkları tezkereleri (3/33, 3/34) ile;

31.12.1960 gün ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin (1/60) (S. Sayısı : 76; 76'ya 1 ve 2 nci Ek).

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin (1/63) (S. Sayısı : 78),

5434 sayılı TC Emekli Sandığı Kanunu ile 1005 sayılı İstiklal Madalyası verilmiş bulunanlara Vatani Hizmet Tertibinden Şeref Aylığı bağlanması ve 2150 sayılı Vatani Hizmet Tertibinden aylık alanların ay-

lıklarının yükseltilmesi hakkındaki kanunlarda değişiklik yapılması hakkında (1/109, 1/108) (S. Sayısı : 85) ve

Süresi sona eren Toplu İş Sözleşmelerinin sosyal zorunluluk hallerinde yeniden yürürlüğe konulması hakkında (1/116) (S. Sayısı : 86) Kanun tasarıları kabul edildi.

26 Aralık 1980 Cuma günü saat 14.00'de toplanılmak üzere birleşime saat 19.44'te son verildi.

Haydar SALTİK
Orgeneral
Milli Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 16.07

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Milli Güvenlik Konseyinin 28 nci Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 4.1.1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değişiklik yapılmasına ilişkin Kanun tasarısı ve Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (1/64) (S. Sayısı : 84) (1)

BAŞKAN — Gündemimize göre, 4.1.1961 Gün ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısını görüşeceğiz.

Bu konudaki Bütçe - Plan Komisyonu Raporu 84 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Bütçe - Plan Komisyonu Sözcüsü ve Bakanlık temsilcileri yerlerini aldılar.

Şimdi tasarının tümü üzerinde görüşme açıyorum.

(1) 84 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

Söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunacağım : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

4.1.1961 Gün ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 3 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Kanunlarının Uygulanması ve İspat :

Madde 3. — A) Vergi kanunlarının uygulanması : Bu Kanunda kullanılan «Vergi Kanunu» tabiri işbu Kanun ile bu Kanun hükümlerine tabi vergi, resim ve harç kanunlarını ifade eder.

Vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder. Lafzın açık olmadığı hallerde vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı gözönünde tutularak uygulanır.

B) İspat : Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.

Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Şu kadar ki, vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.

İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

BAŞKAN — Efendim, ben 1 noı madde üzerinde Komisyon Sözcüsü arkadaşımızın izahatta bulunmasını rica edeceğim. Bu, «ispat keyfiyeti» biraz mühim. İspatı kim yapacak, neden karşı taraf yapıyor? Komisyonun bunlar hakkındaki görüşleri nedir?

Buyurun efendim.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, madde, aşağı yukarı yapılan değişikliklerin bir anamaddesini teşkil etmektedir ve bundan sonra yapılacak değişiklikler de genellikle bu maddeden kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle, Komisyon olarak, vergi komisyonundan kişilerle, müfettişlerle konuşup, huzurunuzda, bütün kanunları, inandığımız en iyi şekilde getirmeye gayret ettik, en az hata yapmaya gayret ettik; ama bunda biraz daha ileri gittik; gerçekten bu işin ilmini yapmış profesörlerle konuşmaya özellikle itina gösterdik. Bu arada iki kişi ile konuşmayı arzu ediyorduk; ancak, Sayın Profesör Bozer Türkiye'de olmadığından, Vergi Hukuku Profesörü Dr. Mualla Öncel'le konuştuk; kendilerini çağırdık, fikirlerinden istifadeye gayret ettik.

Kendileri, 1 nci madde ile getirilen, «ekonomik delil sistemi» nin Türk vergi sistemine girmekte çok geç kaldığını; bugün Almanya başta olmak üzere, vergi yasaları bakımından öncülük yapan İsviçre'nin bu sistemi senelerdir uyguladığını, buna geçmeyi çok olumlu bir adım olarak kabul ettiğini beyan ettiler.

«Vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder» tabirinin Medeni Kanunumuzda bulunduğunu,

daha kapsamlı bir kanundaki ifadelerin, kapsamı daha dar bir kanuna alınmasında yarar gördüklerini söylediler. Aksi için endişe ettiklerini; ama kapsamı daraldıkça büyük kanundan küçük kanuna aktarma yapmanın gerektiği yerlerde uygun olacağını söylediler.

Ancak Sayın Başkanım, metindeki : «... kanunun yapısındaki yeri...» ibaresinde bir eksiklik var. Ondan evvel bir «hükümlerin» kelimesini ilave ederek, «hükümlerin kanunun yapısındaki yeri» diye açıklık getirilmesini; bazı kanunların yapısı itibariyle biraz kapalı olabileceğini; ama vergi kanunlarını, profesör olduğu halde kendisinin bile anlamakta güçlük çektiğini, mutlaka vergi kanunlarının bütün mükelleflerin anlayabileceği bir dilde yazılmasında yarar gördüklerini belirttiler; hiç değilse, değişiklikler yapıldıkça - burada fırsat kaçmışsa bile - bundan sonra daha anlaşılır ifadeler kullanılmasının iyi olacağını belirttiler.

İspat keyfiyetinde en küçük bir endişesi olmadığını, ispat keyfiyetini sadece Maliyeye vererek, elini kolunu bağlamakta, vergi tahsilatı bakımından yarar görmediklerini; Alman Vergi Kanununun 42 veya 43 noı maddesinde bundan çok daha ağır hükümler olduğunu ve bunun tabii olduğunu ifade ettiler. Bu madde hakkında mütalaaları budur.

İzininiz olursa, Komisyon olarak, hakikaten bir kelime eksikliği gördük; «kanunun yapısındaki yeri» nden evvel, bir «hükümlerin» kelimesinin konması gerekir; «hükümlerin, kanunun yapısındaki yeri olarak» maddenin kabulünü arz ederim.

BAŞKAN — «... hükümlerin, kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı gözönünde tutularak uygulanır.»

Oraya siz, bir «hükümlerin» kelimesinin ilavesini istiyorsunuz.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet, lütfederseniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Efendim, 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı Sayın Konsey üyelerinden?

Buyurun Orgeneral Ersin.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Şimdi, çok güzel bir inceleme yapılmış; ancak, İsviçre'de ve Almanya'da uygulanan bir sistemle mukayese edilerek, maddedeki hükümler bırakılıyor.

Acaba, Sayın Profesöre, getirilmek istenen hükümün, bizim bünyemize uygunluğu bakımından fikir-

leri soruldu mu? Bu hususta da tatmin edici bir bilgi verebildi mi? Onu arz etmek istedim.

BAŞKAN — Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Verdi Sayın Başkanım; hatta bu konuda ekonomik delil sistemine geçmekte geç kaldığımızı ifade ettiler; bu bakımdan, bu maddenin, geç de olsa konulmasının uygun olduğunu söylediler.

ORGENERAL NURETTİN ERSİN — Bizim toplumumuzda da bunlar uygulanabilir mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet; konuştuk Sayın Paşam.

BAŞKAN — Başka söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

1 nci maddeyi, Komisyon Sözcüsü arkadaşımızın önerdiği tarzda, 2 nci fıkrasının son satırındaki, «konuluşundaki maksat» tan sonra, «hükümlerin» ilave edilerek, «... hükümlerin kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı gözönünde tutularak uygulanır» şeklinde oylarınıza sunacağım.

2 nci fıkrayı düzeltilmiş şekliyle tekrar okutuyorum :

«Vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder. Lafzın açık olmadığı hallerde, vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, hükümlerin kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı gözönünde tutularak uygulanır.»

BAŞKAN — Diğer okunan yerlerde bir değişiklik teklif etmiyorlar. Maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Aynı Kanunun 5 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla Gelir Vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, sermaye şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannamelerinde gösterdikleri matrahları (zarar dahil) ve beyanları üzerinden tarh olunan Gelir ve Kurumlar Vergileri ile mükelleflerin ad ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerin verildiği yıl içinde, dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerle ilan olunur. Mükellefin bağlı bulunduğu teşekkül varsa, bu ilan orada da yapılır.

Gelir Vergisi mükellefleri (Götürü usulde vergilendirilen mükellefler dahil) ile sermaye şirketleri her

yıl Mayıs ayının son gününe kadar vergi tarhına esas olan kazanç tutarları ile bunlara isabet eden vergi miktarlarını gösteren levhayı merkezlerine, şubelerine, satış mağazalarına iş sahipleri ile mükellefler tarafından kolayca okunup görünecek şekilde asmak zorundadırlar. İlan ve levhalara ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığınca belli edilir.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde Komisyon Sözcüsü arkadaşımızın bir diyeceği olacak mı efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Zaten Hükümet teklifiyle aynıdır; iştirak etmişsiniz.

2 nci madde üzerinde Sayın Konsey Üyeleri arkadaşlarımızdan söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Aynı Kanunun 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İkmalen Vergi Tarhı :

Madde 29. — İkmalen vergi tarhı, her ne şekilde olursa olsun bir vergi tarh edildikten sonra bu vergiye müteallik olarak meydana çıkan ve defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak miktarı tespit olunan bir matrah veya matrah farkı üzerinden alınacak verginin tarh edilmesidir.

Özel kanunlarında ikmalen tarhiyata ilişkin olarak yer alan hükümler saklıdır.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde Komisyonun da bir ihtilafı yok, zaten Hükümet teklifiyle aynıdır değil mi efendim? Bir değişiklik öneriniz var mı?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkan) — Hayır, yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?

3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen olmadığına göre, maddeyi oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 4. — Aynı Kanunun 30 ncu maddesinin bir ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki 6 numaralı bent eklenmiştir,

Resen vergi tarhi, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitine imkân bulunamayan hallerde takdir komisyonlarınca tespit edilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh edilmesidir.

Aşağıdaki hallerden herhangi birinin bulunması durumunda, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitinin mümkün olmadığı kabul edilir.

6. Tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannamelerin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunursa.

BAŞKAN — Komisyon, Hükümet tasarısında değişiklik yapmış; onu izah eder mi efendim?

Buyurunuz.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, 1 nci ve 2 nci fıkrayı değiştirmişler Hükümet tasarısında. Ancak, ona paralel olarak 3 ncü fıkranın da değişmesi lazım.

3 ncü fıkra olarak, «Aşağıdaki hallerden herhangi birinin bulunması durumunda, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitinin mümkün olmadığı kabul edilir» şeklinde 1 nci fıkradaki değişikliğe paralel olarak bir ilave yaptık.

BAŞKAN — Hükümet olarak buna iştirak ediyor musunuz efendim?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Faydalıdır; iştirak ediyoruz.

BAŞKAN — Peki, teşekkür ederim.

4 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — Aynı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortalama Kâr Hadlerinin Tespiti :

Madde 42. — Ortalama kâr hadleri Maliye Bakanlığınca emtia ve iş nevelerine göre hazırlanacak cetveller üzerine il merkezlerinde o il defterdarının veya mazereti halinde tevkil edeceği maliye memurunun başkanlığı altında gelir müdürü ve vergi dairesi müdürü olmak üzere üç memur üye ile tüccarlar için il merkezindeki ticaret odalarınca, esnaf ve sanatkârlar için kanunla kurulan esnaf dernekleri birliğince, birlikleri yoksa esnaf ve sanatkâr teşekküllerince, odaların, birlik ve teşekküllerin bulunmadığı

yerlerde il merkezindeki belediyelerce seçilecek iki kişiden kurulan özel bir komisyon tarafından ilçeler itibarıyla gayri safi kazançta göre ayrı ayrı tayin olunur. Bu teşekküllerce belli edilecek üyeler bir asıl bir yedek olmak üzere seçilir. Üyelerin Komisyon Başkanının talebi üzerine bir ay içinde seçilmemesi halinde, üyeler komisyon başkanının teklifi üzerine vali tarafından seçilir. Şu kadar ki merkez ilçesi dışındaki mükelleflere ait ortalama kâr hadlerinin tespitinde, il merkezinden seçilmiş olan üyelerden birinin yerine o ilçelerden aynı mahiyetteki teşekküller tarafından seçilmiş olan bir üye toplantılara katılır.

Ortalama kâr hadlerinin tayininde nazara alınacak esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir.

Komisyon, defterdarın yazılı isteği tarihinden başlayarak üç ay içinde takdir işini tamamlar, lüzum görülen yerlerde ve hallerde bu süre Maliye Bakanlığınca bir yıla kadar uzatılabilir.

BAŞKAN — 5 nci madde üzerinde Komisyonun bir diyeceği var mı efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Hayır Sayın Başkanım.

BAŞKAN — 5 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — Aynı Kanunun 43 ncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, ilgili Genel Müdür Baş Yardımcısı veya bunların tevkil edeceği kimselerle Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin iki temsilcisinden kurulur.

BAŞKAN — 6 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — Aynı Kanunun 46 ncü maddesinin son iki fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir :

Ancak, zirai kazançlar il komisyonlarınca verilen ısrar kararları uygun görülmediği takdirde uygun görülmeyen ölçüler yerine merkez komisyonunca re'sen ve nihai olarak yeni ölçüler tayin ve tespit olunur.

Kara ve su avcılığında 45 nci maddede yazılı ölçülerden 2 numaralı bentteki ölçünün tespiti ile iktifa olunur.

Zirai kazançlar için tespit edilecek götürü gider emsalleri % 70 (dahil) nispetinden fazla olamaz.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8. — Aynı Kanunun Dördüncü Kısım Başlığı «Takdir, Zirai Kazançlar ve Özel Komisyonları» olarak 72 nci maddesinin birinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Takdir Komisyonu; illerde defterdarın, ilçelerde mal müdürünün (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde ilgili vergi dairesi müdürünün) veya bunların tevkil edecekleri memurların başkanlığı altında ilgili vergi dairesinin yetkili iki memurundan ve seçilmiş iki üyeden kurulur.

BAŞKAN — 8 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 ncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 9. — Aynı Kanunun 73 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üyeler, tüccarlar için ticaret odasınınca, diğer sanat ve meslek erbabi için bunların mensup oldukları mesleki teşekküllerce kendi üyeleri arasından veya hariçten seçilir. Bu teşekküller, Takdir Komisyonu Başkanının yazılı talebi üzerine en geç bir ay içinde iki asil ve iki yedek üye seçmeye mecburdurlar. Bu mecburiyet zamanında yerine getirilmezse üyeler mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından seçilir.

BAŞKAN — 9 ncu madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 ncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 10. — Aynı Kanunun 75 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyon, servetleri, sınai ve edebi mülkiyet haklarını, imtiyazları, madenleri, mücevheratı, eski eserleri ve sanat eserlerini değerlemede bilirkişiye müracaat edebilir.

BAŞKAN — Maddede geçen «...edebi mülkiyet haklarını.» ibaresi anlaşılması güç bir ibare. Bu konuda Komisyon Sözcüsünün bir diyeceği var mı efendim?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Gerçekten anlaşılması güç bir kelimedir. «Telif hakkı» olarak düzeltilmesini arzu ediyoruz. «Sınai ve telif haklarını...»

BAŞKAN — «...edebi mülkiyet...» sözünden bir şey çıkmıyor, değil mi efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Eski kanundan aynen geçirilmiştir.

ORJENEL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eğer tensip buyurulursa, «Sınai hakları ve telif haklarını» diyelim.

BAŞKAN — Efendim, 10 ncu madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde, 10 ncu maddeyi değişik şekliyle tekrar okutuyorum :

MADDE 10. — Aynı Kanunun 75 ncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyon, servetleri, sınai hakları ve telif haklarını, imtiyazları, madenleri, mücevheratı, eski eserleri ve sanat eserlerini değerlemede bilirkişiye müracaat edebilir.

BAŞKAN — Komisyonumuzun teklif ettiği bu ufak değişiklikle 10 ncu maddeyi oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 11. — Aynı Kanunun Dördüncü Bölümünün başlığı «Zirai Kazançlar İl ve Merkez Komisyonları ile Özel Komisyonlar» olarak 83 ncü maddesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zirai Kazançlar İl Komisyonu :

Madde 83. — Zirai Kazançlar İl Komisyonu valinin başkanlığında defterdar, gelir müdürü, ziraat müdürü, veteriner müdürü, il merkezindeki ziraat bankası şube müdürü ve seçilmiş üç üyeden kurulur. Ormancılığa ilişkin konuların görüşülmesinde komisyona veteriner müdürü yerine orman işletme müdürü veya tevkil edeceği bir temsilci katılır.

BAŞKAN — 11 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 12. — Aynı Kanunun 84 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zirai Kazançlar İl Komisyonunun seçilmiş üyelerinden biri mahalli çiftçi birlikleri, biri il ziraat oda-

sı ve biri de il ticaret odası tarafından muntika çiftçileri arasından seçilir.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 13. — Aynı Kanunun 85 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, Gelirler Genel Müdürlüğünün üç, Tarım ve Orman Bakanlığının iki, Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün bir, Ziraat Odaları Birliğinin bir temsilcisinden kurulur.

BAŞKAN — 13 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?..

Buyurun Komisyon Sözcüsü.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, lütfederseniz, burada 9'a 2 oranında olan bir komisyon teşkilinde seçilmiş 2 kişiden 1'isi de çıkarılmaktadır.

Çok önemli değilse, bunun tamamen çıkartılarak, kanundaki 85 nci maddenin aynen bırakılmasını arzu ederiz.

BAŞKAN — Esas kanunda nasıl?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Orada, 11'e 2; burada 9'a 1 oluyor efendim. Yani, 2'si de 1'e iniyor, bütütün gereksiz kalıyor, lüzumsuz kalıyor.

BAŞKAN — Bu konuda Sayın Bakanımız ne diyor?..

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Tabii esasa müessir değil efendim.

BAŞKAN — Esas kanunda 11'e 2, burada 9'a 1. Neden değiştirilmek lüzumu hissedilmiş acaba?..

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Efendim, kalabalık olduğu için toplama yönünden güçlüğünü söylüyorlar.

BAŞKAN — Ama, zaten çoğunlukla toplanıyor.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Kalabilir efendim.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Müsaade eder misiniz efendim?

BAŞKAN — Buyurun.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, bu kuruluşa, esasta bir değişiklik yok, o yönden katılmak kabil, ama devamlı

bu komisyonlarda kararlar aleyhte oluyor. Oysa tarhiyatın bir unsurudur malumunuz; idare tarhiyatı yapar, sonra itiraz yolu açıktır. Tarhiyat yapılırken idarenin etkin olması esası vardır. O nedenle biz bu maddenin bu şekilde düzenlenmesini önermiştik.

BAŞKAN — Eskiden Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü yok mu idi efendim?..

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — 2 idi, onu 1'e indirdik efendim.

BAŞKAN — İyi ya, o zaman 11'e 2 imiş, şimdi 9'a 1 olmuş, bir gerek yok.

Bunda büyük bir zaruret yok. O halde, 13 ncü maddenin çıkarılmasını ve eski kanunda olduğu şekliyle kalmasını Komisyonumuz teklif eder. Buna da Hükümetimiz, «Bir sakınca yok» der.

O yönü ile bu konuda 13 ncü madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

O halde, Komisyon Sözcüsünün teklifine uygun olarak, 13 ncü maddenin tasarıdan çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

O zaman madde numaraları değişecek. Şimdi, 14 ncü madde 13 oldu.

13 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 13. — Vergi Usul Kanununa 86 ncü maddeden sonra gelmek üzere, aşağıdaki mükerrer 86 ncü madde eklenmiştir.

Özel Komisyonlar :

MÜKERRER MADDE 86. — Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde belirtilen mükelleflerin girecekleri dereceleri tayin etmek üzere aşağıdaki komisyonlar kurulur. Bu komisyonlar 86 ncü maddede belirtilen yetkileri haizdir.

A) Merkez Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

Merkez Özel Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin ve Esnaf Teşekküllerinin bağlı olduğu birliklerin gösterecekleri adaylar arasında Maliye Bakanınca seçilecek üç üyeden kurulur.

Merkez Özel Komisyonu, il ve ilçe özel komisyonlarının kararlarıyla tespit edilen derecelere yapılacak itirazları inceler ve nihai olarak karara bağlar.

B) İl Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

İl Özel Komisyonu, valinin veya mazereti halinde tevkil edeceği vali yardımcısının başkanlığında, def-

terdar, gelir müdürü ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından vali tarafından seçilecek üç üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler belediye meclisi üyeleri arasından seçilir.

İl Özel Komisyonu, merkez ilçedeki mükelleflerin girecekleri dereceleri tespit ederek karara bağlar ve bu kararlar il ilçe özel komisyonlarından gelecek kararları merkez özel komisyonuna gönderir.

C) İlçe Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

İlçe Özel Komisyonu, kaymakamın başkanlığında malmüdürü (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde vergi dairesi müdürü), bir gelir memuru ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından kaymakamca seçilecek üç üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler belediye meclisi üyeleri arasından seçilir.

İlçe Özel Komisyonu, ilçedeki mükelleflerin girecekleri dereceleri tespit ederek karara bağlar ve kararını İl Özel Komisyonuna gönderir.

Merkez, İl ve İlçe Özel komisyonlarının seçilen üyeleri için aynı esaslara göre ayrıca üç yedek üye belirlenir.

Mükellefler tespit edilen derecelerine, kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde itiraz edebilirler. Ancak, bu itiraz peşin ödemenin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.

BAŞKAN — 13 ncü maddede, Hükümet tasarısı ile Komisyon teklifi arasında fark var. Komisyon Sözcüsü bu farkı izah ederler mi efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, bu madde, takdir buyuracağınız gibi yapılan değişiklikler içindeki en önemli maddelerden birisidir. Bir de aksaklık olursa, bu sene Gelir Vergisi Kanununa yeni eklenen mükerrer 117 nci maddede de büyük aksaklıklar doğurur.

Üzerinde tekrar durduğumuz zaman, kendi verdiğimiz maddenin de bazı kısımlarının değiştirilmesi gerektiğini gördük, Maliye Bakanlığı temsilcileri ile tekrar öğleye kadar bu konu üzerinde çalıştık.

Maliye Bakanlığının bizim de katıldığımız bir önerisi var, lütfederseniz, o öneriyi kabul buyurursanız, ona biz de katılıyoruz.

Esas aldığımız konu, diğer komisyonlarda olduğu gibi üçte iki ekseriyetin idarede kalması, Merkez Özel Komisyonu kararlarının mutlaka Resmî Gaze-

tede yayınlanması, kişilerin Danıştaya kadar gidecek olan itiraz haklarının baki kalması ve itiraz süresinin 15 günden 1 aya çıkartılmasıdır.

Öneri bunları da kapsamaktadır. Eğer izniniz olursa öneri okunsun.

BAŞKAN — Öneriyi okutmadan evvel, bu 86 ncı madde üzerinde başka söz isteyen var mı efendim?.. Yok.

Önergeyi okutuyorum :

Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde il ve ilçe özel komisyonlarınca tespit edilen derecelere yapılacak itirazların Merkez Özel Komisyonunca karara bağlanacağı hüküm altına alındığından, 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısının 14 ncü maddesinde yer alan mükerrer 86 ncı maddesinde, ilçe ve il özel komisyonları kararlarının Merkez Özel Komisyonuna, ilçe özel komisyonu kararlarının da il özel komisyonlarına gelmesini öngören hükümlerinin itiraz vaki olmadığı takdirde bu evraklar üzerine yapılacak bir işlem olmaması nedeniyle madde metninden çıkarılması ve anılan maddenin son fıkrasının da uygulamada kolaylık sağlaması açısından tadil edilmesi ile maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Kaya Erdem
Maliye Bakanı

MADDE 13. — Vergi Usul Kanununa, 86 ncı maddeden sonra gelmek üzere, aşağıdaki mükerrer 86 ncı madde eklenmiştir.

Özel Komisyonlar :

MÜKERRER MADDE 86. — Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde belirtilen mükelleflerin girecekleri dereceleri tayin etmek üzere aşağıdaki komisyonlar kurulur. Bu komisyonlar 86 ncı maddede belirtilen yetkileri haizdir.

A) Merkez Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

Merkez özel komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin ve Esnaf Teşekküllerinin bağlı olduğu birliklerin gösterecekleri adaylar arasından Maliye Bakanlığınca seçilecek iki üyeden kurulur.

Merkez özel komisyonu, il ve ilçe özel komisyonlarının kararlarıyla tespit edilen derecelere yapılacak itirazları inceler ve nihai olarak karara bağlar. Mer-

kez özel komisyonu kararları Resmi Gazete ile ilan olunur.

B) İl Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

İl Özel Komisyonu, valinin veya mazereti halinde tevkil edeceği vali yardımcısının başkanlığında, defterdar, gelir müdürü ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından vali tarafından seçilecek iki üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler belediye meclisi üyeleri arasından seçilir.

İl Özel Komisyonu, merkez ilçedeki mükelleflerin girecekleri dereceleri tespit ederek karara bağlar.

C) İlçe Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

İlçe Özel Komisyonu, kaymakamın başkanlığında malmüdürü (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde vergi dairesi müdürü), gelir vergi dairesinin bir memuru ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından kaymakamca seçilecek iki üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler, belediye meclisi üyeleri arasından seçilir.

İlçe Özel Komisyonu, ilçedeki mükelleflerin girecekleri dereceleri tespit ederek karara bağlar.

Merkez, İl ve İlçe Özel Komisyonlarının seçilen üyeleri için aynı esaslara göre ayrıca iki yedek üye belirlenir.

İl ve İlçe Özel Komisyonlarınca tespit edilen dereceler; mükelleflerin bağlı oldukları vergi dairelerinin ilan koymaya mahsus yerlerinde listeler halinde asılmak suretiyle ilân olunur.

İlânın asılması keyfiyeti ve tarihi tutanakla tespit olunur.

Mükellefler tespit edilen derecelerine, ilân tarihinden itibaren bir ay içinde itiraz edebilirler. Ancak, bu itiraz peşin ödemenin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.

BAŞKAN — Komisyon bu verilen önergeye iştirak ediyor mu?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — İştirak ediyoruz.

BAŞKAN — Bu öneri üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Var Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Haydar Saltık.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım,

bu öneride komisyonların terekküp tarzında 3'e 3 eşitlik ilkesi yerine 3 Maliye Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi, 2'de mesleki kuruluş temsilcileri olarak evvela bir kompozisyon değişikliği var.

Takdir buyurulacağı gibi, mükerrer 117 nci madde müzakere edilirken, bu komisyonların görevlerinin taşıdığı hassasiyet ve gelir sahiplerini sınıflara ayırmada doğabilecek sıkıntıları bertaraf edecek bir yönetmelikle komisyonların terekküp tarzlarının da buna imkân verecek şekilde olması önerilmisti.

Bir diğer değişiklik olarak, Resmi Gazete ile ilan ilkesini getiriyorlar. Merkez Özel Komisyonu için. İtirazların kamuoyu tarafından bilinmesi ve benzer usullerin herkes tarafından kolay öğrenilmesi için bana göre uygun.

En sonunda da, Komisyon teklifinde de var; mükelleflerin itiraz müddeti 15 güne indirilmiş yahut 15 günle sınırlanmış.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Bu bir aydır.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bu burada bir aya çıkarılmış. Bu 1 ay biraz daha rahat bir dönem olacaktır. Buna da tabii iştirak etmemek mümkün değildir. Yegane faktör 3'e 3 veya 3'e 2 terekküp tarzından doğacak sıkıntılardır. Takdir Yüce Heyetlerindir, arz ederim.

BAŞKAN — Komisyon Sözcüsü buna ne der efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, 3'e 2 yapmakla diğer komisyonlarla bir paralellik sağladık. Aslında idareyi vergi tahsilinde güçlü yapmanın gereğine de inanıyoruz bir yerde.

O nedenle 3'e 2 ekseriyete katılıyoruz.

BAŞKAN — Çünkü diğerlerinde 3'e 2 yaptık?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet efendim.

BAŞKAN — Yalnız burada, gerek merkez, gerek il, gerekse ilçe özel komisyonlarında, «Gösterilen adaylar arasında seçme yetkisini haiz kaymakam, vali ve Maliye Bakanlığı, adaylar arasından» diyor. Kaç aday olacağı belli değil. Yani 10, 20 tane aday gösterecek, onlar arasından mı seçecek, yoksa iki mislini gösterecek de onlar arasından mı seçer? Öyle bir kayıt yok.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Yok efendim.

BAŞKIAN — Serbest bıraktınız?,,

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Evet, Muhakkak ki, 2 veya 3 misli bir aday gösterip onların arasından seçecektir.

BAŞKIAN — Peki iki tane gösterirse ne yapacaksınız?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — 2'den birteki.

BAŞKIAN — Orada dememişsiniz. Hiç olmazsa iki misli göstereceğinizi ki, onun arasından iki kişi seçilsin, yoksa kastınız, iki aday gösterilirse o iki adayı kabul etmek mi?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Hayır efendim.

BAŞKIAN — O halde burada öyle anlaşılıyor: «Gösterecek adaylar arasından vali tarafından seçilecek iki üyeden kurulur.»

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — 2 misli aday arasından seçilebilir..

BAŞKIAN — O halde «Gösterecekleri iki misli adaylar arasından» demek, hepsine onu koymak lazım.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Uygundur efendim, yerindedir.

BAŞKIAN — Kazalarda falan 3 misli bulmak belki zor olur, bulamaz, ama hiç olmazsa 2 misli demek lazım. O halde «Merkez Özel Komisyonu, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin ve esnaf teşekküllerinin bağlı oldukları birliklerin gösterecekleri en az iki misli aday arasından Maliye Bakanlığınca seçilecek» şeklinde olacak. (B) fıkrası da yine, «Vali yardımcısının başkanlığında, defterdar, gelir müdürü ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri en az iki misli aday arasından..» olacak.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Bakanım, tabii, seçilecek üye sayısı daha sonra geldiği için, «İki misli» dediğinde, bunun, neyin iki misli olduğu mütereddit. gösterecekleri «Dört aday arasından» diye rakam koymak daha açık olur gibi geliyor.

BAŞKIAN — O da olur.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Dört aday arasından Maliye Bakanlığı tarafından seçilecek iki üyeden..

BAŞKIAN — Tabii tabii, dört aday daha uygun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKİAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Ve üç komisyon için de aynı düzeltmeyi yapacağız.

BAŞKIAN — (C) fıkrasında da: «Gösterecekleri en az dört aday arasından kaymakamca seçilecek iki üyeden kurulur» diyeceğiz.

Şimdi düzeltme yaptığımız yerleri bir kere daha okuyalım efendim, (A) bendinden başlayalım.

«A) Merkez Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri:

Merkez Özel Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin ve Esnaf Teşekküllerinin bağlı olduğu birliklerin gösterecekleri en az dört aday arasından Maliye Bakanınca seçilecek iki üyeden kurulur.»

BAŞKIAN — (B) ye geçelim.

«B) İl Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri:

İl Özel Komisyonu, valinin veya mazereti halinde temsil edeceği vali yardımcısının başkanlığında, defterdar, gelir müdürü ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri en az dört aday arasından vali tarafından seçilecek iki üyeden kurulur»

BAŞKIAN — (C) yi okuyalım.

«C) İlçe Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri:

İlçe Özel Komisyonu, kaymakamın başkanlığında malmüdürü (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde vergi dairesi müdürü), gelir vergi dairesinin bir memuru ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri en az dört aday arasından kaymakamca seçilecek iki üyeden kurulur.»

BAŞKIAN — Tamamdır.

13 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

O halde Hükümetimizin sunduğu bu değişiklik önergesini şimdi okunan şekildeki değişikliklerle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

13 nci madde Hükümetin yeni önergesi istikametine kabul edilmiştir.

14 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 14. — Aynı Kanununun 87 nci maddesinin birinci fıkrası ile 5 ve 6 ncı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 7 nci bendi kaldırılmıştır.

Takdir, tadilat ve zirai kazançlar il komisyonları ile özel komisyonlara, memurların dışında, seçilecek kimselerde aşağıdaki vasıflar aranır.

5. Takdir ve özel komisyonlara seçileceklerde, ayrıca 30 yaşını bitirmiş olmak;

6. Tadilat ve zirai kazançlar il komisyonlarına seçileceklerde ayrıca mensup olduğu şehir veya kasabanın iktisadi şartlarına ve emlak ve ziraat işlerine vukufu olmak ve yirmibeş yaşını bitirmiş bulunmak;

BAŞKAN — 14 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

15 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15. — Aynı Kanununun 89 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Nisap :

Madde 89. — Bu kısımda yazılı komisyonlar üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve çoğunlukla karar verirler. Olayların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta sayılır.

BAŞKAN — 15 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

16 ncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 16. — Aynı Kanununun 90 ncü maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Bu kaldırılan son fıkra ne idi efendim?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Tahrir Komisyonları ile ilgili idi, kaldırıldı.

BAŞKAN — 16 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17. — Aynı Kanununun 92 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 92. — Bu kısımda yazılı Komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tespit eden özel komisyonların (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Mükerrer 86 ncü maddede yazılı Merkez Özel Komisyonu hariç) Başkan ve üyeleri ile Gelir Vergisi Kanununun 111 ncü maddesinde yazılı komisyonun seçilmiş üyesine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla, mahalli defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir.

Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoluyla gelmeyen üyelerine verilecek ücretin aylık miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktardan aşmamak kaydıyla 5 000 lirayı geçemez.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Merkez Özel Komisyonu Başkan ve üyelerine bu komisyonlardaki çalışmalarını dolayısıyla verilecek ücret Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla tayin olunur.

BAŞKAN — 17 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?..

Orgeneral Saltık, buyurunuz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 17 ncü maddenin 2 nci fıkrasında «Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoluyla gelmeyen üyelerine verilecek ücretin aylık miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydıyla 5 000 lirayı geçemez.» denmektedir.

Bu birbirine giriftir bir şey. Yani, üyelere de 5 000 lira olacak demektir, o da 5 000 lirayı geçemez. Bunu daha basitleştirmek için, bu fıkrayı «Ödenecek ücretin aylık miktarı 5 000 lirayı geçemez» şeklinde dersek, daha açıkça anlaşılacağı kanaatindeyim. Yani bu 2 nci fıkrayı olduğu gibi silip, yerine «Ödenecek ücretin aylık miktarı 5 000 lirayı geçemez» diyelim ve ondan sonraki 3 ncü fıkra aynen devam etsin.

BAŞKAN — Buna iştirak ediyor musunuz?..

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — İştirak ediyoruz.

BAŞKAN — Tabii, biraz dolambaçlı. Ne demek, seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydıyla?.. Zaten 5 000 dedikten sonra nesini aşacak onun? Orada bir sakatlık var. Kısa olduğu için bunu şifahi değişiklik olarak kabul ediyorum.

2 ncü fıkrayı bu değişiklikle okutuyorum :
«Ödenecek ücretin aylık miktarı 5 000 lirayı geçemez.»

Başka söz almak isteyen var mı efendim?.. Orgeneral Saltık, buyurunuz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Bu arzumuz Yüksek Heyetlerince kabul buyurulduğuna göre, yukarıda da bir husus var. Müsaade ederseniz onu okuyalım:

«Bu kısımda yazılı Komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tespit eden özel komisyonların (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Mükerrer 86 ncü maddede yazılı Merkez Özel Komisyonu hariç) Başkan ve üyeleri ile Gelir Vergisi Kanununun 111 ncü maddesinde

yazılı komisyonun seçilmiş üyesine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla, mahalli defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir.»

İkinci fıkrada ise seçimle gelmeyen üyeler vardı. Yukarıda okuduğum 1 nci fıkradaki «seçilmiş üyesi-ne» değil, «üyelerine» diyelim. Bilmem arz edebiliyor muyum? «... komisyonun üyelerine...» diyelim. İkisine de, hem seçilmiş, hem hükümetten gelen üyelerine. O zaman bir bütünlük içerisinde olacak efendim.

BAŞKAN — Yani o bölüm «... Gelir Vergisi Kanununun 111 nci maddesinde yazılı komisyonun üyelerine...» olacak.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eğer tensip ederseniz «seçilmiş» kelimesini karalayalım.

BAŞKAN — 92 nci maddeyi yeniden okutuyorum efendim :

«MADDE 17. — Aynı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 92. — Bu kısımda yazılı Komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tespit eden özel komisyonların (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Mükerrer 86 nci maddede yazılı Merkez Özel Komisyonu hariç) Başkan ve üyeleri ile Gelir Vergisi Kanununun 111 nci maddesinde yazılı komisyonun üyelerine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla, mahalli defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir.

Ödenecek ücretin aylık miktarı 5 000 lirayı geçmez.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Merkez Özel Komisyonu Başkan ve üyelerine bu komisyonlardaki çalışmaları dolayısıyla verilecek ücret Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla tayin olunur.»

BAŞKAN — Değişik şekliyle okuttum, diyecek bir şeyiniz var mı?..

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Efendim, bu aylık miktar üzerinde bir hususu belirtiyim : Arkadaşlarımız bu işte iki üç ay devamlı çalışacaklar. Onun için 5 000 rakamı 1 ay için çok azdır.

BAŞKAN — Ama bu teklif sizin teklifiniz, Hükümetin teklifi.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Efendim, bu memur üyeler için, seçim yoluyla gelen üyeler için değil.

BAŞKAN — Onu aşmamak şartıyla diyorsunuz zaten.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Her toplantı günü için onlara 5 000'i aşmamak üzere diye...

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — «Ücretin aylık miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı» diyor.

BAŞKAN — O yukarıdaki fıkra ayrı idi : «Seçilmiş üyelerine Defterdarın teklifi üzerine, Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir.» Biz onun hepsini «üyelerine» dedik. Yani sizin kastınız, üyelere 5 000 lirayı aşmamak üzere verelim, seçilmiş üyelere Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verelim diyorsunuz; ama o, aşağıdaki hükme bağlı idi. Onu aşmamak üzere verecektik.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, müsaade ederseniz arz edeyim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — 2 nci fıkradaki hüküm şunu ifade etmekteydi : Komisyon 1 ay sürekli olarak toplanabilir. Her toplantı için ayrı bir ücret vardır. Ancak bu ücret öyle olur ki, 1 ay içerisinde toplantı halinde 5 000 lirayı aşabilir, seçilmiş üyeler için. Memur üyeler kamu görevi yaptıklarından maaş aldıkları için ve bu da ek görev olduğu için, onlarınkini 5 000'de sınırlamak; seçilmiş üyeler içinse bu hududu 1 nci fıkra uyarınca Maliye Bakanlığının yetkisi içerisinde bırakmaktı.

Maddenin eski şekli de böyle idi, eski kanunda da böyle idi. Biz sadece buradaki 200 lira rakamını 5 000 lira olarak değiştirmiştik; bu da, maddedeki o 200 lira rakamının eskimiş olmasından ileri geliyordu. Yaptığımız değişiklik bundan ibarettir.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, tabii tayinle gelen memurların bir maaşları olduğu gibi, diğerleri de esnaf kuruluşlarının temsilcileridir, onlar da sokaktan toplanıp gelmiyor. Onların da bundan fazla geliri var. Onlar da lütfederlerse bu paraya çalışırlar. 5 000 lira az para da değil.

Kaldı ki, bir komisyonun iki üyesi aynı sorumluluğu taşıyacaklar. Bu konuda ücret bakımından bir tefriki de anlamış değiliz efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, biz maddeyi hiç değiştirmemiş-

tik. Sadece 200 lira rakamını 5 000 lira olarak değiştirmiştik. Tabii takdir Yüce Heyetindedir.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, eski halini bir kere daha okuyalım da, neyi ifade ettiğini bir kere daha anlayalım.

BAŞKAN — Evet, eski halini okuyalım.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eski hali şöyle : «Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoluyla gelmeyen üyelerine» (yani memurlara) «verilecek ücret miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydıyla aylık tutarı 200 lirayı geçemez.»

O halde, ikisi için de zaten 200 lirayı geçemez idi eskiden. Şimdi, bu yeni yaklaşımda da sizin öneriniz, «Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoluyla gelmeyen üyelerine verilecek ücretin aylık miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydıyla 5 000 lirayı geçemez.»

Yani, «o üyelere verilen miktar 5 000 lirayı geçebilir fakat diğerlerinki geçemez» birbirine bağlamak ve anlamak mümkün değil.

BAŞKAN — Onu geçmedikten sonra, hepsi 5 000 lirayı alsın. Az para değil yani.

Efendim, bu 17 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen olmadığına göre, son okunan değişiklikle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 18. — Aynı Kanununun 94 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Tebliğ, kendisine tebligat yapılacak kimsenin bulunmaması halinde ikametgâh adresinde bulunanlardan veya işyerinde memur ya da müstahdemlerinden birine yapılır. (Muhatap yerine bu şekilde kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran 18 yaşından aşağı olmaması ve bariz bir surette ehliyetsiz bulunmaması gerekir.)

BAŞKAN — Komisyon, Hükümet teklifindeki 15 yaş 18 yaş olarak değiştirmiş galiba, değil mi efendim?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Değişiklik orada. Buna Hükümet ne demektedir?

MALİYE BAKANİ KAYA ERDEM — Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN — Çünkü 15 yaş çocuk yaşıdır; reşit değildir, ehil değildir.

18 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19 ncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 19. — Aynı Kanununun 104 ncü maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. İstanbul Belediye sınırları dışındaki yerlerde ilan yolu ile yapılan tebliğin konusu beşyüzbin lirayı aşan bir vergi veya vergi cezasına taalluk ettiği takdirde ilan ayrıca Ankara ve İstanbul'da çıkan birer gazete ile yayımlanır.

BAŞKAN — Hükümet teklifinde bu miktar 100 bin lira idi, bunu komisyon «500 bin lirayı aşan» diye değiştirmiş. Bunun sebebini izah eder misiniz?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, İstanbul ve Ankara'da çıkan bir gazetenin en basit ilanı zaten 100 bin liradan belki de fazla. Alacağımız vergiden daha fazlasını ilan masrafı olarak vermek bizce pek akıllıca gelmedi. Hatta biz 500 bin lira rakamını yazarken, itiraf edeyim ki biraz da Hükümetin 100 bin lirasının etkisi altında kaldık. Düşünüyoruz da o bile az, 1 milyon en uygun rakam olacak.

BAŞKAN — Eskiden kaçtı efendim bu, eski kânda?

MALİYE BAKANİ KAYA ERDEM — 10 bin.

BAŞKAN — Sene kaçtı?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — 1963 efendim.

BAŞKAN — 17 senedir acaba 100 misli artmadı mı bu, en aşağı 1 milyon olması lazım. Yani bu o değil, gazetelerdeki ilan parası.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — 2,5 milyon eder 25 katıyla çarparsak, 1 milyon normal.

BAŞKAN — 500 bin dahi azdır, o ilanda verdiği para belki daha çok tutar, iki gazete olacak çünkü, bir gazete değil. Onun için biz 500 binin 1 milyon olması taraftarıyız.

Başka fikir beyan edecek var mı efendim? Konsey üyelerinden?..

O halde bu maddeyi, «500 bin lirayı aşan bir vergi» şeklinde değil, «1 milyon lirayı aşan bir vergi veya vergi cezasına taalluk ettiği takdirde» diye değiştire-

rek, değişik şekliyle oylarınıza sunacağım. Bu şekliyle bir defa daha okuyunuz efendim.

«Madde 19. — Aynı Kanunun 104 ncü maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. İstanbul Belediye sınırları dışındaki yerlerde ilan yolu ile yapılan tebliğin konusu 1 milyon lirayı aşan bir vergi veya vergi cezasına taalluk ettiği takdirde, ilan ayrıca Ankara ve İstanbul'da çıkan birer gazeteyle yayınlanır.»

BAŞKAN — Maddeyi bu şekliyle oylarınıza sunuyorum efendim. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 20. — Aynı Kanunun 106 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İlan tarihinden başlayarak on beş gün içinde ne vergi dairesine müracaat yapmış ve ne de adresini bildirmiş olanlara on beş günün sonunda tebliğ yapılmış sayılır.

BAŞKAN — 20 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?

Buyurun efendim.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Eski kanunda bu süre 1 aydı, 1 aya çıkarılmasının hâlâ da geçerli olduğu inancındayım. O nedenle maddenin iptalini yüksek tensiplerine sunarım.

BAŞKAN — Eski kanundan farklı olarak yalnız 1 ay 15 güne mi indirildi?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Maddedeki fark o.

BAŞKAN — Bugün için Türkiye şartlarında hakikaten 15 gün çok azdır, kışı var yazı var, yolu olan yer var, olmayan yer var.

Bu konuda başka söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde Sayın Saltık'ın bu teklifine uygun olarak bu maddenin kaldırılmasını oylarınıza sunacağım.

20 nci maddenin kaldırılmasını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. 20 nci madde kaldırılmıştır.

Şimdi 22 nci maddeyi 20 nci madde olarak okutuyorum :

MADDE 20. — Aynı Kanunun 107 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Maliye Bakanlığı zaruri ve acil gördüğü hallerde tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla yaptırmaya yetkilidir.

BAŞKAN — 20 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

«Zaruri ve acil gördüğü hallerde» demeye lüzum var mı efendim?

«Maliye Bakanlığı, tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla yaptırmaya yetkilidir» desek olmaz mı? Aciliyeti veya zaruri hali kim takdir edecek?

Buyurun efendim.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, arz edeyim efendim.

Vergicilikte bir zamanaşımı vardır, bu zamanaşımının son günleri bizim için son derece zor günlerdir. 15 - 20 günlük bir süreye inhisar etmesi halinde zamanaşımının, bunun elden, zaman geçirmeden tebligatın yapılması lazımdır, bu acil bir durumdur.

Bunun dışında bir de zaruri durumumuz var; mesela ihtiyati tedbir uygulamasında, ihtiyati haciz uygulamasında vergi incelemeleri sırasında rastladığımız kaçakçılardan dolayı, bunu posta yoluyla yapmayıp memur vasıtasıyla yaptırmayı her zaman yeğleriz, bu da çok zaruri ve acil bir durumdur Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Hayır, zaten yazmasak da, her türlü imkân size verilir de, onun için söylüyorum.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Yapamıyoruz efendim o zaman.

BAŞKAN — Hayır, «acil ve zaruri» dersek sizi kısıtlamış oluruz. Bu, acil midir değil midir? «Her zaman için yetkili» desek.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Daha iyi.

BAŞKAN — Yani, size daha geniş yetki veriyor bu.

«Maliye Bakanlığı tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla da yaptırmaya yetkilidir.» deriz.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Daha uygun olur.

BAŞKAN — Başka söz almak isteyen var mı efendim 20 nci madde üzerinde?..

Şimdi bu değişik şekliyle tekrar okutuyorum maddeyi :

«Madde 20. — Aynı kanunun 107 ncü maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Maliye Bakanlığı tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla da yaptırmaya yetkilidir.

BAŞKAN — Bu şekliyle maddeyi oylarınıza sunuyorum efendim : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 21. — Aynı Kanunun 127 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yoklama :

Maksat ve Yetki :

Madde 127. — Yoklamadan maksat; mükellefleri ve mükellefiyetle ilgili maddi olayları, kayıtları ve mevzuları araştırmak ve tespit etmektir. Yoklamaya yetkili memurlar, vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak nakil vasıtalarında yolcu listeleri ve nakliye irsaliyelerinin muhtevası ile taşınan yolcu ve malların miktar ve mahiyetini tespit etmeye de yetkilidir.

BAŞKAN — Komisyon burada bir değişiklik yapmış, bunu izah eder mi efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, evvela başına «Maksat ve yetki» tabirini ilave ettik, Maliyenin teklifinde yoktur. Dikkat buyuracağı üzere zaten madde «yetkilidir» diye bitiyor, aynı zamanda bir yetki maddesidir.

Bir de Hükümetin teklifinde «vasıtalarını durdurmaya» deniliyor. Maliye Bakanlığı memuruna doğrudan doğruya vasıtaları durdurma yetkisi vermenin, (vasıtaları durdurmaya yetkili olan kişiler vardır, onlar kanalla durdurabilir) kendilerinin durdurma yollarının çeşitli sakıncaları olabilir.

BAŞKAN — Onu kimse dinlemez zaten.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Dinlemezler de. Onun için «vasıtalarını durdurmaya» tabirini kaldırdık ve başına da «Maksat ve yetki» kelimesini ilave ettik.

BAŞKAN — Trafik memurunu dinlemeyen bir vasıta şoförü maliye memurunu, sivil bir adamı dinler mi, dinlemez.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Sayın Başkanım, bu katma değer vergisinde önemli olan konuydu; tabii haklısınız, burada maliye memuru durduramaz. Yalnız, bir malın girişinin tespitini yapmak, irsaliyelerde faturaları yazıp, kamyonlarda bununla tespit etmek, kontrol etmek... Her dükkânı ayrı ayrı kontrol etmek değil de, Ankara'ya girerken hudutta, yolun giriş kısmında maliye yetkilisi her kamyonu bakıp; irsaliyesini yazmış mı, faturaları kesmiş mi, bunu kontrol edecek.

BAŞKAN — Orada zaten duruyordur.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Zaten polis falan da vardır; polis vasıtasıyla durdurulabilir.

BAŞKAN — 21 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı efendim?... Yoktur.

Maddeyi bu şekli ile oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 22'yi okuyunuz efendim.

MADDE 22. — Aynı Kanunun 134 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi incelemesinden maksat, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamaktır.

BAŞKAN — Bu maddede de değişiklik yapmış Komisyon.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — «İncelemeye yetkili olanlar teknik bilgi veya ihtisası gerektiren konularda birliktişiyeye müracaat edebilirler» hükmüne gerek görmedik, incelemeyi çok uzatır diye düşünüyoruz. İncelemeye yetkili olanlar oldukça geniştir; herkes canı istediği zaman da birliktişiyeye gidebilir. Ashında incelemeye yetkili olan kişi bizzatı bu hususta birliktişiyeye olan kimsedir diye düşündük.

BAŞKAN — Evet, ne der efendim Hükümet?

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — İştirak ediyoruz efendim.

BAŞKAN — 22 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?... Yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 23'ü okuyunuz efendim:

MADDE 23. — Aynı Kanunun 148 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bilgiler yazı veya sözle istenilir. Sözle istenen bilgileri vermeyenlere keyfiyet yazı ile tekit ve cevap vermeleri için kendilerine münasip bir mühlet tayin olunur.

BAŞKAN — 23 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?

Buyurun Sayın Komisyon Sözcüsü.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, Sayın Profesörle bu konuyu da teferruatları ile konuştuk. Eski maddede, «Bilgi istenmek üzere ilgililer vergi dairesine zorla zetirilemez» tabiri vardı.

Kendileri denler ki, hiç böyle bir madde olmayan bir kanunu yeniden yazsaydınız belki bu uygundu; fakat aksinden de hareketle, tersi anlamı çıkar bundan. Yani bilgi istemek üzere Maliye Bakanlığı zorla kişileri Maliyeye götürülebilir, binaenaleyh bu-

nun kalkması sakıncalıdır; ama illa da zorla getirmek istiyorsa, o zaman bunu kaldırmak yerine, buraya, «yargı kararı ile getirebilir» falan diye bir hüküm koymak uygun olur.

Kısaca, Sayın Profesörün fikirlerine ve izahlarına biz de katıldık; eski 148 nci maddenin aynen kalması yolunda.

Arz ederim.

BAŞKAN — Evet efendim.

Vakiti ile herhalde bunun bir sakıncası bulunmuş ki, «zorla getirilemez» diye bir madde konmuş, bir fıkra konmuş, şimdi bunu biz kaldırıyoruz. Kaldırınca ne demektir bu? Zorla getirir demektir. Bu birçok sakıncalar doğurur. O zaman yargı yoluyla olabilir; yargıdan bir karar alınsa öyle getirtirir bunu, yani yargıdan bir karar almadan olmaz.

O halde bu maddeyi yeniden düzenleyin. Sonuna mı ilave edeceğiz, nasıl yapıyoruz efendim onu?..

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Aynen kalır.

BAŞKAN — Eski halinde «zorla getiremez» diye bir tabir var.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Profesör, «eski halinde kalması en uygun yoldur; ama illa da değiştirmek istiyorsanız bu şekilde bir değişiklik uygundur» der; yani kendi fikirleri; eski metin alışılmış, uygulanmış metindir, değişiklik yapılması toplumda endişe, tereddüt yaratabilir, aynen kalması en uygun yoldur; ama illa da bunu kaldırmak ve kişiyi zorla getirmek istiyorsa Maliye, o zaman ona göre bir madde koysun derler.

BAŞKAN — Öyle bir şey de yok.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Öyle bir niyetleri de olmadığını söyledi Maliye; maddenin aynen kalması, yasadaki şekliyle kalması uygun olur.

BAŞKAN — «Muayyen bir müddet tayin edilir» diyor. Gelmezse zaten mahkemeye müracaat edecektir.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Kanun yolu açıktır.

BAŞKAN — O halde bu maddenin kaldırılmasını Komisyon olarak teklif ediyorsunuz?..

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Sayın üyelerden söz almak isteyen var mı efendim bu konuda?.. Yok.

Komisyonun önerisine uygun olarak 23 ncü maddenin metinden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum efendim. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26 ncü maddeyi, 23 ncü madde olarak okutuyorum :

MADDE 23. — Aynı Kanunun 171 nci maddesinin 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Mükellefin hesap ve kayıtlarının yardımıyla üçüncü şahısların vergi karşısındaki durumlarını (emanet mahiyetindeki değerler dahil) kontrol etmek ve incelemek.

BAŞKAN — 23 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

24 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 24. — Aynı Kanunun 172 nci maddesinin 4 numaralı bendi ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.

İktisadi kamu müesseseleriyle dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler defter tutma bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabidirler.

BAŞKAN — 24 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 25. — Aynı Kanunun 173 ncü maddesinin birinci fıkrasının 3/b bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.

BAŞKAN — 25 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26 ncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 26. — Aynı Kanunun 177 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birinci Sınıf Tüccarlar :

Madde 177. — Aşağıda yazılı tüccarlar, I nci sınıfa dahildirler :

1. (28 Şubat 1963 tarihli 205 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle değişen 1, 2, 3 No. lu bentler) Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra sa-

tan ve yıllık alımlarının tutarı 6 000 000 lirayı veya satışlarının tutarı 6 600 000 lirayı aşanlar,

2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hâsılatı 1 200 000 lirayı aşanlar;

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hâsılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 6 000 000 lirayı aşanlar;

4. Her türlü ticaret şirketleri (Adi şirketler istigal neveleri yukarıdaki bentlerden hangisine giriyorsa o bent hükmüne tabidir.)

5. Kurumlar Vergisine tabi olan diğer tüzelkişiler (Bunlardan işlerinin icabı bilanço esasına göre defter tutmalarına imkân veya lüzum görülmeyenlerin, işletme hesabına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilir.)

6. İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler.

BAŞKAN — Bu 26 ncı madde hakkında Komisyon Sözcüsüne söz veriyorum efendim, bunun izahatını rica edeceğim.

Buyurun.

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, halen kanundaki miktarları Hükümet tasarısı 10 katına çıkartmıştır.

Biz, gerek Gelir Vergisinde, gerek burada genellikle rakamsal artışları asgari 15 katı olarak aldık. Biz bunları bu nedenle 15 katına çıkardık.

Bir diğer önemli değişiklik; Maliye Bakanlığımız, pek tabii vakit darlığı ile de, öyle zannediyorum, bir maddeyi böyle tümüyle yazmaktansa, 10 katına çıkartılmış, 5 katına çıkartılmıştır, yahut 4 milyon olmuştur, 5 milyon olmuştur diyerek yazmak daha kolay oluyor, o yolu tercih etmiştir. Fakat bu maddenin tek başına bir mana ifade etmesi de mümkün olmuyor, yeni işlenmedikçe.

Halbuki esas olan, maddenin okunduğu zaman tek başına bir mana ifade etmesidir. Biz sadece bu miktarları olan maddeleri, kanunu aynen tekrar yazdık ve maddenin tamamını değiştirerek yapmayı daha uygun bulduk.

Arz ederim.

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Yerindedir efendim, iştirak ediyoruz.

BAŞKAN — 26 ncı madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 27. — Aynı Kanunun 182 nci maddesine aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir.

4. Günlük Kasa Defteri.

BAŞKAN — 27 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 28. — Aynı Kanuna 185 nci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 185 nci madde eklenmiştir.

Günlük Kasa Defteri :

MÜKERRER MADDE 185. — Günlük Kasa Defteri, işletmenin kasa ile ilgili muamelelerinin günü gününe yazıldığı defterdir.

Defterin bir tarafına : Bir önceki günden devredilen kasa mevcudu, o gün içinde tahsil edilen paralar ve günlük peşin satış tutarları;

Diğer tarafına : O gün içinde yapılan ödemeler, müfredatlı olarak kaydedilir.

Perakende satışlarla sair hâsılatı, belgelerine dayanılarak deftere topluca yazabilir.

BAŞKAN — 28 nci madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

29 ncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 29. — Aynı Kanunun 193 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşletme Hesabı Esasında Tutulacak Defterler :

Madde 193. — İşletme hesabı esasında aşağıdaki defterler tutulur :

1. İşletme hesabı defteri (İşletme hesabını ihtiva eden);

2. Günlük perakende satış ve hâsılat defteri.

BAŞKAN — 29 ncu madde üzerinde söz almak isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30 ncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 30. — Aynı Kanuna, 194 ncü maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 194 ncü madde eklenmiştir.

Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri :

MÜKERRER MADDE 194. — İkinci sınıf tüccarlar, günlük perakende satışları ile hizmet karşılığı ve sair suretle alınan paraları kaydetmek üzere günlük

perakende satış ve hâsılat defteri tutmak zorundadır. Bu deftere, günlük perakende satışlar ile sair işletme hâsılatı günü gününe yazılır.

Perakende satışların günlük tutarı ile sair işletme hâsılatı bu deftere, perakende satış fişleri, makineli kasaaların kayıt ruloları, giriş ve yolcu taşıma biletleri ve diğer belgelere dayanılarak topluca yazılabilir.

BAŞKAN — 30 ncu madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 31. — Aynı Kanunun 204 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bankalar ile mevduat faizi ödeyen bankerler yuvarında belirtilen defter kayıtlarında bu hususlara ilişkin bilgileri müfredatlı olarak göstermeye mecburdurlar.

BAŞKAN — 31 nci madde üzerinde söz almak isteyen var mı?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 32. — Aynı Kanunun 219 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kayıt Zamanı :

Madde 219. — Muameleler defterlere zamanında kaydedilir. Şöyleki :

a) Muamelelerin işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların on günden fazla geciktirilmesi caiz değildir.

b) Kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri, primnota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanarak yürüten müesseselerde, muamelelerin bunlara işlenmesi, deftere işlenmesi hükmündedir. Ancak bu kayıtlar, muamelelerin esas defterlere 45 günden daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermez.

c) Günlük kasa, günlük perakende satış ve hâsılat defterleri ile serbest meslek kazanç defterine muameleler günü gününe kaydedilir.

BAŞKAN — Komisyon bu maddede değişiklik yapmış, onu izah ederler mi?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, Kanunun, madde 219'nda bir cümle var: «... muameleler defterlere zamanında kaydedilir» deniyor. Şöyle ki. Hükümetimizin getirdiği tasarıda bu cümle dışındaki

madde tamamen değişmiştir, bir cümle için o madde orada kalacağına, biraz evvel arz ettiğim nedenle madde tamamlamını değiştirdik. Yani, o maddeyi değiştirdik; fakat yazdığımız metin, Hükümet tasarısının metninin aynıdır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz almak isteyen var mı efendim?

Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Efendim, eskiden bu kayıtlar 3 aylık bir süreye tabi tutulmuş, şimdi 45 güne indirilmiş. Eski Kanunda 3 aydan daha geç intikal ettirmeye cevaz vermez kaydı var. Şimdi bu kayıtları 45 güne indirmişler. Yani zaman mı yetmiyor acaba, yoksa uygulamada bir sıkıntı mı var?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Kayıt etme imkânı rahatladı efendim; yani makineleşme, vesaire var. Eskiden bütün bunlar elle tutulan şeylerdi.

BAŞKAN — Evet.

Buyurun.

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Ayrıca Sayın Başkanım, biz vergiyi disipline etmek istiyoruz. Kayıt nizamını disipline etmek istiyoruz, bu 3 aylık süre çok uzun bir süre; kayıt nizamı kontrolleri vardır, fiilen yapılmaktadır bunlar. Normal işletmelerde 10 gün olan sürenin, bu şekilde sağlıklı belgelere dayananlarda 45 gün gibi makul bir süre olduğunu sanıyorum efendim.

BAŞKAN — Evet.

32 nci madde üzerinde başka söz almak isteyen var mı efendim? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33 ncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 33. — Aynı Kanunun 220 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki 9 ve 10 numaralı bentler eklenmiştir.

9. Günlük kasa defteri;

10. Günlük perakende satış ve hâsılat defteri;

BAŞKAN — 33 ncü madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34 ncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 34. — Aynı Kanunun 230 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Faturanın Şekli :

Madde 230. — Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Faturanın düzenlenme tarihi, seri ve sıra numarası;
2. Faturayı düzenleyenin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi; bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası;
3. Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası,
4. Malın veya işin nevi, miktarı, fiyatı ve tutarı;
5. Satılan mallar, faturanın düzenlenmesinden önce teslim edilmişse malın teslim tarihi ve irsaliye numarası, (Malın faturanın düzenlenmesinden önce teslim edildiği veya bir mükellefin birden çok iş yerleri ile şubeleri arasında taşındığı veya satılmak üzere bir komisyoncuya veya diğer bir aracıya emtia gönderildiği hallerde, teslim edilen malların satıcı tarafından bir sevk irsaliyesine bağlanması şarttır. Bu bentte yazılı irsaliyeler hakkında, fiyat ve bedel ile ilgili bilgiler hariç olmak üzere, bu madde hükmü ile 231 nci madde hükmü uygulanır. İrsaliyelerde malın nereye ve kime gönderildiği ayrıca belirtilir. Ancak, satılan malın satıcı veya müşteri tarafından taşınması halinde faturanın veya sevk irsaliyesinin taşıtta bulundurulması zorunludur. Faturanın bulunduğu hallerde ayrıca sevk irsaliyesi aranmaz.)

BAŞKAN — 34 ncü maddede Komisyon bir değişiklik yapmıştır, bu değişikliği izah ederler mi efendim?

EMEKLİ AMİRAL HÜSNÜ KÜÇÜKAHMET (Bütçe - Plan Komisyonu Başkanı) — Sayın Başkanım, Hükümet tasarısında, kanunun bugünkü metnine de bağlı kalarak, «Faturayı çıkaranın adı» ibaresi var. Bize, «Faturayı düzenleyenin adı» ibaresi

daha uygun göründü ve onu, «faturayı çıkaranın» değil, «faturayı düzenleyenin adı» olarak düzenledik.

5 nci bendin sonundaki parantezin içine, parantez kapanmadan evvel şu hususun da konulmasında yarar gördük: «Ancak satılan malın, satıcı veya müşteri tarafından taşınması halinde faturanın veya sevk irsaliyesinin taşıtta bulundurulması zorunludur. Faturanın bulunduğu hallerde ayrıca sevk irsaliyesi aranmaz.» Bu hükmün de bulunmasının uygun olacağını düşündük.

BAŞKAN — Bunda, Hükümetin bir diyeceği varmı efendim?

METİN ÖZŞAHİN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi) — Katılıyoruz efendim, yalnız «Halinde de», bir (de) ilavesinin daha uygun olacağı kanaatindeyiz.

BAŞKAN — «Taşınması halinde de.»

MALİYE BAKANI KAYA ERDEM — Evet efendim.

BAŞKAN — O halde, 5 nci fıkranın son satırında, «Ancak» tan sonra gelen kısmı okur musunuz efendim düzeltilmiş haliyle.

«Ancak, satılan malın satıcı veya müşteri tarafından taşınması halinde de faturanın veya sevk irsaliyesinin taşıtta bulundurulması zorunludur. Faturanın bulunduğu hallerde ayrıca sevk irsaliyesi aranmaz.»

BAŞKAN — 34 ncü madde üzerinde söz almak isteyen varmı efendim? Yok.

Bu ufak değişiklikle, unutulmuş bir (de)'nin ilavesiyle bu maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, zaman biraz geçtiğinden 29 Aralık Pazartesi günü saat 14.00'te toplanılmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati : 17.35

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

28 NCI BİRLEŞİM

26 Aralık 1980/ Cuma

Saat : 14.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 4 . 1 . 1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (1/64)
(S. Sayısı : 84)



MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 84

4.1.1961 Gün ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Bütçe - Plan Komisyonu Raporu. (1/64)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-659/07433

25 Aralık 1980

MILLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Millî Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 21 Kasım 1980 tarihinde kararlaştırılan «4 Ocak 1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini emirlerine arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

VERGİ USUL KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER İLE İLGİLİ GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanunu; vergi kanunlarının, vergileme usullerini, mükelleflerin hak ve ödevlerini, vergi denetimini, vergi güvenliğini, vergilemede idarenin yetkisini ve vergi yargısını kapsayan genel bir uygulama kanunudur.

Günlüğümüz vergiciliğinde başarı, maddi vergi kanunlarının mükemmeliyetinden ziyade, iyi bir uygulamaya bağlıdır. Bu nedenle vergi uygulama prensip ve esaslarını belli eden Vergi Usul Kanunu, vergide adalet, güvenlik ve etkinlik sağlamada özel bir önem taşımaktadır.

1950 reformunda, o günün şartlarına göre ileri bir hamle teşkil eden ve örnek bir çalışma sonucunda meydana getirilmiş olan Vergi Usul Kanunu o günden bu yana köktü bir gözden geçirmeye tabi tutulamamış, kanunda yer alan bazı müesseseler eskimiş ve ihtiyaçlara cevap veremez duruma gelmiş ve bir kısım müesseselerin de günün şartlarına ve sosyal, iktisadi bünyemize uymadığı müşahede edilmiştir.

Bunun yanı sıra Hükümet Programında, kamu sektörünün finansman ihtiyaçlarının sağlıklı kaynaklardan karşılanacağı, vergi kaybının önlenmesi ve vergi yönetiminin verimliliğinin sağlanması amacı ile vergi kaçakçılığını önleyecek temel yasal düzenlemelere gidileceği ifade edilmiş bulunmaktadır.

Bu amaçla, mevcut vergilerin verim ve etkinliğinin artırılması, maddi vergi kanunlarında yapılacak değişikliklerle birlikte uygulama kanunu olan Vergi Usul Kanununda da uygulamanın iyileştirilmesi suretiyle vergi hâsıfatının yükseltilmesini sağlayıcı nitelikte değişiklikler yapılması zorunlu görülmüştür.

VERGİ USUL KANUNUNDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER İLE İLGİLİ MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Vergi Usul Kanununun 3 ncu maddesinin madde başlığı ve metni değiştirilerek, (A) bendi ile vergi kanunlarının ne şekilde uygulanacağına dair esaslar vazedilmiş bulunmaktadır.

Bilindiği üzere vergi hukukuna ait konuları kapsayan, usul ve uygulamaya ilişkin hükümleri ihtiva eden Vergi Usul Kanununda, kanun maddelerinin ne yolla anlaşılması ve uygulanması gerektiği hususuna ışık tutan bir yorum hükümü mevcut bulunmamaktadır.

Kanundaki bu boşluk, her ne kadar ihtilaf konusunu teşkil eden olayların çözümlenmesi sırasında, mali yargı mercilerinin verilen karar ve çıkan içtihatlarla ve bazen idari mercilerin açıklamaları ile doldurulmaya çalışılmakta ise de, bugüne kadarki uygulamalarda uygun bir çözüme ulaşılabilmemiş değildir.

Bu nedenle, Vergi Usul Kanunu ile ilgili olarak hazırlanan bu değişiklik tasarısında vergi kanunlarının ne şekilde yorumlanacağı ve uygulanacağını gösterir bir hükme yer verilmesi gerekli görülmüştür. Esasen Türk Hukuk alanında ve yabancı memleketlerin vergi hukukunda, yorumlamanın ne şekilde yapılacağını gösteren hükümler kanun maddelerinde açıkça gösterilmiştir.

Vergi Usul Kanununa, vergi kanunlarının ne suretle yorumlanacağı ve bunların ne şekilde uygulanacağı hususunda hüküm vazedilirken, hukuk biliminde uygulanan yorum metotları ve Batı ülkeleri vergi hukukunda yer alan yorumlarla ilgili hükümler incelenmiş ve «Bilimsel Yorumlama Metodu» nun vergi kanunlarının bünye ve mahiyetine en uygun bir metot olduğu sonucuna varılmıştır.

Nitekim Vergi Usul Hukukumuzun kaynağını teşkil eden Alman Vergi Usul Kanununun 1 noj maddesi yorum konusunda bu metoda paralel bir hüküm sevk etmiş bulunmaktadır.

Bu nedenlerle, yorum ve uygulama konusunda «Bilimsel Yorumlama Metodu» esas alınmış ve söz konusu bentte «Vergi Kanunu» tabirinin açıklanmasından, sonra ilk olarak «vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder» prensibine yer verilmiş daha sonra «lafzın açık olmadığı hallerde vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, Kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı gözönünde tutularak uygulanır» hükmü getirilmiş bulunmaktadır.

Vergi Usul Hukukumuzda yenilik teşkil eden bu hükmün, vergi uygulamaları ve vergi ihtilaflarının çözümlenmesinde büyük bir noksanlığı gidereceği ve tatbikatta, vergi adaleti ve vergi güvenliğini sağlayıcı bir ortam yaratacağı idare ve mükelleflere büyük kolaylıklar sağlayacağı şüphesizdir.

Ayrıca bu hükmün, iyi bir vergi uygulaması için gerekli bulunan kazai içtihatları geliştireceği, idare ve vergi yargı mercilerine kanun maddelerinin uygulanmasında ışık tutacağı muhakkaktır.

Madde metninde, «vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder.» denildiğine göre, uygulamalarda ilk olarak olaya ilişkin metin hükmü nazara alınacaktır.

Öngörülen yorum metoduna göre, olaya ilişkin kesin bir lafzın kanunda mevcut bulunmaması halinde olay için uygulanacak işlem tayin edilirken veya bir çözüm yolu aranırken, önce vergi kanununun konuda takibettiği maksat, hükümleri kanun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle bağlantısı nazara alınmak suretiyle bir sonuca varılması ve bu sonuca göre hükümlerin uygulanması derpiş olunmaktadır.

Aynı maddenin (B) bendi ile, Vergi Usul Hukukumuzda, vergiye tabi olayların tespitinde kullanılan ispatlama araçlarının esasları, diğer bir deyimle delil sistemine ilişkin genel kaideler getirilmektedir.

Bilindiği üzere, vergi kanunları, vergiye tabi konuları belirtmekte olup, bunların ne şekilde tespit edileceğini Vergi Usul Kanununa bırakmış bulunmaktadır.

Vergiye tabi olay ve konuların tespitinde, bunların sadece ortaya çıkarılması yetmemekte, aynı zamanda bu olayların gerçekliğinin ispatlanması, delilleriyle ortaya konulması gerekmektedir. Vergi adaleti ve güvenliğinin gereği de budur.

Toplum hayatında vergi şuuru ne kadar yerleşmiş olursa olsun, bir kısım mükelleflerin mümkün olduğu kadar az vergi verme gayreti içinde buldukları ve bunu sağlamak için de vergiye tabi gelir ve işlemlerini, kanunların açık ve müsamahalı bulunduğu imkânlardan faydalanmak veya kanunları hiçe saymak suretiyle gizledikleri ve vergiye tabi değilmiş gibi gösterdikleri bir gerçektir.

Vergiciliğe düşen görev ise, gizlenen gelir ve işlemleri ortaya çıkarmak bunların gerçekliğini ispat etmek suretiyle gerekli verginin tahsilini temin etmektir.

Vergi usul hukukumuzda ispatlama, genellikle maddi ve biçimsel delil anlayışına dayandırıldığı cihetle, vergiyi doğuran olayların gerçek yönünü tespit gerektiği şekilde yapılamamakta ve bunun sonucu olarak vergi kanunlarında belli edilen konuların kavranmasında idare ve yargı mercileri büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Oysa ki, zamanımız vergiciliğinde ispatlama, her türlü delilin serbestçe kullanılması ve ekonomik gerekere göre değerlendirilmesi suretiyle yapılmaktadır.

Gerçekten, vergi matrahının ve vergiye tabi olayların tespiti ve ispatlanması, bu olaylara ilişkin her türlü delilin serbestçe kullanılması ile mümkün olabilmektedir.

Nitekim Batı ülkeleri vergiciliğin bu gereklerine uyarak uzun süreden beri vergi alanında serbest delil sistemini uygulamaya başlamış bulunmaktadırlar.

Bu itibarla, maddi ve biçimsel delil sisteminin uygulanması sonucu olarak vergi kanunlarının uygulanmasında, vergi güvenliği ve vergi adaleti yönünden ortaya çıkan mahzurları gidermek amacıyla vergi usul hukumumuza serbest delil sisteminin getirilmesi öngörülmüş bulunmaktadır.

Bu amaca uygun olarak maddenin ilk fıkrası, vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin işlemlerin gerçek mahiyeti ve oluş şeklinin esas alınacağı ilkesini açıklamaktadır.

Bu hüküm, uygulama yönünden herhangi bir yenilik getirmemekle beraber, vergi uygulamalarında her şeyden önce olayın, gösterildiği şekilde değil gerçek yönüyle ele alınması ve buna göre işlem yapılması gereğini belirtmektedir.

İkinci fıkra ise vergiyi doğuran olay ve işlemlerin gerçek mahiyetinin her türlü delille ispatlanabileceğini belirtmek suretiyle, şimdiye kadar alışılmış olduğu üzere ispatlamanın sadece defter ve belge gibi maddi ve biçimsel delillerle değil, her türlü delil ile tespit edilebileceğini öngörmektedir.

Bu hükme göre vergiye tabi olay ve işlemlerin defter, kayıt ve belge gibi maddi delillerle ispat olunabileceği gibi bu olay ve işlemler bunlar dışında kalan her türlü ispatlama araçlarıyla da tespit edilebilecektir.

Ancak, defter, kayıt ve belge gibi maddi deliller yardımıyla tespit olunan farklara ait verginin ikmalen tarh, bunlar dışında kalan delillerle gerçekliği ispatlanan matrah farklarına ait verginin resen tarh yolu ile tamamlanması gerekmektedir.

İkinci fıkranın diğer hükmü, şahit beyanının ispatlama konusunda kısıtlı olarak kullanılmasını öngörmektedir.

Şöyle ki, şahit beyanının ispatlama aracı olarak kullanılabilmesi için vergiyi doğuran olay ile doğrudan doğruya ilgili bulunması ve bu ilginin açık ve tabii olarak görülmesi gerekmektedir.

Son fıkra hükmü ise, vergi tarhiyatında ve yapılan tarhiyata karşı idare ve yargı mercilerinde savunmada, ispat külfetinin hangi tarafa ait olduğunu belirtmektedir.

Bilindiği üzere diğer bütün hukuk dallarında olduğu gibi, ispat külfetinin hangi tarafa ait bulunduğunun tespiti önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Bu itibarla delil sistemi tanzim edilirken ispat külfetinin hangi tarafa, diğer bir deyimle idare veya mükellefe mi ait olduğunun tespit edilmesi gerekli olmuştur.

Genel hukukta esas kaide, taraflardan herbirinin iddiasını ispatlaması şeklinde olmakla beraber, bu kaide pratik bakımdan meseleye bir hal tarzı getirmemekte bundan dolayı, «ispat külfetinin işin esasına göre normal olmayan hususu iddia eden taraf bunu ispatlamak zorundadır» kaidesi uygulanmaktadır.

İspat külfetine ilişkin son fıkra hükmü genel hukukun ispat külfeti konusundaki bu kaidesi esas alınmak ve bu prensip vergi tatbikatının icaplarına uydurulmak suretiyle düzenlenmiş bulunmaktadır.

Fıkra hükmüne göre, ekonomik, teknik ve ticari icaplara uymaya ve olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumu iddia eden taraf bu iddiasını ispat etmeye mecbur bulunmaktadır.

Örneğin, genel hukukun kabul ettiği mukni ve muteber deliller üzerinden, iktisadi, teknik ve ticari icaplara uygun olarak yapılan bir tarhiyata karşı mükellefin bu normal ve mutad durumun aksini iddia etmek suretiyle dava açması halinde, ispat külfetinin mükellefe ait olması, diğer bir deyimle mükellefin bu iddiasını ispat etmesi icabetmektedir.

Madde 2. — Aynı kanununun 5 nci maddesinde yapılan değişiklik ile mükelleflerin vergi dairelerine bildirdikleri matrahlar ve vergiler ilân konusu yapılmaktadır. Buna ek olarak işyeri ve işletmelerinde söz konusu bilgileri ihtiva eden levhaların duvarlara asılması zorunluluğu getirilmektedir. Yapılan değişiklik ile yurttaşlar arasında ortak bir vergi ödeme şuuru yaratılması ve verginin alınmasında kamuoyu baskı ve desteğinden yararlanılması amaçlanmaktadır.

Madde 3. — Vergi Usul Kanununun yürürlükteki 29 ncu maddesinde, ikmalen vergi tarhi, bir vergi tarh edildikten sonra bu vergiye müteallik ortaya çıkan ve maddi delil veya kanuni ölçülere dayanılarak miktarı tespit olunan bir matrah veya matrah farkı üzerinden vergi tarholunmasıdır, şeklinde tarif edilmektedir.

Bu tariften anlaşılacağı üzere ikmalen vergi tarhında matrah veya matrah farkının kesinlikle ve matematik bir açıklıkla tespiti icabetmektedir. Tarifte yer alan «kanuni ölçü» deyimini, istenilen kesinliği ifade etmekle

beraber, «maddi delil» deyiminin sarıh bir anlam taşımadığı ve bazı hallerde matematik bir tespite imkân vermediği ve bu yüzden de uygulamalarda ne gibi delillerin maddi delil teşkil ettiği tereddütlere yol açmaktadır.

Nitekim Batı ülkeleri vergi hukukunda, ileride daha detaylı açıklanacağı üzere, esas itibarıyla serbest delil sistemi kabul edilmekle beraber, ikmalen vergi tarhının mahiyeti icabı, bu tarhiyat şeklinde kanuni delil sistemi benimsenmiş ve istinat edilecek deliller kanunlarda tadat edilmiştir.

Gerçekten ülkemiz vergi içtihatları da aynı yönde gelişme göstermiş olup, meri maddede «maddi delil» olarak ifade edilen ispatlama araçlarından defter, kayıt ve belgelerin anlaşılması gerektiği mali kaza mercilerince kabul edilmiştir.

Bu itibarla ikmalen tarhiyata, bu tarhiyatın haiz olduğu kesinliğin verilmesini temin bakımından, metinden, «maddi delil» deyiminin çıkarılarak bu deyim yerine maddi delilden kastedilen, «defter, kayıt ve belge» nin konulması cihetine gidilmiştir.

Bu şekilde, bir taraftan delil müessesesinin vergi hukukumuzda geliştirmesi sağlanmış ve ayrıca uygulamadaki tereddütler ortadan kaldırılmış olacaktır.

Madde 4. — Bu madde ile, 30 ncu maddenin birinci fıkrasında, 29 ncu maddede yapılan değişikliğe paralel olarak «maddi delil» deyimini çıkarılarak bu deyim yerine «defter, kayıt ve belge» deyimini konulmuştur.

Diğer taraftan uygulamadaki aksaklıklar gözönüne alınarak aynı maddenin ikinci fıkrasına 6 numaralı bent eklenmiştir.

Yürürlükteki hükümlerde, re'sen takdir sebepleri kısıtlı ve biçimsel olarak belirtilmiş olup, kanunda gösterilen usullere uygun ve kendi içinde tutarlı olmakla beraber, defter ve belgelerin gerçek durumu yansıtmamış olması gibi çok önemli bir takdir sebebi nazara alınmamıştır. Böylece şekli bakımından kanuni usullere uygun bulunmakla beraber, ticari, teknik ve iktisadi mantık ve gerçeklerle hiç bir surette kabili telif olmayan defter ve beyanlar için, bunlardaki vergi ziyayı kesin olarak bilinmekle beraber, bu ziyayı önleyici herhangi bir vergi tarhi yapılması imkanı bulunmamaktaydı.

Bu mahzurları gidermek ve Batıdaki örneklerine uygun etkin bir re'sen tarh müessesesi kurulmak üzere, 6 numaralı bent olarak, «tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannameninin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunması» hali takdir sebebi olarak kanuna konmuştur.

Madde 5. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun ortalama kâr hadlerinin tespit esaslarına ilişkin 42 nci maddesi değiştirilmiş bulunmaktadır.

Ortalama kâr hadleri müessesesi vergi güvenliğini sağlamak üzere kurulan bir otokontrol aracı olması nedeniyle vergilendirmede önemli bir rol oynamakta ve bu itibarla gerçeğe en yakın bir şekilde tespiti gerekli bulunmaktadır.

Bu alanda vergi güvenliği ve vergi adaletini temin bakımından ortalama kâr hadlerini tespitle görevli komisyonların kuruluşları, daha isabetli bir tespite imkân verecek şekilde idareden üç, mükellef temsilcilerinden iki üye olmak üzere yeniden düzenlenmiştir.

Madde 6. — Bu madde ile, yukarıdaki gerekçeye paralel olarak aynı kanunun 43 ncu maddesinin yedinci fıkrası değiştirilmiş ve Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu bünyesi yeniden düzenlenmiştir.

Madde 7. — Bu madde ile, aynı kanunun 46 ncu maddesinin son iki fıkrası değiştirilmiş ve maddenin sonuna bir fıkra eklenmiştir.

Yapılan değişiklik ile, zirai kazançlar merkez komisyonunun il komisyonlarının ısrar kararları karşısında karar nisabı değiştirilmekte ve eklenen fıkrada zirai kazançlar için tespit edilecek götürü gider emsallerinin % 70 nispetinden fazla olamayacağı belirtilmiş bulunmaktadır.

Bilindiği üzere, götürü gider emsali, bir ziraat biriminden elde edileceği tahmin olunan mahsul için ihtiyar edilmesi gereken giderlerin ortalama satış bedeline yüzde oranıdır.

Tatbikatta zirai kazanç İl ve Merkez Komisyonlarınca yapılan tespitlerden edinilen tecrübeler ve yetkili kuruluşların müşahadelere götürü gider emsallerinin, bir çok ziraat nevinde ve bölgelerde, % 70 nispetinin altında olması lazım geldiğini göstermektedir.

Oysaki, mevcut hüküm karşısında düşük nispetler % 70'e iblağ edilmekte ve bunun sonucu olarak büyük ölçüde vergi kaybına maruz kalmıyordu.

Suni olarak vergi kaybına yol açan bu hükmün değiştirilmesiyle, bu alandaki vergi kayıpları önlenecek ve komisyonların sıhhatli bir şekilde götürü gider emsallerini tespit etmeleri sağlanmış olacaktır.

Madde 8. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun Birinci Kitabının, Dördüncü kısmının başlığını teşkil eden «Takdir, tahrir ve zirai kazançlar komisyonları» ibaresi tahrir komisyonları Emlak Vergisi Kanunu ile kaldırılmış olduğundan ve bu Kanunla «Özel Komisyonlar» ihdas edildiğinden «Takdir, Zirai Kazançlar ve Özel Komisyonlar» şeklinde değiştirilmiştir.

Aynı madde ile yürürlükteki 72 nci maddenin birinci fıkrası değiştirilmiş ve Takdir Komisyonlarının bünyesi yeniden düzenlenmiştir. Bu güne kadarki uygulamaların ışığı altında, takdir işlemlerinde daha isabetli ve süratli karar istihsalini sağlamak amacıyla Takdir Komisyonunun kuruluşu, idareden üç memur üye ve mükellefi temsilen de iki üye şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 9. — Bu madde ile, yukardaki gerekçeye paralel olarak aynı Kanunun 73 nci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiş, mesleki teşekküllerce, Komisyona seçilecek üye sayısı iki olarak tespit edilmiştir.

Madde 10. — Bu madde ile, 75 nci maddenin ikinci fıkrası değiştirilerek, servetleri snai ve edebi mülkiyet haklarını, imtiyazları, madenleri, mücevheratı, eski eserleri ve sanat eserlerini değerlemede bilirkişiye müracaat mecburiyeti kaldırılmış «müracaat edebilir» denilmek suretiyle, Komisyona üyeliğe tanınmıştır.

Esasen Komisyon bünyesinde mesleki teşekküllerden gelen üyelerin bulunduğu gözönüne alındığında, bu değişikliğin süratli kararlar alınmasında büyük yarar sağlayacağı muhakkaktır.

Madde 11. — Halen yürürlükte bulunan 83 nci madde, Zirai Kazançlar İl Komisyonunun hangi üyelerle kurulacağını hükme bağlamaktadır.

Bilindiği gibi, zirai kazanç ölçüleri tespit işi zirai kazançların vergilendirilmesi ve bu sektörden alınacak verginin güvenliği bakımından büyük bir önem arz etmektedir.

Komisyonun bugünkü bünyesi, zirai kazanç ölçülerinin sıhhatli ve bu sektörde vergi güvenliğini tesise müsait bulunmadığından, sözü edilen komisyonun kuruluşu yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır.

Madde 12. — Bu madde ile, Zirai Kazançlar İl Komisyonuna seçilecek üyeleri belirleyen 84 nci madde hükmü, bir önceki değişikliğe uygun hale getirilmektedir. Yapılacak değişiklik, çiftçi birliklerinden seçim yoluyla gelecek üye sayısının ikiden bire indirilmesinden ibarettir.

Madde 13. — Bu madde ile, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun kuruluşunu tanzim eden 85 nci maddede, bu komisyonun kuruluşu ile ilgili bazı değişiklikler yapılmış bulunmaktadır.

Yapılan değişiklikle, komisyon çalışmalarını yavaşlatması nedeni ile üye adedi onbirden dokuza indirilmiş ve böylece bütün ülkede zirai kazanç ölçülerini üst seviyede mukayese ve revize eden bu komisyonun bünyesi süratle karar verebilecek şekle sokulmuş bulunmaktadır.

Madde 14. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununa 86 nci maddeden sonra gelmek üzere mükerrer 86 nci madde eklenmiş ve Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde belirtilen mükellefiyet derecelerini tespit etmek üzere özel komisyonlar kurulmuştur.

Özel komisyonlar; merkez, il ve ilçeler olmak üzere üçlü bir ayrıma tâbi tutularak tedvin edilmiş ve komisyonların kuruluş, görev ve yetkileri bu ayırım doğrultusunda düzenlenmiştir.

Madde 15. — Bu madde ile 87 nci maddenin birinci fıkrası ile, 5 ve 6 ncı bentleri değiştirilmiş ve 7 nci bendi kaldırılarak mükerrer 86 nci madde paralelinde yeni düzenlemeler yapılmış ve özel komisyonlara seçilecek olanlarda aranan şartlar da buraya dahil edilmiştir.

Madde 16. — Bu madde ile, komisyonlar için uygulanacak nisap hükümlerini belirten 89 ncu madde değiştirilmiştir. Bugüne kadarki uygulamada, yürürlükteki nisap hükümlerinin, komisyonların süratle karar almalarını engellediği, gerek toplantı gerekse karar nisabının çalışma şartlarına uymadığı tespit edilmiştir. Yapılan değişiklik ile aksayan bu durum düzeltilerek komisyonların, tam üye sayısının çoğunluğu ile toplanması ve çoğunlukla karar verebilmeleri imkânı sağlanmıştır.

Madde 17. — Tahrir Komisyonları evvelce Emlak Vergisi Kanunu ile yürürlükten kaldırıldığından, bu madde ile Vergi Usul Kanununun 90 nci maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

Madde 18. — Bu madde ile, 92 nci maddenin ikinci fıkrası değiştirilerek, seçim yoluyla gelmeyen üyelere verilecek aylık ücretin tavanı, günün şartlarına uygun hale getirilerek 200 liradan 5 000 liraya yükseltilmiştir.

Madde 19. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun 94 ncü maddesinin sonuna bir fıkra eklenmektedir. Halen yürürlükteki hükme göre, tebliğin mükellefin şahsına kanuni temsilcisi veya umumi vekiline yapılması gerekmektedir. Muhatabın bulunmaması halinde ikametgâh adresinde bulunanlardan birine, mesela aile fertlerinden birine tebliğ yapılabilmesi mümkün bulunmamaktadır.

Oysa, 7201 sayılı Tebligat Kanunu, aile fertlerine tebliğe imkân vermektedir. Dolayısıyla yapılan fıkra ilavesi, adli ve diğer bilumun tebliğlerde geçerli olan bir esasın, mali tebliğlere de teşmilinden ibarettir.

Halten, özellikle ödeme emri ile ilgili olarak mükelleflere gönderilen tebliğlerin mühim bir kısmı ilgilisi bulunmadığı şerhi ile geri gelmekte ve bu durum uygulamada büyük güçlükler yaratmaktadır.

Bunun bir başka sonucu, tebliğlerin ilânen yapılması yoluna gidilmelidir. İlânen yapılan tebliğlerin ise mükellefin irtılana girmesi ihtimali, aile fertlerine tebliğ yapılması haline oranla daha az bir ihtimal dahilinde bulunmaktadır. Bu nedenle mevcut uygulama, birçok halde mükelleflerin de, tebliğ konusunu zamanında öğrenip itiraz haklarını kullanamamaları yüzünden yakınmalara yol açmaktadır.

Eklenen fıkra ile, hem uygulamada kolaylık sağlanmış hem de mükelleflerin haklarının zayi olması önlenmiş olacaktır.

Madde 20. — Bu madde ile, 96 ncı maddenin sonuna iki fıkra eklenmiştir. Vergi Usul Kanununun yürürlükteki tebliğ hükümlerinde, tebliğ yapılacak kimsenin otel, hastane, fabrika, okul, öğrenci yurdu veya cezaevi gibi serbestçe girilmesi mümkün olmayan yerlerde bulunması halinde tebligat işleminin ne yolla yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Bu boşluğun doldurulması amacı ile, 7201 sayılı Tebligat Kanununun konuya ilişkin hükümlerine paralel olarak söz konusu fıkralar eklenmiştir.

Madde 21. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun tebliğ evrakının muhatabına tebliğ usulünü belirleyen 102 ncı maddesi 7201 sayılı Tebligat Kanununda uygulanan usule paralel hale getirilmiştir. Yapılan değişiklik ile, evrakın alınmaması veya gösterilen adreste bulunulmaması hallerinde zabıta kuvvetlerine veya muhtara belge teslimi ve kapıya bildirim asılması yoluyla tebliğ yapılması imkânı getirilmiştir. Bu yolla tebliğ evrakının teslim alınmamasından doğan sorunlara çözüm getirilmiş olmaktadır.

Madde 22. — Bu madde ile, 104 ncü maddenin İstanbul Belediye sınırları içindeki yerlerde ilan yolu ile yapılan tebliğlere ait 3 numaralı bendindeki 10 000 liralık had geçen zamanla para değerindeki düşmeler nazara alınarak 100 000 liraya çıkarılmıştır.

Madde 23. — Bu madde ile, 106 ncı maddenin son fıkrası değiştirilmiştir. İlânen tebliğlerde bir ayın sonunda tebliğ yapılmış sayılacağı hükmü yapılan değişiklikle özellikle zamanaşımı hallerde idareye süre kazandırmak bakımından on beş güne indirilmiştir.

Madde 24. — Bu madde ile, 107 ncı maddenin birinci fıkrası değiştirilmiştir. Memur vasıtasıyla yapılacak tebliğlerde Maliye Bakanlığının yetkisi, zaruri ve acil hallerde bağlanmıştır.

Madde 25. — Bu madde ile, 127 ncı madde değiştirilmektedir. Yapılan değişiklikle, yoklama memurlarına, vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak nakil vasıtalarını durdurma ve bulundurmaları gereken vesikalar ile taşınan yolcu ve malların miktar ve mahiyetini tespit etme yetkisi verilmektedir.

Madde 26. — Bu madde ile, vergi incelemelerine ilişkin 134 ncü madde, vergi inceleme müessesesinin daha etkili ve sağlam bir düzeye kavuşturulması amacıyla değiştirilmiştir.

Bilindiği üzere zamanımız vergiciliği beyana dayanması itibariyle büyük ölçüde ve denebilirki tamamıyla vergi kontrol müessesesine dayanmakta ve vergicilikteki başarı daha ziyade bu müessesenin iyi işlemesine bağlı bulunmaktadır.

Bu itibarla, vergi kontrol müessesesinin, bu fonksiyonuna uygun olarak etkili bir hale sokulması gerekmektedir.

Yürürlükteki hükümlere göre vergi kontrolünün en önemli safhasının teşkil eden vergi incelemesi, dar bir anlayış içinde tarif edilmiş ve sadece defter ve belge tetkikatı ile kısıtlanmıştır. (VUK. Mad. 134)

Oysa ki, modern vergi inceleme anlayışı defter ve belge ile kısıtlı olmaksızın, vergiyi doğuran olayın gerçek mahiyetini tespiti matuf ölçümle araştırma, karşılaştırma ve iktisadi gerçekleri nazara alma ve bu olayın tespitinde her türlü delilleri değerlendirme gibi geniş bir muhteva kazanmıştır.

Bu hedefi sağlamak üzere, vergi incelemesinin maksadına ilişkin birinci fıkrada yer alan «Defter, hesap ve kayıtlara dayanılarak» şeklindeki sınırlayıcı ibare kaldırılarak, vergi incelemesi geniş bir kapsama kavuşturulmuştur.

Ayrıca, maddenin sonuna eklenen bir fıkra ile incelemeye yetkili olanlara bilirkişiye müracaat imkânı sağlanmıştır. Bilindiği üzere, vergilendirme konusuna giren olayların ayrı özellikleri ve büyük mahiyet farkları bazı ahvalde özel teknik bir bilgi ve ihtisası gerektirmektedir.

İnceleme elemanları tarafından vergiye tabi gerçek matrahın tespiti için yapılan incelemeler sırasında, özellikle randıman, imalâtın teknik yönünü ilgilendiren hususlar, ilk madde indirimi vs. gibi özel teknik bilgi veya ihtisas isteyen konularda bilirkişiye müracaatta büyük yarar bulunmaktadır.

Madde 27. — Bu madde ile, 148 nci maddenin ikinci fıkrasındaki «Bilgi istenmek üzere ilgililer vergi dairesine zorla getirilemez» hükmü metinden çıkarılarak, bilgi vermekten kaçınanlara karşı müeyyide zayıflığı ortadan kaldırılmıştır.

Madde 28. — Bu madde ile 171 nci maddenin 5 numaralı bendi değiştirilerek emanet mahiyetindeki değerler de vergi karşısındaki durumlarının tespiti bakımından defter tutmadaki maksat kapsamına alınmıştır.

Madde 29. — Bu madde ile yapılan değişiklik; 172 nci maddenin 4 numaralı bendinde ve son fıkrada yer alan «tesislere» ibaresinin, tesisler daha önce yürürlükten kalktığı için metinden çıkarılmasından ibarettir.

Madde 30. — Yukardaki gerekçe ile, 173 ncü maddenin 3, b bendinde yer alan «tesis» kelimesi metinden çıkarılmıştır.

Madde 31. — Bu madde ile, I nci sınıf tüccarlara ilişkin Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesindeki sınıf ayırıcı ciro hadlerinin on katına çıkarılması öngörülmüştür.

Yürürlükte bulunan ciro hadlerinin özellikle son yıllarda vaki fiyat yükselişleri dolayısıyla tüccar sınıfının ayırımında isabetli bir ölçü niteliğini kaybettiği ve bunun sonucu olarak, tatbikatta bazı mükelleflerin I nci sınıfa geçmemek maksadıyla bir kısım alım ve satımlarını defter dışı bırakmak durumuna gittikleri müşahade olunmuştur.

Vergicilik bakımından önemli bir sakınca teşkil eden bu durumu önlemek maksadıyla, ciro hadlerinin günün şartlarına ve vergiciliğin gereklerine uygun bir hale getirilmesi öngörülmüş ve sözü edilen hadler on kat artırılmış bulunmaktadır.

Madde 32. — Bu madde ile, bilanço esasında tutulacak defterleri belirten 182 nci maddeye «Günlük Kasa Defteri» tutulması mecburiyetini getiren 4 ncü bent hükmü ilave olunmuştur.

Bilindiği gibi yürürlükteki mevzuatımıza göre bilanço esasında tutulması mecburi defterler, Yevmiye Defteri, Defteri Kebir ve Envanter Defterinden ibaret bulunmaktadır. Sözü edilen defterler, bir işletmenin kıymet hareketlerini ve bunların sonucunu izlemeye yeterli bulunmakla beraber, günlük işlemlerin zamanında kontrolüne yetmediği de bir gerçektir.

Vergi Usul Kanunumuzda yapılmasına çalışılan reformda, defter ve belge düzeninde yapılan değişiklikler önemli bir yer tuttuğu cihetle, bu bahsin başlangıcını teşkil eden bu madde münasebetiyle, bu konuda genel bir açıklama yapılması ve defter ve belge düzeninde öngörülen reformun ana hatlarının belirtilmesi faydalı görülmüştür.

Bilindiği üzere zamanımız vergiciliği genellikle beyana dayanması itibariyle matrah ve verginin tespiti öncelikle mükellefe bırakılmakta olup, idare bilahare bu beyanın kontrolü ile yetinmektedir. Görülüyor ki bu günkü vergicilik büyük ölçüde idarenin mükellefe itimat etmesi prensibine dayanmaktadır. Bu ilkenin tabii sonucu olarak da mükellefe vergiye tabi kazancı tespiti işi tevdi edilmekle beraber, bu tesbitin yapılmasında uyulacak usul ve esaslar usul hükümlerinde etraflıca belirtilmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla, sözü edilen matrah ve vergi tespit işine ait usul ve esasların verginin doğru olarak tespitini, kontrolünü sağlayacak bir nitelik ve sağlamlık taşıması gerekli olmaktadır.

Sözü edilen usul ve esaslar başlıca defter tutma, belge tanzimi ve bunların muhafaza ve ibrazı konularına ilişkin bulunmaktadır.

Şu ciheti belirtmek yerinde olur ki, herşeyden önce defter ve belge düzeninin bir taraftan işletmenin gerçek durumunu ve vergiye tabi kazancını sıhhatli bir şekilde tespite, diğer taraftan sözü edilen defter ve belgelerin sıhhatli ve gerçek durumu yansıtır yansıtmadığının tespiti amacıyla yapılacak kontrollere elverişli bir nitelik arz etmesi gerekmektedir.

Yürürlükteki defter ve belgelere ait usul hükümleri, bu konuda vergiciliğin istediği kayıt disiplini yönünden etüt edilmiş, bir kısım defter ve belgelerin ihtiyacı karşılamadığı, özellikle tanzim usulleri bakımından vergi güvenliğini sağlayıcı bir nitelik taşımadıkları ve ciddi bir kontrole imkân vermedikleri müşahade edilmiş bulunmaktadır.

Tatbikattan edilen tecrübeler, vergiciliğimizde yılı içinde yapılan kontrollerin mükellefin doğru beyana teşvik edilmesi ve kanun hükümlerini ihlâl edici fiilleri önleyici tedbirlerin zamanında alınması bakımından, müessir bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Vergiciliğimizde defter ve belge disipliniyi sağlamlaştırmak, beyan öncesi ve beyan sonrası kontrollerine müsait bir defter ve belge düzeni kurmak amacıyla, bazı yeni defter ve belgelerin ihdası öngörülmüş ve ayrıca eskiden mevcut bazı belgelerin ıslah edilmesi yoluna gidilmiş bulunmaktadır.

Yapılan bu değişiklik ile Vergi Usul Hukukumuzda tutulması mecburi bir defter olarak getirilen «Günlük kasa defteri», özellikle yılı içinde alış ve satışların defterlere kaydedilip edilmediğinin bu işlemlerin yapıldığı anda kontrolü amacıyla ihdas edilmiş bulunmaktadır.

İhdas edilen bu defter işletmenin kasa ile ilgili biçümle işlemlerinin günü gününe yazıldığı bir defter olup, müessesenin fiili kasa durumunu göstermektedir. Günlük Kasa Defterinin ne şekilde kullanılacağı ve bu deftere kayıtların ne şekilde yapılacağı müteakip maddede açıklanmıştır.

Madde 33. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 185 nci Maddesinden sonra eklenen mükerrer 185 nci Madde, günlük kasa defterinin kullanılma şekli ve bu defterin ihtiva edeceği kayıtları açıklamaktadır.

Madde hükmünden anlaşılacağı üzere, bu defter kasa ile ilgili işlemlerin kaydedildiği bir defterdir ve bu işlemlerin günü gününe deftere intikâl ettirilmesi icap etmektedir.

Defterin bir tarafına; bir önceki günden devredilen kasa mevcudu, o gün içinde tahsil edilen paralar, peşin satış tutarları yazılmaktadır. Defterin diğer tarafına, o gün içinde yapılan ödemelerin ayrıntılı olarak yazılması gerekmektedir.

Ancak, perakende satışlarla sair hâsılâtın muhafaza edilen belgelerine dayanılarak topluca yazılmasına müsaade edilmiştir.

Madde 34. — Bu madde ile, işletme hesabı esasında «Günlük Perakende Satış ve Hâsılât Defteri» isimli ikinci bir defter tutulması mecburiyetini getiren bir hüküm 193 ncü Maddeye eklenmiştir.

Bu defterin işleyiş tarzı ve böyle bir defterin ihdasındaki amaç, bu deftere ilişkin hükümleri getiren, müteakip madde gerekçesinde açıklanacaktır.

Madde 35. — Bu Madde ile, II nci sınıf tüccarlar tarafından tutulması öngörülen «Günlük Perakende Satış ve Hâsılât Defteri»nin ne şekilde kullanılacağı açıklanmış bulunmaktadır.

Bu defter 32 nci Maddede zikredilen ve I nci sınıf tüccarlar tarafından tutulması öngörülen «Günlük Kasa Defteri»ne tekabül etmektedir.

Günlük perakende satış ve hâsılâtın kayıtlara intikâl edip etmediğinin kontrolünü büyük ölçüde kolaylaştıracak olan bu defterin ihdasındaki amaç, I nci sınıf tüccarlarda bu deftere tekabül eden Günlük Kasa Defterine ilişkin 32 nci Madde gerekçesinde etraflıca açıklanmış bulunmaktadır.

Günlük Perakende Satış ve Hâsılât Defterinin işleyiş ve buna yapılacak kayıtlar, daha önce 32 nci Madde gerekçesinde açıklanan Günlük Kasa Defterine benzemekle beraber, bu defter için muhasebe bilgisini gerektirmeyen mükelleflerin de tutabilecekleri basit bir usul öngörülmüştür.

Madde 36. — Bu Madde ile 204 ncü Maddenin sonuna bir fıkra eklenerek mevduat faizlerinin vergilendirme açısından kolaylıkla takibi düşünülmüştür.

Madde 37. — Bu Madde ile 219 ncü Maddenin (a) ve (b) bentleri değiştirilmiş ve maddeye (c) bendi eklenmiştir. (a) bendinde yapılan değişiklik «Mazeretsiz ve sebepsiz olarak» ibaresinin metinden çıkarılmasından ibarettir. (b) bendinde yapılan değişiklik ile, kayıtlarını yetkili amir imza ve parafını taşıyan belgelere dayanarak yürüten müesseselere, bu kayıtların defterlere intikali için tanınan üç aylık süre 45 güne indirilmiştir.

Günün şartları ve özellikle muhasebe ve haberleşme araçlarındaki gelişme karşısında bu müesseselerin, sözü edilen kayıtların tasdikli defterlere intikali için bir aylık sürenin yeterli olduğu düşünülmüş ve fıkra hükmü bu şekilde değiştirilmiştir.

İkinci olarak, Günlük Kasa, Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri ile Serbest Meslek Kazanç Defterine kayıt gerekli işlem, hâsılat ve ücretlerin kaydında, bu maddenin (a) bendinde zikredilen, on günlük kayıt süresi ile, (b) bendinde zikredilen 45 günlük kayıt süresinin uygulanmayacağı belirtilmekte ve sözü edilen defterlere kayıt gerekli işlemlerin bu defterlere günü gününe yazılması öngörülmüş ve bu hususu sağlamak üzere maddeye ayrıca (c) bendi eklenmiş bulunmaktadır.

Günlük Kasa, Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri ile serbest Meslek Kazanç Defterine kayıt yapılmasında herhangi bir süre tanınmaksızın bunlara kayıt gerekli işlemlerin günü gününe kaydını gerekli kılan sebep, esasen bu defterlerin günlük işlemlerin aynı gün içinde defterlere kaydının kontrolünü sağlamak ve kolaylaştırmak için ihdas edilmiş olmasından ileri gelmektedir. Bu defterlere kayıt için bir süre tanınması halinde bu defterlerin ihdas sebebi ortadan kalkacak ve tutulmasında herhangi bir fayda sağlanmamış olacaktır.

Bilindiği üzere, vergi güvenliği büyük ölçüde defter ve belge nizamına dayanmakta olup bu güvenliğin sağlanması için herşeyden önce yapılan işlemlerin defterlere intikâlini sağlayıcı bir disiplin tesisi zaruri olmaktadır.

Bu itibarla, vergi güvenliği yönünden Vergi Usul Hukukumuzda getirilen bu defterlerin, fonksiyonlarını ifa edebilmeleri bakımından bunlara kayıt gerekli hususların günü gününe işlenmesi hususunda bu fıkra ile kesin bir hüküm vaz edilmiş bulunmaktadır.

Madde 38. — Bu Madde ile, tasdike tabi defterleri belirten 220 nci Maddeye 9 ve 10 ncu bentler ilâve edilerek Günlük Kasa Defteri ile Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri için tasdik mecburiyeti konulmuş bulunmaktadır.

Yeni getirilen hüküm gereğince, vergi güvenliği bakımından önem arzeden ve incelemeler için yararlı görülen bu iki defterin de tasdik ettirilmeleri gerekmektedir.

Madde 39. — Bu Madde ile vergi düzeninde önemli bir yeri olan faturanın şekline ilişkin 230 ncu Maddesinde bazı değişiklikler yapılmak suretiyle, mevcut bazı noksanlıklar giderilmiş ve fatura nizamına ait bazı düzenleyici hükümler getirilmiş bulunmaktadır.

İlk üç bente yapılan ilâveler faturanın ihtiva edeceği bilgilere ilişkin yürürlükteki hükümlerin tamamlanması mahiyetindedir.

5 nci bentteki değişiklik ise fatura nizamının maddi mal harekâtı vasıtasıyla kontrolünü temin için yapılmış bulunmaktadır. Bu bente konulmuş bulunan «Sevk irsaliyesi»de aynı maksadı gütmektedir.

Madde 40. — Bu Madde ile, 231 nci Maddeye 5 numaralı bent eklenmiştir.

Yürürlükteki hükümlerde, faturanın ne zaman düzenleneceği hususunda bir açıklık bulunmamakta ve bu durum uygulamada bir çok uyuşmazlıklara yol açmaktadır.

Bu defa getirilen hükümle, konuya açıklık getirilmiştir.

Madde 41. — Bu Madde ile, perakende satış vesikalarına ilişkin 233 ncu Maddenin 4 numaralı bendi değiştirilmiş ve maddenin sonuna iki fıkra eklenmiştir.

Bu düzenlemeye göre, perakende satışlar veya yapılan işlerin, perakende satış fişleri veya makineli kasa- ların kayıt ruloları ya da giriş ve yolcu taşıma biletleri ile tevsik edilmesi gerekmektedir.

Perakende satış fişi ile giriş ve yolcu taşıma biletlerinin ihtiva edeceği bilgiler ve ne şekilde kullanacakları eklenen fıkra metninde açıklanmış bulunmaktadır.

Son fıkrada ise İşletme Vergisi mükellefleri tarafından tanzim edilen perakende satış belgelerinin, perakende satış fişi yerine geçeceği kabul edilmiştir.

Yapılan değişiklik ve ilâveler, perakende ticaret alanında şimdiye kadar müşahede olunan vergi disiplin noksanını giderecek, işlemlerin yerinde ve anında kontrolünü sağlayacak ve bu suretle vergi güvenliğini tesis edecek bir nitelik taşımaktadır.

Madde 42. — Bu Madde ile, gider pusulasına ilişkin 234 nci Maddenin sonuna bir fıkra eklenmiş ve yeni hükümlerle gider pusulalarının seri ve sıra numaralarının teselsül ettirilmesi zorunluluğu konulmuş bulunmaktadır.

Bu hükmün amacı, vergi düzeninde önemli bir yer işgal eden gider pusulalarının vergi güvenliğini sarsacak şekilde fena kullanılmalarını önlemekten ibarettir.

Madde 43. — Bu Madde ile, 235 nci Maddenin sonuna bir fıkra eklenmiştir.

Yukarıda belirtilen amaçla müstahsil makbuzlarının seri ve sıra numarası altında teselsül ettirilmeleri mecburiyeti konulmuş bulunmaktadır.

Madde 44. — Bu Madde ile, serbest meslek kazançlarında makbuz mecburiyetine ilişkin 236 ncı Madde yeniden düzenlenmiştir.

Yürürlükteki hükümlere göre serbest meslek erbabının makbuz düzenleme mecburiyeti özel bazı hallerde inhisar ettirilmiş ve bu haller dışında herhangi bir makbuz verme mecburiyeti derpiş edilmemiş bulunmaktadır.

Yeni getirilen hükümlerle serbest meslek erbabının, mesleki faaliyetlere ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmesi ve bir nüshasını müşteriye vermesi bir mecburiyet şeklinde kanuna konulmuş bulunmaktadır. Böyle bir mecburiyetin konulması, serbest meslek faaliyetlerinde önemli bir yer tutan makbuzlarla defterlerin karşılaştırılması suretiyle yapılan vergi kontrolünün etkinliğini artırmak ve bu suretle, bu alanda vergi güvenliğini sağlamayı öngörmektedir.

Ayrıca, müşterinin de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyeti getirilmiştir.

Madde 45. — Bu Madde ile, serbest meslek makbuzunun muhteviyatına ilişkin 237 nci Madde yeniden düzenlenmiştir. Yapılan ilaveler, bir tevsik belgesinde bulunması gereken bazı bilgileri kapsamaktadır.

Ayrıca serbest meslek makbuzlarının diğer belgelerde olduğu gibi seri ve sıra numaraları altında teselsül ettirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 46. — Bu madde ile, «Nakliyat irsaliyeleri» başlıklı 240 ncı madde hükmü, taşıma ve otel işletmelerine ait belgeleri kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Uygulama sonuçları taşıma işletmeleri ile oteller için yürürlükteki hükümlerde öngörülen belge düzeninin, bu alandaki vergi güvenliğini sağlayacak bir nitelik taşımadığını ve bunun sonucu olarak bu işletmeler üzerinde etkin bir vergi kontrolü tesis edilemediğini göstermektedir.

Gerçekten bu işletmelerin mahiyeti icabı, işlemlerinin vergi yönünden takip edilmesinde büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır. Bunun gerçek nedeni muhakkak iki bu alanda vergi güvenliğini sağlayacak bir belge düzeninin tesis edilememiş olmasından ileri gelmektedir.

İşte bu bakımdan, bu alanda hem vergicilik gereklerine ve hem de bu işletmelerin bünyelerine uygun özel belge usulleri getirilmesi zaruri olmuştur.

Bu maksatla tasarı ile değiştirilen 240 ncı maddenin birinci fıkrasında, taşıma işletmelerinin, yaptıkları işler için taşıma irsaliyesi kullanmaları ve bu irsaliyenin bir nüshasının eşyayı taşıtıranda bir nüshasının eşyayı taşıyan aracın sürücüsünde ve bir nüshasının da taşımayı yapanın nezdinde bulundurulması mecburiyeti konulmuş bulunmaktadır. Uygulamalarda sözü edilen irsaliyelerden, hem nakliyecinin ve hem de mal sahibinin vergi incelemesinde yararlanacağı tabiidir.

Maddenin 2 nci bendinde, yolcu taşımalarında yolcu listelerinin kullanılması ve bu listelerin bir nüshasının taşıtta diğerinin işyerinde bulundurulması öngörülmüş bulunmaktadır.

Maddenin 3 ncü bendi ile, otel ve motel işletmelerinin günlük müşteri listeleri düzenlemeleri ve bunları işletmede bulundurmaları mecburiyeti derpiş edilmiştir. Bu hükmün amacı, bu müesseselerin işlemlerinin yerinde ve günü gününe kontrolünü sağlamaktır.

Sözü edilen belgelerin halen bu müesseselerde fiilen kullanıldığı vakası gözönünde tutulursa, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi ve müşteri listelerine ilişkin hükümlerin uygulanmasında bu işletmelerin herhangi bir zorlukla karşılaşmayacakları kolayca tahmin olunabilir.

Bu itibarla öngörülen belgelerin kullanılması mecburiyeti bu müesseseler için ağır bir külfet teşkil etmeyecektir.

Madde 47. — Bu madde ile 257 nci maddenin birinci fıkrası ile 4 numaralı bendi değiştirilmiş ve maddeye 5 numaralı bent eklenmiştir.

Vergi inceleme ve kontrolleri ile gayrimenkullerin rayiç bedelinin tespiti sırasında mükelleflerin ödevlerine açıklık getirilmiş ve tahrir usulünün daha önce yürürlükten kaldırıldığı gözönüne alınarak 4 ncü bent yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca, eklenen 5 numaralı bent hükmü ile, işletmede yapılan incelemeler sırasında fiili envanter yapılmasına gerek görüldüğünde, araç, gereç ve personeliyle bu işlemlerin intacına gerekli yardım ve kolaylığı göstermeleri mükelleflerin ödevleri arasına alınmıştır.

Yürürlükteki 134 ncü madde işletmelerde fiili envanter yapılmasını öngörmekle beraber bu işin ifasında mükellefin yardımıda bulunacağına dair kanunda herhangi bir mecburiyet derpiş edilmemiş bulunuyordu.

Oysa ki envanter gibi, işletmenin biçümüle emtiyasının sayılması ve ölçülmesini kapsayan bir işlemin mükellef yardımı olmaksızın inceleme elemanınca tamamlanması mümkün bulunmamaktadır. Kanundaki bu boşluğu doldurmak üzere 257 nci maddeye, maksadı sağlayıcı hüküm konulmuş bulunmaktadır.

Madde 48. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununa mükerrer 257 nci madde eklenmektedir. Getirilen madde, defter ve belge düzeni ile ilgili olarak Maliye Bakanlığına yetki verilmesine ilişkindir. Batı ülkelerindeki uygulamalara paralel olarak getirilen bu hüküm ile iktisadi hayatın hareketliliği ile defter ve belge düzeni arasında geçen zamanla orantılı olarak doğan uyumsuzluklar giderilmek istenmektedir. Bu yolla vergi kaybının büyük boyutlara ulaştığı ifade edilen bazı kesimlerdeki vergi kaçakçılarıyla mücadele imkânları yaratılmış olmaktadır.

Madde 49. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun 261 nci maddesinde tespit edilmiş olan, değerlendirme ölçülerine rayiç değer ilave edilmiştir.

Rayiç değer bir değerlendirme ölçüsü olarak Veraset ve İntikal, Emlâk Alım ve Emlâk vergilerinde öteden beri uygulanmaktadır. Yapılan değişiklikle bir vergiye matrah olan bina ve arazinin değerlendirilmesinde esasen kullanılmakta olan rayiç değeri ölçüsü, Vergi Usul Kanununun kapsamına giren bütün vergilerdeki değerlendirme ölçülerinin gösterilmiş bulunduğu, 261 nci maddeye dahil edilmiş bulunmaktadır.

Madde 50. — Rayiç değerın değerlendirme ölçüsü olarak Vergi Usul Kanunundaki uygulama ölçüleri arasına dahil edilmiş olması dolayısıyla 266 ncı maddeyi takiben konulan mükerrer 266 ncı madde ile, rayiç değerın tarifi yapılmıştır. Tasarıdaki tarif ötedenberi vergi mevzuatımızda yer almakta olan tarife uygun bulunmaktadır.

Madde 51. — Vergi Usul Kanununun 268 nci maddesinde tanımı yapılan ve Emlâk Vergisi Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra geçerliliğini kaybeden «Vergi değeri» kavramı bu madde ile mevzuata uygun hale getirilmekte ve yeniden düzenlenmektedir.

Madde 52. — Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanununun gayrimenkul maliyetine dahil edilmesi gereken giderlerin gösterildiği 270 nci maddesinde, noter tapu, mahkeme kıymet takdiri komisyon ve tellaliye gider ve harçlarının maliyete ilavesi veya gider yazılması mükelleflerin ihtiyarına bırakılmıştır.

Anılan maddede, Emlak Alım ve Taşıtl Alım vergilerinin ne şekilde değerlendirileceği hususunda bir hüküm bulunmadığından, durumu açıklığa kavuşturmak maksadıyla yürürlükteki 270 nci maddenin son fıkrasında sayılan harçlar şeklinde mütalaa edilebilecek olan bu vergilerin de maliyete ithal veya bir defada gider yazılması hususunun serbest bırakılması uygun görülmüştür.

Madde 53. — Vergi Usul Kanununun 272 nci maddesinde, gayrimenkuller için yapılan değer artırıcı giderlerin maliyet bedeline ekleneceği hükme bağlanmış, değer artırıcı, giderler arasında, gemiler için yapılan belli nitelikteki harcamalar da sayılmıştır.

Gemilerle ilgili bu hükme paralel bir esasın motorlu kara nakil vasıtaları için konulmamış olması uygulamada, kanunun bir boşluğu olarak belirmiş ve çeşitli anlaşmazlıklara yol açmıştır. Meselâ kamyonlar kısmen veya tamamen itfa edildikten sonra motor, karoser ve diğer aksamalarının muhtelif tarihlerde, ayrı ayrı alınıp monte edilmesi suretiyle bütünüyle yenilenebilmekte, bazı hallerde de belli değişikliklerle tanker ve otobüs haline getirilebilmektedir.

Fiskal literatürde bir maddenin tahsis edileceği hizmet veya teknik bakımından öncekinden farklı bir kullanışa yol açan değişikliğe uğraması, imalat sayılmış olmakla beraber, kamyonun tanker yahut otobüs haline getirilmesi halinde dahi yapılan giderlerin maliyete dahil edilmesi gerekeceği hususu, bugüne kadar, anlaşmazlığa yol açmayacak şekilde, kesin olarak çözümlenmiş değildir.

Durumu açıklığa kavuşturmak bakımından, gemilerde olduğu gibi, motorlu kara nakil vasıtalarında da, belli ölçüdeki bir yenilemeye, veya kullanılış bakımından değişikliğe müncer olacak giderlerin maliyet bedeline ilave edileceği hükmü getirilmiş bulunmaktadır.

Madde 54. — Bu madde, imal edilen emtianın maliyet bedelinin ihtiva edeceği unsurları ve tespit usullerini belirleyen 275 nci maddenin son fıkrası, günün ekonomik şartları nazara alınarak ve maliyet bedelinin tespit usulünde birliği sağlamak amacı ile kaldırılmıştır.

Madde 55. — Bu madde ile, 297 nci maddenin son iki fıkrası, değerlendirme ölçütlerine uyum sağlamak amacı ile kaldırılmıştır.

Madde 56. — Yürürlükteki 298 nci madde metninde, servet değerlendirmelerine ilişkin bölümde yazılı emsal bedelleri ile alacak ve borçların değerlerinin Takdir Komisyonunca tespit edileceği belirtilmiş rayiç bedele yer verilmemiştir. Yapılan değişiklik ise, mevzuata uygunluğu sağlamak bakımından, sayılan değerler arasında «Rayiç bedellerin» de ilavesinden ibarettir.

Madde 57. — Bilindiği üzere, işletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkul ve benzeri iktisadi kıymetlerin kullanıldıkları sürece itfa edilen kısımları itibarıyla giderlere intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Prinsip böyle olmakla beraber değeri belli bir tutarın altında olan alet ve demirbaşların, giderlere intikalinin, kullanılan süreye dağıtılması, mükellef ve idare bakımından bazı güçlükler yarattığı gibi, bu kabil bir uygulamanın, amortisman müessesesi ile, temelde öngörülen amaç dahilinde mütalaası da mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle vergi sistemimizde, değeri belli bir tutarın altında olan amortisman konusu kıymetlerin bir defada gider yazılabileceği hususu öteden beri kabul edilmiş ve uygulanmış gelmiştir.

Bu konudaki hüküm, halen Gelir Vergisi Kanununun 40 nci maddesinin 7 numaralı bendinde yer almaktadır. Oysa, amortisman uygulamasıyla ilgili istisnai bir hal teşkil eden bu hususun normal olarak, amortismanla ilgili esasların düzenlenmiş bulunduğu Vergi Usul Kanununda tespit edilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, değeri 5 000 liranın altında olan peştemallikler, alet ve demirbaşların bir defada gider yazılabilesini öngören hüküm, bu tasarı ile Vergi Usul Kanununun 313 ncü maddesine ilave edilmiş ve görüldüğü üzere, daha önce bin liralık bu had beş bin liraya çıkarılmıştır.

Madde 58. — Vergi Usul Kanununun şüpheli alacaklarla ilgili 323 ncü madde hükmü, yürürlükteki tedvin tarzı ile maksadın dışında kullanılır hale gelmiş, bazı mükellefler bu müesseseyi vergi borcuna erteleme vasıtası olarak kullanmışlardır.

Karşılık ayrılmak suretiyle, zarara intikal ettirilecek alacağın ticari ve zirai faaliyetin elde edilmesi veya idamesi ile ilgili olması, diğer şekilde ifade ile alacağın daha önce hâsılat hesaplarına intikal ettirilmiş bulunması gerekmektedir. Buna rağmen, özel alacaklarını tahsil edemeyen bazı tacirlerin bunları ticari defterlerine ithal edip, sonradan karşılık ayırmak suretiyle matrahlarını düşürdükleri görülmektedir.

Bu konudaki vergi kaybını ve ihtilafları önlemek için, karşılık ayrılacak alacağın ticari veya zirai kazancın elde edilmesi veya idamesi ile ilgili olması şartının madde metninde sarih şekilde belirtilmesi uygun görülmüştür.

Öte yandan, son otuz yıllık uygulamalardan, yürürlükteki 323 ncü maddenin 2, 3 ve 4 ncü bent hükümlerinin alacak için gerçek anlamda bir şüphelilik durumunu göstermediği ve anılan hükümlerde yer alan esasların bir çok halde kötüye kullanıldığı anlaşılmıştır. Maddenin 2 nci bendinde belirtilen «vadesi üç defa uzatıldığı halde tahsil edilememiş senede bağlı alacaklar» da, aslında vade uzatılması suretiyle varılan bir anlaşma sözkonusudur. Tarafların anlaşığı hallerde ise, alacağın şüpheliliğinden bahsedilemeyeceği gibi, vergi alacağının borçlu ve alacaklının iradesine bağlanması da mümkün olmamak gerekmektedir. Uygulamada karşılıklı borç - alacak münasebeti içinde olan kimselerin, alacaklarını, vadesini üçer defa uzatmak suretiyle, iki taraflı zarar yazdıkları haller dahi görülmektedir.

Aynı maddenin 3 ncü bendindeki, senetsiz alacakların şüpheli hale gelmiş sayılması için yeterli görülen bir protesto veya yazı ile bir defadan fazla talepte bulunma şartı da, günümüzdeki ticari icaplarla bağdaştırılabilecek bir hüküm olmaktan uzaktır. Filhakika, bugünkü piyasada protesto bir müeyyide olmaktan çıkmıştır. Yazılı talep ise, protestodan da kolay, posta pulu dışında masrafı gerektirmeden, tarafların anlaşması suretiyle şüpheli alacak ayırmanın vasıtası haline gelmiştir. Müesseseyi kötüye kullananlar aslında üç ay vade ile sattığı bir emtiadan doğan alacağının vadesini bir ay göstermek ve borçlusu ile anlaşarak birinci ayın sonunda iki defa tahsil talebinde bulunmak suretiyle milyonlarca liralık alacaklarını zarara intikal ettirme imkânını elde edebilmektedirler.

Aynı maddenin 4 ncü bendindeki şüpheli alacak ortalaması usulü de, 30 yıllık uygulamada devamlı olarak ihtilafırlara yol açmış, hiçbir yarar sağlamamıştır.

Açıklanan nedenlerle, Vergi Usul Kanununun 323 ncü madde hükmü yeni bir anlayışla düzenlenmiş ve karşılık ayırma imkânı sadece dava veya icra safhasındaki alacaklarla yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenmesine rağmen borçlusu tarafından ödenmeyen dava ve icra masrafına değmeyecek derecedeki küçük alacaklara inhisar ettirilmiştir.

Madde 59. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 328 nci maddesinde aşağıdaki iki değişiklik yapılmaktadır.

Yürürlükteki 328 nci maddede amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde, hâsıl olacak kâr ve zararın sonuç hesaplarına intikal ettirileceği, bilanço ve işletme hesabı esasında defter tutan ticari kazanç erbabı için öngörülmüş, fakat serbest meslek erbabı için hüküm konulmamıştır. Serbest meslek erbabının işinde kullandığı sabit kıymetler için ayıracağı amortismanları masraf yazma hakkı bulunduğu göre, amortisman yoluyla daha önce matrahtan indirilmiş bu kıymetlerin satışından doğan farkın da kâr zarara intikal ettirilmesi zorunlu olmak icabeder. Bu maksadı temin için maddede gerekli değişiklik yapılmış bulunmaktadır.

Öte yandan, amortisman konusu kıymetlerin satışından doğan kâr, belli şartlarla, üç yıl süreyle pasifte geçici bir hesapta tutulabilmekte fakat her ne sebeple olursa olsun bu süre içinde kullanılmadığı takdirde üçüncü yılın vergi matrahına eklenmesi gerekmektedir. Yürürlükteki maddede üç yıllık bekleme süresinden önce, işin terki, devri veya işletmenin kapatılması halinde yapılacak işlem hakkında bir hüküm bulunmamaktadır. Aslında, belirtilen hallerde, kârın geçici hesapta bekletilmesi için, kanunen aranan şartlar ihlal edilmiş olmakta, dolayısıyla geçici hesaptaki kârın, devir, terk veya kapatmanın vukubulduğu yıl matrahına ilavesi gerekmektedir. Ancak muhtemel anlaşmazlıkları önlemek ve duruma açıklık kazandırmak için, bu hususun madde metninde açık olarak belirtilmesi uygun görülmüştür.

Madde 60. — Vergi Usul Kanununun yürürlükteki 329 ncu maddesinde, belli haller sonucu ziyaa uğrayan amortisman tabi iktisadi kıymetler için alınan sigorta tazminatının mukayyet değerini aşan kısmının satış halinde olduğu gibi geçici bir hesaba alınabileceği belirtilmiştir. Ancak maddede yenileme halinde, bu suretle doğan kârın, yeni değerlerin amortismanından mahsup edileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır. Satışla, hasar dolayısıyla tazminat alma arasında, mahiyet itibarıyla bir farklılık olmadığından, bu iki durum arasında paralelliği sağlayıcı hüküm, maddeye eklenmiş, ayrıca genel satış halinde olduğu gibi, bekleme süresi dolmadan, işin terk veya devri yahut işletmenin kapatılmasında, tazminat fazlasının bu işlemlerin o yılın matrahına ekleneceği belirtilmiştir.

Madde 61. — Bu madde ile yapılan değişiklik, Vergi Usul Kanununun, vergi suçlarına uygulanacak cezaların gösterildiği 331 nci maddesine, ağır kusur cezasının ilave edilmesinden ibarettir.

Bilindiği üzere, Vergi Usul Kanunumuzda cezalar; kaçakçılık, kusur, usulsüzlük ve ceza mahkemelerince hükmedilecek cezalar olmak üzere dört anagrupta toplanmaktadır.

Geçmiş yirmi iki yıllık uygulama, dört grupta toplanan bu ceza hükümlerinin ihtiyacı gerektiği şekilde karşılamadığı ve ceza müessesesi ile hedef alınan hususların sağlanmasında bazı aksamaların bulunduğunu göstermiştir.

Cezaların genel olarak, önleyicilik ve tedip edicilik olmak üzere, iki anafonksiyonu bulunduğu malumdur. Belli bir suç için uygulanacak cezanın bu fonksiyonları yönünden gerekli etkiyi sağlayabilmesi, her şeyden önce, suçla ceza arasındaki ilişkinin, iyi bir şekilde düzenlenmiş olmasına bağlıdır.

Vergi Usul Kanunumuzda, vergi ziyana bağlı suçların, suçtaki manevi unsurun ağırlık derecesine göre gerektiği şekilde kademeleştirilemeyip suçun kasten işlenmesi dışındaki bütün hallerin kusurluluk olarak mütalaası ve kaçakçılıkla kusur cezası arasındaki büyük farklılık, zaman zaman, suçla ceza arasındaki ilişkiyi zedeleyen sonuçlara yol açabilmiştir.

Yapılan değişiklikte; vergi ceza sisteminde, ileri Batı ülkelerinde meydana gelen gelişmeler ve genel ceza hukukunun ilkeleri de gözönünde tutulmak suretiyle, suç ve cezaların kademeleştirilmesi yoluna gidilmiş, kaçakçılıkla kusur arasında, ağır kusur fiil ve cezası ihdas edilmiştir.

Madde 62. — Vergi Usul Kanununda, ceza mahkemelerinde yargılanacak suçlar dolayısıyla bu mercilerce yapılacak takibat ve verilecek hükümlerin tüzelkişilerde ne şekilde yürütülüp infaz edileceği hususunda açıklık bulunmamaktadır. Bu defa yapılan değişiklikte, 333 ncü maddeye ilave edilen bir hükümle, belirtilen hallerde takibat ve cezanın muhatabının kimler olacağı belirtilmiştir.

Madde 63. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun 334 ncü maddesinde damga resmi ile ilgili olarak yer alan deyimler, Damga Vergisi Kanunundaki deyimlere paralel hale getirilmiştir.

Madde 64. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 335 nci maddesinde yer alan fiillere ağır kusur ilave edilmiş ve daha önceki madde hükümlerine paralel hale getirilmiştir.

Madde 65. — Bu madde ile yapılan değişiklik, Vergi Usul Kanununun usulsüzlükle, vergi ziyandan dolayı kesilecek cezaların mukayese edileceği hakkındaki 336 ncü madde hükmüne, ağır kusur cezasının ilavesinden ibarettir.

Madde 66. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun ayrı ayrı yapılmış olan kaçakçılık kusur ve usulsüzlükten dolayı ayrı ayrı ceza verileceğini belirten 337 nci maddesinin birinci fıkraya hükmü, ağır kusuru da kapsayacak şekilde değiştirilmiştir.

Madde 67. — Heride ilgili madde gerekçesinde açık lanacağı üzere, hileli vergi suçu ve hileli vergi suçuna teşebbüs suçu kaldırılmış, bu nedenle, Vergi Usul Kanununun 338 nci maddesinde yer alan «hileli vergi suçuna teşebbüs» deyimini de, yapılan değişiklikte madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 68. — Vergi Usul Kanununun suçlarda, tekerrür halinde kesilecek cezalarla ilgili, 339 ncü maddesi ağır kusur suç ve cezasının ilavesi ile yeniden düzenlenmiştir.

Madde 69. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 340 ncü maddesinde yapılan değişiklikte, madde metnine ağır kusur deyiminin ilavesinden ibarettir.

Madde 70. — Vergi Usul Kanununun, kesilecek cezanın en az haddini gösteren 343 ncü madde hükmündeki Damga Vergisi ve damga resmi için 25 kuruşluk had günümüz şartları gözönüne alınarak beş liraya, diğer vergiler için elli liraya çıkarılmıştır.

Madde 71. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun, kaçakçılık suçu ile ilgili 344 ncü maddesi değiştirilmektedir. Yapılan değişiklikleri aşağıdaki noktalarda toplamak mümkündür.

1. Yürürlükteki madde hükmüne göre, kaçakçılık, mükellef veya sorumlu tarafından kasten vergi ziyana sebebiyet verilmesidir. Maddede, bu genel tariften sonra, belli haller dolayısı ile vergi ziyana sebebiyet verilmesinde, vergi kaçırma kastının varsayılacağı, dolayısıyla başkaça şart aranmaksızın kaçakçılık cezasının uygulanacağı, ancak ilgililerin, kasıtlarının bulunmadığını kaza mercilerinde ispat edebilecekleri belirtilmiştir.

Buna göre, mesela, geçmiş vergilendirme dönemi ile ilgili olarak tespit edilen matrah farkındaki cüz'i bir fazlalık, bazı hallerde, yüzde elli olan kusur cezası yerine yüzde üçyüz olan kaçakçılık cezası kesilmesini gerektirebilmektedir. İtiraz halinde, kaza mercileri özellikle limit durumundaki olaylarda, cezayı, genel olarak, kusura dönüştürmekte, böylece, cezasının altında beş oranda azaldığını gören mükellef, vergi idaresine karşı, aslında kanun hükmü icabı yapılmış bir uygulama dolayısıyla, vergi ödemeye karşı psikolojik direnmeye kadar varan, olumsuz bir davranış içine girebilmektedir.

Bu kabil sonuçların önlenmesi bakımından, kaçakçılık halleri, esas itibarıyla objektif ölçülere bağlanmıştır. 344 ncü maddenin teklif edilen yeni şekline göre, ilk 8 bentte yer alan hallerden herhangi birinin tespitinde, mükellef veya sorumlunun kasıt ve niyeti nazara alınmaksızın kaçakçılık cezası uygulanması öngörülmektedir.

2. Değişiklik tasarısı ile getirilen hükmün 1 ila 6 numaralı bentlerde yer alan haller, Vergi Usul Kanununun yürürlükteki 357 ncü maddesinde hileli vergi suçu sayılan fiillere tekabül etmektedir.

Maddenin 7 numaralı bendinde belirtilen hal, yürürlükteki maddede de kaçakçılık sayılmıştır. Ancak, meri hükümde, götürü ve gerçek usulde vergilendirilen ticari ve mesleki kazanç sahipleri arasında bir ayırım yapılmamıştır. Bu defa yapılan değişiklikte ticari, zirai veya mesleki faaliyetin vergi dairesinin itirazı dışında bırakılması sebebiyle kaçakçılık cezası uygulanması, sadece gerçek usulde vergilendirilenlere inhisar ettirilmiş, götürü ticari ve mesleki kazanç sahipleri ile götürü gelir usulüne tabi çiftçilerin aynı mahiyetteki fiillerinden doğacak vergi ziyayı için ağır kusur uygulanması uygun görülmüştür.

Değiştirilen maddenin 8 numaralı bendindeki hüküm, yapısı itibarıyla yürürlükteki 344 nci maddenin 1 numaralı bent hükmü ile paralellik arz etmektedir. Ancak meri hükümde yıllık beyannamelerle (münferit ve özel beyannameler dahil) ilgili olarak tespit edilecek matrah farkının beyan edilen matrahın yüzde onu ve 10 000 lirayı geçmesi, diğer beyannamelerde keza yüzde onu ve 2 000 lirayı geçmesi kaçakçılık sayılmışken, yapılan değişiklikle bu hadler, yıllık beyannameler için 150 000 liraya diğer beyannameler için 30 000 liraya çıkarılmıştır.

Buna göre, bent hükmü gereğince, meselâ yıllık beyannamede 10 milyon beyan eden bir mükellefe kaçakçılık cezası uygulanabilmesi için 1 milyon lirayı geçen bir farkın tespiti gerekmektedir. 10 000 liralık beyanı olan bir mükellef için tespiti gereken matrah farkı ise 150 000 lirayı geçmiş olmalıdır.

Her iki halde de, ağır ihmal sebebiyle bile, bu ölçüde bir farkın beyan dışı bırakılmasının düşünülemeyeceği gözönünde tutularak, tespit edilen matrah farkının belirtilen ölçüleri aşması, kaçakçılık fiilinin objektif bir ölçüsti olarak getirilmiş bulunmaktadır.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, kaçakçılık hallerinin tespitinde prensip, objektif ölçülerin esas alınmasıdır. Ancak, bazen, maddenin ilk 8 bendinde sayılan hususların hiçbirine uymayan, fakat vergi ziyasına sebebiyet verilmesinde açık bir kasıt unsuru bulunduğunun sarıh olarak tespit edilebileceği hallerle karşılaştırılması mümkündür. Bu durum gözönünde tutularak, 9 numaralı bentle konan hükümde, bu gibi hallerde de kaçakçılık cezasının uygulanacağı öngörülmüştür. Maddenin yeni şekline göre, kaçakçılık cezasının uygulanmasında, kasıt unsuru sadece 9 ncu bent hükmüne göre işlem yapılması halinde aranacak ve bu hallerde mükellef veya sorumlunun kastını ispat külfeti mali idareye ait olacaktır.

Madde 72. — Bu madde ile, 345 nci maddedeki, 2 500, 1 000 ve 100 liralık asgari ceza hadleri, günün şartları nazara alınarak sırası ile 50 000, 20 000 ve 10 000 liraya yükseltilmiştir.

Madde 73. — Bu madde ile, teşvik halinde uygulanacak cezayı belirleyen 346 nci maddenin yürürlükteki metninde yer alan «hileli vergi suçu işlemeye» ibaresi çıkarılmıştır.

Madde 74. — Bu madde ile, 347 nci madde, diğer maddelerde yapılan değişikliğe uygun hale getirilmiştir. Buna göre birinci fıkrada yer alan «Hileli vergi suçu» ibaresi metinden çıkarılmış, ikinci fıkrada yer alan «357 nci madde» ibaresi 344 nci madde olarak değiştirilmiştir.

Madde 75. — Daha öncede açıklandığı üzere, yürürlükteki hükümlerde geçmiş vergilendirme dönemi ile ilgili olarak vergi ziyasını mücip suçlar için uygulanacak cezalar kaçakçılık ve kusur olarak tespit edilmiştir.

Bilindiği üzere, suçların, oluşumundaki manevi unsura göre kademeleştirilmesi ve manevi unsurdaki ağırlık derecesine göre farklı müeyyideye bağlanması ceza hukukunun temel ilkelerindedir. Vergi suçlarının, sadece kasıt ve kusur ayırımı itibarıyla müeyyidelendirilip, kusurluluk halinin ceza hukuku ilkelerine uygun olarak farklılaştırılmamış olması, uygulamalarda vergi ceza sistemimizin bir zaafı olarak belirmiştir. Filhalki ceza hukukundaki ağır taksir, adi taksir ve hafif taksir hallerinin hepsi, vergi cezalarında aynı derecede mütalaa edilen kusurluluk hali içinde toplanmış, vergi ziyasının ancak azami dikkat gösterilmek suretiyle önlenebileceği haller ile açık tedbirsizlik nedeni ile vergi suçu işleme arasında hiçbir ayırım yapılmamıştır.

Ayrıca, kaçakçılık cezasının kusura ait yüzde elli cezadan altı kat fazlası ile yüzde üç yüz olarak tespiti ve bazı hallerin kasıt aranmaksızın kaçakçılık sayılacağına kabul edilmiş olması, ayırımın, sadece kaçakçılık ve kusura inhisar etmesinin olumsuz etkilerini daha da artırmıştır.

Bu defa getirilen değişiklikle, vergi ceza sistemimizde suç ve ceza olarak bir kademeleştirme yapılması zorunlu görülmüş ve kaçakçılık ile kusur fiilleri arasında ağır kusur fiili ihdas edilmiştir.

Vergi Usul Kanunumuza, 347 nci maddeyi takiben eklenen mükerrer 347 nci madde hükmüne göre ağır kusur sayılan fiiller kaçakçılıkta olduğu gibi objektif esaslara bağlanmak suretiyle tespit edilmiştir.

Maddenin 1 no. lu bendine göre, miktar ve beyan edilen matrahın yüzdesi itibariyle belli bir haddi aşan matrah farkının tespiti halinde, fiil ağır kusur sayılacaktır. Yürürlükteki 34 nci maddede, yıllık beyannamelerde 10 000 diğerlerinde 2 000 lirayı ve beyan edilen matrahın yüzde onunu geçen matrah farkları için kaçakçılık cezası uygulanacağı belirtilmiştir. Yapılan değişiklikte nispet itibariyle aynı hat muhafaza edilmek, fakat miktar haddi 50 000 ve 10 000 liraya çıkarılmak suretiyle fiil ağır kusur olarak kabul edilmiştir.

Yürürlükteki hükümlere, göre, ticari, veya mesleki faaliyetin vergi dairesinin itirazı haricinde bırakılması, götürü ve gerçek usulde vergilendirilenler bakımından ayırım yapılmaksızın, kaçakçılık sayılmışken, bu defa, belirtilen durumda, sadece gerçek usulde vergilendirilenler için kaçakçılık cezası uygulanması götürü ticaret ve götürü mesleki kazanç sahipleri ile, götürü gider usulüne tabi çiftçilerin faaliyetlerini vergi dairesine bildirmemelerinin ağır kusur olarak kabulü uygun görülmüştür.

Yürürlükteki 344 nci maddenin 2 no. lu bendinde belirtilen ve kaçakçılık sayılan haller de bu defa ağır kusur olarak kabul edilmiştir.

Gayrimenkul ve menkul sermaye iratları ile sair kazanç ve irat sağlayanların, faaliyet veya gelir kaynakları hakkında, vergi dairesine önceden bildirimde bulunmak mecburiyetleri yoktur. Bu kimselerin, vergi daireleri ile ilişkileri beyannamelerinin tevdiinden sonra başlamak tadır. Ayrıca bir bildirimde bulunmayan bu kimselerin, normal ve ek süreler geçtiği halde beyanname ver memeleri de ağır kusurun objektif bir ölçüsü olarak teklif edilmektedir. Faaliyete başladıklarına dair bildirim de bulunmakla beraber, yıllık beyannamelerini keza normal ve ek süreler içinde vermemiş olan ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerinin bu fiillerinin de aynı şekilde ağır kusur olarak mütalaaı gerekli görülmektedir.

Maddenin son bendinde belli vergilerde beyanname nin hiç verilmemiş olması, keza ağır kusur olarak sayılmış bulunmaktadır.

Madde 76. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun 348 nci maddesine mükerrer 347 nci maddenin gerekçesine paralel olarak ağır kusur eklenmektedir.

Madde 77. — Bu madde ile, yürürlükteki kusurda cezaya ilişkin 349 ncu madde ağır kusurda cezaya çevrilmiş ve ağır kusurda ceza yüzde yüz olarak tespit edil mek suretiyle kaçakçılıkla kusur cezası arasında gerekli kademe sağlanmıştır.

Madde 78. — Bu madde ile, bir önceki değişikliğin sonu olarak yürürlükteki kusur cezasına ilişkin 349 ncu madde hükmüne aynen, mükerrer 349 ncu madde olarak yer verilmiştir.

Madde 79. — Bilindiği gibi, Vergi Usul Kanununun yürürlükteki 352 nci maddesinde usulsüzlük teşkil eden fiiller dört derece itibariyle düzenlenmiş ve bunlardan üç ve dördüncü dereceye girenlerin ilk defa yapılması halinde ceza uygulanmayacağı 370 nci maddede hükme bağlanmıştır.

Getirilen değişiklikle, yürürlükteki metinde yer alan usulsüzlük fiilleri esas itibariyle aynen muhafaza edilmiş, ancak bu fiiller dört yerine iki derecede toplanmış ve bir kısım usulsüzlüklerde ceza uygulaması için aranan tekrür şartı kaldırılmıştır.

Değiştirilen maddede birinci derecede usulsüzlük olarak 10 bent halinde belirtilen fiillerden ilk beşi, yürürlükteki hükümde yer alan fiillerden teşekkül etmektedir.

İlaveten birinci dereceye alınan diğer fiillerden birisi, Vergi Usul Kanununun kayıt nizamına ait hükümlerine riayet edilmemiş olmasıdır. Beyana dayanan vergi sisteminde, muamelelerin kayıtlara zamanında intikali büyük önem arz etmekte, bu konudaki gecikmeler özelikle iyi niyetli olmayan mükelleflere, dönem kazancını istenilen şekilde tespit edebilme imkânını vermektedir. Mükelleflerin vergi ziyanına yol açacak vergi suçu işlemlerini önleyecek en önemli tedbirlerden biri, kayıtların zamanında yapılmasını sağlamaktır. Bu nedenle, kayıt nizamına uyulmasının birinci derecede usulsüzlükler arasına alınması zorunlu görülmüştür.

Vergi Usul Kanununda yer alan bildirimlerden, işe başlamanın bildirilmesi, diğerlerine nazaran özellik arz etmektedir. Vergi dairesinin, kazancı vergiye tabi olacak iş ve teşebbüsün varlığından haberdar olması normal olarak bu bildirimle mümkün olmakta, dolayısı ile işe başlama bildiriminde bulunmayan mükellefin faaliyetten doğacak geliri saklama ihtimali de artmaktadır. İşe başlama bildiriminin yapılmamasının birinci derecede usulsüzlük cezası ile tecziyesinin mükellefi kanuna uygun davranışa yönlendirmek bakımından etkili bir ikaz olacağı düşünülmüştür.

Meri metinde ikinci derece usulsüzlük olarak kabul edilen, götürü olarak vergilendirilenlerin tarh zamanı geçtiği halde vergilerini tarh ettirmeme hali de, vergi ziyat ile doğrudan doğruya ilgili olduğundan birinci dereceye alınmıştır.

Tasdiki mecburi olan defterlerin zamanında tasdik ettirilmemiş olması vergi güvenliğinin önemli şartlarından olan defter ve kayıt disiplinini zedelemekte, bu sebeple bu fiilin de birinci derece usulsüzlük sayılması gerekli görülmektedir.

Birinci derece usulsüzlükler arasında alınan bir başka fiil, yıllık beyanname servet bidiriminde bulunulmamış olmasıdır. Gelir vergisi uygulamasında, oto kontrol yönünden büyük önemi olan servet beyanının, yıllık beyanname ile zamanında, vergi dairesine tevdi edilmesini temin için, bu gereğe uyulmaması da birinci derecede usulsüzlük fiili olarak tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, yürürlükteki maddenin üçüncü ve dördüncü derece usulsüzlük fiillerine; bu derecelerin kaldırılması nedeniyle, yeni metinde bir ve ikinci derece usulsüzlük fiilleri arasında yer verilmiştir.

Madde 80. — Bu madde ile Vergi Usul Kanununun özel usulsüzlük cezaları ile ilgili 353 ncü maddesi değiştirilmiştir.

Ceza hükümleri ile ilgili açıklamalarda belirtildiği üzere günümüzde, vergi güvenliğini sağlayacak tedbirler arasında, vergilendirme döneminin kapsanmasından sonra yapılacak incelemelerden çok, cari yıl içinde yapılan maddi kontrollere önem verilmektedir. Suçun işlenmesinden bazen yıllarca sonra yapılmakta olan vergi incelemesi, vergi ziyat ile ilgili delil ve izlerin çoğunlukla ortadan kalkmış olması nedeni ile ancak belli bir ölçüde etkili olabilmektedir. Oysa anında yapılacak kontrollerle, geliri doğuran olayların maddi bünyesi ile kayıtlar arasında ilişki kurulması mümkün olmakta, vergi ziyata yol açacak suçların zamanında önlenmesi sağlanmaktadır. Mükellef - idare ilişkilerinin artmasını temin eden bu kontroller bir çok halde vergi idaresinin mükellefe yardımı şeklinde de belirebilmekte böylece mükelleflerin ileride daha ağır müeyyide ve cezalara maruz kalma ihtimali de büyük ölçüde bertaraf edilmiş olmaktadır. Şüphesiz, anında yapılacak kontrollerin, belirtilen etki ve faydaları sağlayabilmesi, belli bir disiplin içinde yürütülmesi, vergi kanunlarına aykırı harekete yönelme istidadında olanların ihtar mahiyetindeki cezalarla tecziye edilmesi şartına bağlıdır.

Vergi ceza hükümlerinin yeniden düzenlenmesinde, özel usulsüzlük cezaları yukarıda kısaca belirtilen anlayış içinde ele alınmış ve bunlarda, gerekli etkiyi sağlayacak değişiklikler yapılmıştır.

Bilindiği üzere, mükellefleri vergi ziyata sebebiyet verecek muhtemel bir vergi suçunu işlemeye götüren yollardan başlıcaları; gider, satış ve diğer hâsılatlarla ilgili belge düzeni ve kayıt nizamına ait olarak kanunda yer alan hükümlere gerektiği şekilde riayet edilmemesi, daha genel şekilde ifadeyle, kayıtların, muameleleri bütünüyle aksettirecek tarzda tutulmamasıdır. Bu itibarla özel usulsüzlük ve bunlara ait cezaların tespitinde anılan hususların önlenmesi ön planda tutulmuştur.

Maddenin 1 nci bendinde yer alan usulsüzlükler, yürürlükteki hükümde de mevcut bulunmaktadır. Yapılan değişiklik; uygulamada gerekli etkinliğin sağlanabilmesi için meri metindeki nispet ve hadlerin yükseltilmesi ile ikinci fıkranın metinden çıkarılması şeklindedir.

Tasarı ile, defter ve belge düzeninde yapılmış olan değişikliklerle ilgili maddelerin gerekçesinde daha evvel açıklanmış olduğu üzere yeni getirilen defter ve belgeler, vergi güvenliğinin sağlanması bakımından büyük önem arz etmektedir. Beklenen sonucu sağlamaları belli bir disiplin içinde tutulup düzenlenmelerine bağlı bulunan bu defter ve belgelerin, zamanında işlenmemesi veya ibraz edilmemesi ve belge kullanma mecburiyetinin yenine getirilmemesi, maddenin 2 ve 3 numaralı bentlerinde belirtilen özel usulsüzlük cezaları ile cezalandırılması gereken fiiller olarak kabul edilmiştir. 2 numaralı bentte yer alan belgelerle ilgili «kullanmama» deyimini bunların düzenlenmemiş olmalarını ifade etmektedir.

Ayrıca, 4 ncü bent ile, 5 nci maddede yazılı esaslara göre levha asmayanlara her tespit için 5 000 lira özel usulsüzlük cezası kesileceği hükmü getirilmek suretiyle, levha asmayan mükelleflere uygulanacak ceza müeyyide tespit edilmiş ve 5 nci bent ile de Katma Değer Vergisi Kanununa göre verginin etikette gösterilme mecburiyetini yerine getirmeyenler hakkında her tespit için 1 000 lira özel usulsüzlük cezası kesileceği hükmüne bağlanmıştır.

Madde 81. — Bu madde ile, Veraset ve İntikal Vergisinde kesilecek özel usulsüzlük cezalarına ilişkin yürürlükteki 354 nci madde, daha önceki değişikliklerin tabii sonucu olarak kaldırılmıştır.

Madde 82. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun 355 nci maddesindeki damga resmi deyiminin, Damga Vergisi Kanunundaki deyimlere uygun hale gelmesini sağlayacak değişiklikler yapılmıştır.

Madde 83. — Beyana dayanan vergi sisteminde, istihbarat ve bilgi toplama, başarılı uygulamanın önemli unsurlarından birini teşkil etmektedir. Böylece vergi ile faaliyet ve muamelelerini mali idarenin itilâi dışında bırakanların tespiti imkân dahiline girdiği gibi, bu kabildemayülde olanların bu temayülleri suç işlemeye kadar vardiirmaları da önlenmektedir.

Müessesenin bu önemine binaen, bilgi toplama ve istihbarat konusunda Vergi Usul Kanunumuzda 1950' den beri gerekli hükümlere yer verilmiş, ve bilgi verme mecburiyetine uyulmaması belli müeyyidelere bağlanmıştır.

Ancak bugünkü müeyyideler, özellikle acil olarak bilgi alınmasının gerektiği hallerde, ihtiyaca karşılamaktan uzak bulunmaktadır. Filhakika, bilgi verme mecburiyetine riayet etmeyenler için mali idarenin adli mercilere başvurması gerekmekte, olayın bu mercilerce karara bağlanmasına kadar geçen sürede ise alınması gereken bilgi önemi kaybedebilmektedir.

Bu nedenle, bilgi vermekten sebepsiz olarak çekinme halinde, vergi idaresince uygulanabilecek bir müeyyideye, kanunda yer verilmesi zorunlu hale gelmiş bulunmaktadır.

Vergi Usul Kanununa, 355 nci maddeyi takiben eklenen ve bilgi vermek mecburiyetine çekinme sebebi olmaksızın riayet etmeyen birinci sınıf tüccarlara 30 000, ikinci sınıf tüccarlara 15 000, bunlar dışında kalanlara 10 000, lira özel usulsüzlük cezasının kesileceğini öngören mükerrer 355 nci madde hükmü bu ihtiyaçlar karşılanmak için getirilmiş bulunmaktadır.

Aynı hüküm, Vergi Usul Kanununun 257 nci maddesinde yazılı görevleri yerine getirmeyen mükellefler hakkında da uygulanacaktır.

Madde 84. — İlgili madde gerekçesinde açıklandığı üzere, bu değişiklik tasarısı ile hileli vergi suçuna ilişkin fiillere 344 nci maddede yer verildiğinden 357 nci madde kaldırılmıştır.

Madde 85. — Bu madde ile yukarıda belirtildiği üzere hileli vergi suçuna ilişkin fiillere, kaçakçılığı belirleyen maddede yer verilmiş olduğundan, yürürlükteki «Hileli vergi suçuna teşebbüs» başlıklı 358 nci madde de buna paralel olarak değiştirilmiş ve «Kaçakçılığa teşebbüs» şekline dönüştürülmüştür.

Ayrıca, madde metninde belirtilen şartların mevcudiyeti halinde levha asmayanların da kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılacaklarına dair hüküm konulmuştur.

Madde 86. — Bu madde ile, yukarıdaki değişikliklere paralel olarak, yürürlükteki «Hileli vergi suçundan ceza» başlıklı 359 ncu madde «Kaçakçılıkta hapis ve meslekten men cezası» şekline dönüştürülmüştür.

Madde 87. — Bu madde ile, yürürlükteki «Hileli vergi suçuna teşebbüsün cezası» na ilişkin 360 nci madde, «Kaçakçılığa teşebbüsün cezası» olarak değiştirilmiş ve maddeye eklenen ikinci fıkra hükmü ile bir hesap döneminde değişik tarihlerde en az iki defa fatura, taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, müstahsil makbuzu, gider pusulası veya serbest meslek makbuzu düzenlemeyenler hakkında ilgili vergi dairesi müdürünün teklifi üzerine mahalli en büyük mülki amirin kararı ile işyerinin 3 - 7 gün arasında kapatılabileceği belirtilmiştir.

Madde 88. — Bu madde ile yapılan değişiklik, Vergi Usul Kanununun 361 nci maddesi ile ilgilidir.

İlgili madde gerekçesinde açıklandığı üzere, bilgi vermekten çekinenler ile, 257 nci madde hükmüne uymayanlar için özel usulsüzlük cezalarının kesilmesi öngörülmüştür. Bu nedenle yürürlükteki 361 nci madde, ilk planda özel usulsüzlük cezası kesileceği esasına göre yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, yürürlükteki metinde, mahkemece evvelâ para cezası ve para cezasına rağmen mükellefiyetlerini yerine getirmeyenlere üç aya kadar hapis cezası verileceği halde; yapılan değişiklikte, daha önce vergi dairesince para cezasının kesilmiş olacağı dikkate alınarak, mahkemece verilecek cezanın bir aydan üç aya kadar hapis cezası olması öngörülmüştür.

Bunun dışında, Vergi Usul Kanununun 150 nci maddesinin 1-3 numaralarında bilgi vermek bakımından belirli kimseler için konulmuş olan mecburiyetin, halen bir müeyyidesi bulunmadığından, 361 nci maddede belli bir ceza tespit edilmek suretiyle mecburiyetin müeyyideye bağlanması sağlanmıştır.

Madde 89. — Bu madde ile, 367 nci maddenin madde başlığı kaldırılmış ve madde metni değiştirilmiştir. Yapılan değişiklikle, daha önceki maddelerde gerekçesi açıklanan hileli vergi suçuna ilişkin 357 nci maddede yazılı fiillere 344 nci maddenin 1-6 numaralı betlerinde yer verilmesi nedeniyle, 367 nci maddede de buna paralel olarak düzenleme yapılmış ve ayrıca Gelirler Kontrolörlerinin de, Maliye Müfettiş ve Hesap Uzmanları gibi durumu, doğrudan doğruya Cumhuriyet Savcılığına bildirmeleri öngörülmüştür.

Madde 90. — Bu madde ile, 368 nci maddenin 2 numaralı bendi değiştirilmiştir. Buna göre vergi aslına bağlı cezaların tahakkuk zamanı verginin tahakkuk zamanı ile paralel hale getirilerek aralarındaki çelişkili durum ortadan kaldırılmaktadır. Bu yolla İtiraz Komisyonu kararı üzerine vergi dairesince düzenlenecek ihbarnamenin ilgiliye tebliğ tarihinden başlayarak bir ay içinde ödenmesi gerekecektir.

Madde 91. — Vergi Usul Kanununun 369 ncu maddesinde, yetkili makamların mükellefe yazı ile yanlış izahat vermeleri veya bir hükmün uygulanma tarzında yetkili makamların görüş ve kanaatini değiştirmiş yahut bir hükme ait içtihatın değişmiş olması halinde, kusur ve usulsüzlük sebebiyle ceza kesilmeyeceği hükme bağlanmıştır. Maddenin bu tedvin tarzından, belirtilen hallerde uygulanmayacak cezaların sadece kusur ve usulsüzlükten ibaret olduğu, dolayısı ile, 344 nci maddede kaçakçılık olarak sayılan hallerin mevcudiyeti halinde bu cezanın kesileceği anlamı çıkmaktadır. Oysa, yetkili makamların mükellefe yanlış bilgilermesi veya görüş ve içtihat değişikliği sebebi ile yapılan tarhiyat dolayısı ile kaçakçılık cezasının evleviyetle kesilmemesi icap eder. Bu nedenle, anılan fıkranın birinci fıkrasında «aşağıda yazılı hallerde vergi cezası kesilmez» şeklinde değişiklik yapılmak suretiyle, yukarıda belirtilen durumlarda, kusur ve usulsüzlükten başka kaçakçılık ve vergi cezaları arasına yeni girecek olan ağır kusur cezasının da uygulanmayacağı öngörülmüştür. Ayrıca 1 numaralı bentte yapılan değişiklik ile de yalnız «mükellefin kendisine yazı ile yanlış izahat» verilmiş olması madde kapsamına alınmış, üçüncü şahısların bu hükümden yararlanma imkânı kaldırılmış olmaktadır.

Madde 92. — Bu madde ile kaldırılan Vergi Usul Kanununun 370 nci maddesinde, III ve IV nci derece usulsüzlüklerin, ilk defa işlenmesi, veya tespitini müteakip hemen düzeltilmesinin mümkün olduğu hallerde cezalandırılmayacağı belirtilmektedir.

Daha evvel ilgili maddenin gerekçesinde açıklanmış olduğu üzere, değişiklik tasarısında, önleyicilik fonksiyonları bakımından usulsüzlük cezalarına önem verilmiş, ayrıca, usulsüzlük fiilleri dört yerine iki derece itibarıyla yeniden düzenlenmiştir. Usulsüzlük cezalarından beklenen yararın sağlanabilmesi için cezalandırılma da, bir kısım fiiller bakımından mevcut tükerrür veya anında düzeltilme hal ve şartının aranmaması gerekli görülmüş, bu nedenle de 370 nci madde hükmü kaldırılmıştır.

Madde 93. — Bu madde ile, 371 nci maddenin birinci fıkrasında pişmanlığın, kaçakçılık ve kusur cezaları ile birlikte, değişiklik tasarısı ile getirilmesi öngörülen ağır kusur cezasının da kapsamını sağlamak üzere gerekli değişiklik yapılmış ve hileli vergi suçu kaldırılmış olduğundan bu ibareye yer verilmemiştir.

Eklenen fıkra ile, ayrıca pişmanlık ve ıslah hükümlerinin emlak vergisinde uygulanmaması öngörülmüştür.

Bilindiği gibi, emlak vergisi yaygın bir mükellef grubunu kapsamakta bu vergideki beyanname sayısı, beyana dayanan diğer vergilerde kıyas kabul etmeyecek ölçüde yüksek bulunmaktadır. Pişmanlık müessesesine diğer vergilerde olduğu oranda, emlak vergisinde de başvurulması halinde ortaya çıkacak düzeltme ve sair işlemlerin takip ve intacı, bu beyannamelerin alınması kadar ağır külfetlere yol açacaktır. Öte yandan, emlak vergisinde beyanname süresi ve cezalar yönünden mükelleflere, diğer vergilerde olduğundan daha fazla kolaylık ve imkân tanınmış olduğundan, pişmanlık ve ıslah müessesesi, mükellefler bakımından bu vergi de, diğer vergilerde haiz olduğu ehemmiyeti de arz etmemektedir. Pişmanlık ve ıslah hükümlerinin emlak vergisinde geçerli olmayacağı hükmü bu nedenle getirilmiştir.

Madde 94. — Ceza kesmede zamanaşımı ile ilgili Vergi Usul Kanununun 374 nci maddesinde yapılan değişiklikler aşağıdaki noktalarda toplanmaktadır.

Yürürlükteki maddede, kaçakçılık kusur; ve usulsüzlük cezaları esas alınarak tedvin edilen hükmü, ağır kusur cezasını da kapsayacak şekilde değiştirilmiştir.

Bir diğ er de ğ iş ikl ik, kusur cezas ı ve ba z ı ö zel usulsü zlü k cezaları ile il ğ ili za manaş ım ın ın beş y ıla  ıka r ıl m a s ı d ır. Yürürlü kteki hü kü mlere göre, vergi aslı ve ka ak ılı k cezas ında za manaş ım ı beş yıl oldu ğ u hal de, kusur cezas ında bu süre üç y ıldır. Vergi Usul Kanunumuzda da, vergi aslı ve ka ak ılı k cezas ı ile bir likte, defter ve belgeler in muhafaza ve ibraz ö devleri de da hül, genel olarak za manaş ım ı ile il ğ ili büt ün sü reler beş y ıllık olarak kabul edildi ğ i halde, kusur cezas ındaki sü renin üç yıl olması uygulamada ba zı aksama lar ın do ğ masına yol a m ıř tır. Kald ı ki, kusurluluk dolay ısı ile de olsa, ziyaa u ğ ratılan verginin aslı, beş yıl sonra mükelleften alınırken, bunun gerektirdi ğ i kusur cezas ının istenmemesinin belirli bir izah ı da bulun ma maktadı r. Bu nedenle ve ceza za manaş ım ında insicam sa ğ lanması bakım ından, kusur cezas ında ve maddede belirtilen ö zel usulsü zlü k cezalar ındaki za manaş ım ı sü resinin de beş y ıla  ıkarılması uygun görü lmü ştü r.

Parantez iç i hü kmünde ise, Takdir Komisyonuna baş vuru lması halinde ceza için de za manaş ım ın ın dur mas ı sa ğ lanm ıř tır.

Vergi Usul Kanununun 114 ncü maddesinde Takdir Komisyonuna baş vuru lmanın, za manaş ım ını vergi aslı bakım ından durduraca ğ ı açık ř ekilde hü kme ba ğ lanm ıř, ancak, ceza kesmedeki za manaş ım ı ile il ğ ili 374 ncü maddede benzer bir ifadeye yer verilmedi ğ i gibi 114 ncü maddeye herhangi bir atıf da yapılmam ıř tır. As lında, vergi cezas ı, vergi aslı üzerinden hesaplanaca ğ ı, diğ er ř ekilde ifadeyle vergi aslı bulunmadan ceza ke silmesi söz konusu olamayaca ğ ına göre, 114 ncü madde uyarınca vergi aslı bakım ından duran za manaş ım ın ın, bununla il ğ ili ceza içinde ge erli olması gerekmekte, dolay ısı ile belirtilen ř ekilde bir hü kme 374 ncü mad de de ayrıca yer verilmesine bir anlam ve lüzum da bulunmamaktadır. Ancak muhtemel tereddüt ve ihtilafları önlemek bakım ından, 114 ncü maddedeki hü kme 374 ncü maddede atıfta bulunmak suretiyle duruma açıklık kazandırılması uygun görü lmü ştü r.

Madde 95. — Bu madde ile, cezalarda indirim e iliş kin 376 ncı madde baş lı ğ ı ve metni bu tasarı ile ihdas edi len a ğ ır kusur cezas ını da kapsayacak ř ekilde yeniden düzenlenmiş tır. Yapılan de ğ iş ikl ik maddede söz konusu cezanın da madde baş lı ğ ında ve metninde yer almas ından ibarettir.

Madde 96. — Bu madde ile aynı Kanunun uzlaş ma ya iliş kin bölümünün ek 3 ncü maddesine bir fıkra ek lenmektedir. İl ve il e uzlaş ma komisyonlarının çeşitli nedenlerle inisiyatiflerini kullanmaktan ka ınmaları ve kararlarını sa ğ lam gerek elere dayandıramamaları karş ısında ve ayrıca önceden tespit edilmiş olan yetkilerini miktar itibariyle ař an vergi ve cezalarda uzlaş ma yoluna gidilebilmesi için merkezi uzlaş ma komisyonlarının ku rulmasına zaruret duyulmuş tur.

Madde 97. — Bu madde ile, 389 ncü maddenin birinci fıkrası de ğ iş tirilmiş tır. Mükelleflerce kötüye kullan ılan ihtirazi kayıtlı beyanname verme müessesesi disiplin altına alınmakta ve hesaplanan vergilere yapılan itiraz ların verginin tahsilini durdurmayaca ğ ı hü kmü getirilmektedir.

Madde 98. — Bu madde ile aynı Kanunun 392 nci maddesinin 3 numaralı bendi de ğ iş tirilmektedir. İtiraz komisyonlarının her türlü vergi, resim ve har lar da miktar itibariyle kesin kararlarını belirleyen mezkûr bentteki 500 liralık had, ekonomik ř artlar ve para de ğ erindeki düş meler nazara alınarak 2 500 liraya  ıkarılmış tır.

Madde 99. — Bu madde ile aynı Kanunun 406 ncü maddesinin ikinci fıkrası de ğ iş tirilmiş tır. Yukarıdaki madde gerek esinde açıklanan nedenlerle, Temyiz Komisyonu kesin kararları için yürürlü kteki mezkûr fıkrada yer alan otuz bin ve üç bin liralık hadler altm ıř bin ve on bin liraya yükseltilmiş tır. Ayrıca Maliye Bakanlı ğ ına, Muhasebe-i Umumiye Kanununun 39 ncü maddesindeki endeksleme esaslarına göre bu hadleri de ğ iş tirme yetkisi verilmiş tır.

Madde 100. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun ge ici 11 ncü maddesi de ğ iş tirilmektedir. Bugüne ka dar uygulamas ı yapılamayan yeniden de ğ erlemeye iliş kin mezkûr maddede iş lerlik kazandırabilmek amacıyla bu de ğ iş ikl ik yapılmış tır.

Madde 101. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununun sonuna dört ek ge ici madde eklenmektedir.

Ek ge ici 1 ncü maddede, fiillerin iş lendi ğ i tarihte yürürlü kte bulunan ceza hü kümlerinin, ancak 1980 dö ne mine ait olup beyannameleri 1981 yılında verilen vergiler için bu Kanun hü kümlerinin uygulanaca ğ ı belirtil miş tır.

Ek ge ici 2 ncü maddede ise, yukarıdaki gerek eye paralel olarak ceza kesmede za manaş ım ı bakım ından da il ğ ili dönemdeki za manaş ım ı sü relerinin nazara alınaca ğ ı, ancak beyanı 1981 yılında yapılan vergiler için ceza kesmede za manaş ım ın ın bu Kanuna ba ğ lı olaca ğ ı hü kmü konulmuş tur.

Ek geçici 3 ncü madde ile mükellefiyetlerini 31.3.1981 tarihine kadar ilgili vergi dairelerine tescil ettirmeyenlere «Kaçakçılığa teşebbüs» cezası uygulanacağı hükmü getirilmiştir.

Ek geçici 4 ncü madde ile, tüccar sınıflarını ciro hadlerine göre belirleyen yürürlükteki 177 nci madde hükmünün bu Kanunla değiştirilmiş olması ve yeni defterler ihdas edilmesi nedeniyle defter tasdik süresi bu yıl için bir ay uzatılmıştır.

Madde 102. — Bu madde ile, Vergi Usul Kanununa bağlı usulsüzlük fiilleri ile ilgili cezaların gösterildiği cetvelde, ceza tutarları ve ihtar hükümleri yönünden değişiklik yapılmaktadır.

İlgili madde gerekçesinde de değinildiği üzere, usulsüzlük fiilleri dereceler itibariyle yeniden düzenlenmiş, buna paralel olarak, bu fiillerle ilgili cezaların da, önleyicilik fonksiyonları yönünden etkili kılınacak şekilde ve günün şartları da ayrıca dikkate alınmak suretiyle belli ölçülerde yükseltilmesi gerekli görülmüştür. İhtar hükümlerinde yapılan değişiklikler ise usulsüzlük fiil ve cezalarının dört yerine iki derece itibariyle düzenlenmesi ve bugüne kadar uygulamada tereddütlere yol açan bazı hususların açıklığa kavuşturulması ile ilgilidir.

Madde 103. — Bu madde ile, bu Kanunun 1.1.1981 tarihinde yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Madde 104. — Bu madde ile, bu Kanunun Bakanlar Kurulunca yürütüleceği belirtilmiştir.

Bütçe - Plan Komisyonu Raporu

TC

Milli Güvenlik Konseyi

25 Aralık 1980

Bütçe - Plan Komisyonu

Esas No. : 1/64

Karar No. : 21

Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına

Bakanlar Kurulu tarafından 25 . 11 . 1980 tarihinde Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına sunulan «4 . 1 . 1961 gün ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı» Komisyonumuzca incelenmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu 1961 yılında yürürlüğe girmiştir. Yirmi yıla yakın bir süreden beri uygulanmakta olan bu Kanunun zaman içerisinde bazı maddelerinde değişiklikler yapılmış ise de değişen ekonomik ve mali koşullar karşısında artık ihtiyacı karşılayamayacak duruma gelmiştir.

Bu nedenle, Vergi Usul Kanununda uygulamada aksamalara neden olan maddeler ele alınarak günün koşullarına uygun düzeye getirilmesi amacıyla hazırlanan tasarının tümü benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının çerçeve 1 nci maddesi ile değişik 3 ncü maddede, vergi sistemimize yeni bir esas getirilmektedir. Bugüne kadar vergi ihtilaflarında, maddi delil esası mevcutken, bu değişiklik ile vergi kanunlarının yalnız lafzı ile değil ruhu ile de meri olduğu esası da getirilmektedir.

Bir vergi ihtilafında, maddi deliller yanında ekonomik delile de bakılacak, yorum yapılabilecektir.

(B) bendi ile de ispat mükellefiyeti, kazancı yapan kimseye ait olmuş oluyor. Ayrıca, şahit ifadesi vergi olayı ile ilgili değilse dikkate alınmıyor. Günün koşullarına uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü;

Çerçeve 2 nci madde ile değişik 5 nci maddede, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi miktarları ilan edilmektedir. Bu değişiklik ile, vergilerin matrahları da ilan edilecektir. Maliye Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre, verginin matrahı, hangi vergi dairesine bağlı olduğu vb. bilgileri işyerinin belli bir yerine asılacaktır. Böylece otokontrol ve vatandaşlar arasında, ortak bir vergi ödeme şuurunu yaratmak amacı sağlanacağından maddenin aynen kabulü;

Çerçeve 3 ncü madde ile değişik 29 ncü maddede, maddi delil sistemi yanında, ekonomik delil sistemi de getirilince, buna paralel olarak ikmalen vergi tarhında da bir değişiklik yapılmaktadır.

Ekonomik delil yolu ile, yeni bir kazanç, yani matrah saptanırsa, ilave vergi tarh edilecektir. (Maddi delil) deyimi metinden çıkarılmıştır. Uygun görülen bu değişiklik nedeniyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 4 nci madde ile değiştirilen 30 ncu maddenin 1 nci fıkrası ve 2 nci fıkraya eklenen 6 numaralı bent ile, resen vergi tarhı, yeni getirilen sisteme göre düzenleniyor. Eskiden resen tarh, yalnızca defter ve kayıtlarda yapılan kontrollara bağlanmıştı. Ekonomik delil sistemi getirilince, resen vergi tarhı da buna göre düzenleniyor.

İlave edilen 6 numaralı bent ile, ekonomik delil sistemine paralel bir düzenleme getiriliyor. Mükellefin kayıtları şekli bakımından kanuna uygun ve tahakkuk eden vergi bu matraha uygun olmakla beraber, iktisadi bakımdan yeterli bulunmuyordu. İktisadi yönden, mükellefin belirttiği matrah yeterli görülmezse yine resen vergi tarhı yapılabilecektir.

Ancak, getirilmek istenen birinci fıkra değişikliğinde «maddi delil» yerine «defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere» ifadesi getirilmiş olduğundan; ikinci fıkranın da bu ifadeye uygun hale getirilebilmesi ve bu yolla doğabilecek çelişkinin giderilmesi amacıyla maddede gerekli değişikliğin yapılması,

Çerçeve 5 nci madde ile değişik 42 nci maddede düzenlenen ortalama kâr hadlerinin tespiti bir otokontrol müessesesidir. Perakende iş yapan ticaret erbabı için, ortalama kâr hadleri saptanmaktadır. Hazinesinin menfaatini korumak amacıyla, kurulan bir müessesedir. Gerçek usulde vergiye tabi olmasına rağmen gelirini düşük gösteren mükellefler için bir kâr marjı belirlenmektedir. İşyerlerine ve işkollarına göre illerde teşekkül ettirilen bu komisyonlarda, idare çoğunluğu sağlayamadığı için kararlar, devamlı olarak idare aleyhine çıkmaktadır. Halen idareden 2, mükellef temsilcilerinden 3 kişidir. Değişiklikle idare 3'e çıkarılıyor, diğerleri 2'ye indiriliyor.

Komisyonun saptayacağı esasa göre vergi matrahında gerekli düzeltme yapılmaktadır. Uygun görülen bu düzenleme nedeniyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 6 ncı madde ile değişik 43 ncü maddenin yedinci fıkrasında yapılan değişiklikle, ortalama kâr hadleri Merkez Komisyonunun teşekkülünde değişiklik yapılmaktadır.

Komisyon 5 kişiden oluşmaktadır. Halen idareden 2, özel kesimden 3 üye iken, idareye ağırlık verilmekte idare 3 üyeye çıkarılmakta, özel kesim 2 üyeye indirilmektedir.

Komisyonun bir karar için çoğunlukla toplanması gerekmektedir. Halen uygulamada, özel kesim temsilcileri, bilhassa toplantıya katılmadıklarından, kararların alınması işlemi askıda kalmaktadır. Bu sakınca böylece giderilmiş olduğundan maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 7 nci madde ile 46 ncı maddenin son fıkrasında değişiklik yapılmakta ve maddenin sonuna yeni bir fıkra eklenmektedir.

Halen zirai kazançlar için götürü gider emsali % 70'den az olmuyordu. Az ise bu miktara yükseltiliyordu.

Merkez Komisyonu götürü gider emsalini % 85 olarak tespit ettiğinde, kararlar ittifakla alındığı için, bir üyenin itirazı ile bu oran % 85 olarak kalıyor ve azaltılmıyordu.

Değişiklikle, zirai kazançlar komisyonlarının kararları uygun görülmezse, resen ve nihai karar makamı Merkez Komisyonunca tayin ve tespit olunuyor.

Götürü gider % 70'den az olamaz hükmü % 70'den fazla olamaz şeklinde düzenleniyor. Zirai kazançlarda % 70 götürü gider üzerine arazi taşıt kirası vergi vb. ilave ediyor böylece, vergiden tamamen kaçınılıyordu. Gelir Vergisi Kanununa geçici madde konularak götürü gider % 70 olarak kabul ediliyor. Uygun görülen bu değişiklik nedeniyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 8 nci maddeye bağlı 72 nci maddede yapılan değişiklikle, kısım başlığı değiştiriliyor. Gelir Vergisi Kanunu ile getirilen peşin ödemeler (Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesi) için özel komisyonlar oluşturuluyor. Ayrıca (tahrir) de uygulamadan kaldırıldığı için başlıktan çıkarılıyor. Bu düzenleme ile kısım başlığı (Takdir ve Zirai Kazançlar ve Özel Komisyonlar) olarak yeniden düzenleniyor. Yapılan düzenlemenin uygun görülmesiyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 9 ncu maddeye bağlı, 73 ncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Komisyona seçilecek üyelerin, seçim işinin ne şekilde olacağı düzenleniyor. Daha önceki madde değişikliklerinde idareye ağırlık verilince, buna paralel olarak üye seçim işlemi de düzenleniyor.

Uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 10 ncu maddeye bağlı, 75 nci maddenin birinci fıkrasında değişiklik öngörülmüştür. Halen uygulamada, Komisyonun değer tespit işi mecburi idi ve bu değer tespiti işi içinde sık sık bilirkişiye başvuruluyordu. Bu müessese bir bakıma suiistimal ediliyordu. Yapılan değişiklik ile, değer tespitinde «bilirkişiye müracaat edebilirler» olarak düzenleniyor. Böylece, bu yetkiyi Maliye Bakanlığı üzerine almış oluyor.

Uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 11 nci maddeye bağlı bölüm başlığı ve 83 ncu maddede yapılan değişiklikle, dördüncü bölümün başlığı değiştiriliyor. Peşin ödemeler için teşekkül ettirilecek olan (özel komisyonlar) da başlığa dahil ediliyor.

Ayrıca, Zirai Kazançlar İl Komisyonunun teşekkül tarzı yeniden düzenleniyor ve idareye ağırlık verecek şekilde değişiklik yapılıyor. Halen, valinin başkanlığında olan Komisyon vali dahil (10) üye olup (4)'ü seçilmiş üye idi.

Değişiklikle, Komisyon 9 kişi oluyor ve seçilmiş üye (3)'e indiriliyor. İdareden (6) üye kalıyor (Ziraat Bankası Şube Müdürü dahil)

Çerçeve 12 nci maddeye bağlı 84 ncu maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Zirai Kazançlar İl Komisyonunun seçilmiş üyelerinin hangi kuruluşlardan geleceği belirleniyor.

Halen çiftçi birliklerinden gelen üye sayısı iki idi, değişiklikle bir üyeye indiriliyor. Uygun görülen bu düzenleme ile maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 13 ncu maddeye bağlı, 85 nci maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, Zirai Kazançlar Merkez Komisyonunun teşekkülünde Maliye Bakanlığına ağırlık getiriliyor. Komisyon (11) üyeden (9)'a indiriliyor. Halen idareden (9), özel kuruluşlardan (2) olan üye sayısı, idareden (8) özel kuruluşlardan (1) olarak düzeltiliyor.

Uygun görülen bu düzenleme ile maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 14 ncu maddeye bağlı, Kanuna eklenen mükerrer 86 ncı madde ile, Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesi ile getirilen (peşin ödeme) sistemine paralel olarak özel komisyonlar kuruluyor. Bu mükerrer 86 ncı madde ile, özel komisyonlarla ilgili düzenleme getiriliyor. Özel komisyonlar üç kademe düzenleniyor.

1. Merkez Özel Komisyonu : 5 üye
Maliye Bakanlığında 3 üye
Özel kuruluşlardan 2 üye.

2. İl Özel Komisyonu : 5 üye
İdareden (3), özel kuruluşlardan (2) üye,

3. İlçe Özel Komisyonu : 5 üye
İdareden (3), özel kuruluş temsilcisi (2) üye.

Mükellef derecelerini komisyonlar tespit etmektedir ve bu dereceler merkez özel komisyonlarında kesin olarak karara bağlanıyor.

Kurulan özel komisyonlarda mükelleflerin temsilcisi niteliğinde olan ve seçilen üyelerin sayısı ikiden üçe yükseltilerek idarenin temsilcisi olan üye sayısına ulaştırılmıştır.

Mükelleflerin girecekleri dereceleri belirleyen ilçe ve il özel komisyonu kararlarına karşı, Merkez Özel Komisyonu nezdinde itiraz edebilecekleri, ancak itirazın tahakkuk ve tahsilatı durdurmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca maddenin ifadesinde bazı düzeltmeler yapılmıştır.

Yukarıda belirlenen düzeltmeler doğrultusunda maddenin değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 15 nci maddeye bağlı 87 nci maddenin birinci fıkrası ile 5 ve 6 ncı bentleri değiştirilmiş, 7 nci bendi kaldırılmıştır. Yapılan değişiklikle,

Komisyonlara, memurlar dışında seçilecek olan üyelere aranan nitelikler belirtiliyor. Ayrıca, peşin ödemelerle ilgili olarak kurulan özel komisyonlar ibaresi de metne dahil edilmiştir.

Arazi tahrirleri, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu ile kaldırılmıştır. Bu nedenle gerek madde başlığında gerekse 6 numaralı bentteki (tahrir) kelimeleri metinden çıkarılıyor.

Uygun görülen bu düzenleme ile maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 16 ncı maddeye bağlı 89 ncu maddede yapılan değişiklikle, komisyonlarda toplanma, çoğunluk sağlama ve karar alma işlemlerinin nasıl olacağı belirtilmektedir. Komisyonlar, çoğunlukla toplanıyor ve ka-

rar çoğunlukla alınıyor. Oylar eşit olduğu takdirde Başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta sayılıyor. Ayrıca, (tahrir) kelimesi de metinden çıkarılmaktadır.

Uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 17 nci maddeye bağlı 90 nci maddede, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu ile tahrir ile ilgili işlemler kaldırılmış, ancak tahrir komisyonları ile ilgili kısım Vergi Usul Kanununda yer almaya devam etmiştir. Tasarı ile tahrir komisyonlarına ilişkin düzenleme metinden çıkarılmaktadır.

Uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 18 nci maddeye bağlı 92 nci maddede, komisyonlara katılanlara verilecek ücretleri düzenlenmektedir.

Özel komisyonların seçim yoluyla gelmeyen üyelerine verilecek ücretin aylık miktarı, 5 000 TL. olarak saptanmıştır.

Uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 19 ncu maddeye bağlı, 94 ncü maddenin sonuna eklenen fıkra ile, tebligatta karşılaşılan muhatap bulma güçlüğüne giderilmesi bakımından tebligatın işyerinde çalışan memur veya müstahdemlerinden birine de yapılması mümkün kılınmıştır.

Ayrıca, tasarıdaki 15 yaş, 18 yaşa çıkarılarak tebligat yapılanın yaş yönünden daha ehil olması sağlanmıştır.

Maddenin yukarıda açıklandığı şekilde değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 20 nci madde ve bu maddeye bağlı 96 nci maddede yapılan değişikliğin, Vergi Usul Kanununun 94 ncü maddesine getirilmiş bulunan yeni hükümler, tebligat açısından geniş imkânlar sağladığından ve tasarıнын bu maddesi ile getirilmek istenen hüküm uygulamada ihtilaflar yaratacağı kanısıyla tasarıdan çıkarılması,

Çerçeve 21 nci madde ve bu maddeye bağlı 102 nci maddede yapılan değişikliğin, 94 ncü madde kapsamının genişletilmiş olması dolayısıyla beklenen faydanın geniş ölçüde temin edilmiş olduğu düşünülerek, uygulamada iyi niyetli mükellefleri güç durumda bırakacak nitelikte olan bu değişiklik maddesinin tasarıdan çıkarılması,

Çerçeve 20 ve 21 nci maddelerin tasarıdan çıkarılması nedeniyle bundan sonraki maddelerde teselsül sağlandığından, çerçeve 22 nci maddenin 20 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 104 ncü maddenin 3 numaralı bendinde yapılan değişiklikle,

İstanbul İl Belediye sınırları dışındaki yerlerde, ilan yolu ile yapılan tebliğin konusu 100 000 lirayı aşan bir vergi veya vergi cezasına taalluk ediyorsa, Ankara ve İstanbul'da çıkan birer gazetede ilan koşulu getirilmektedir.

Halen bu miktar 10 000 TL. dir. Böylece on kat artırılmış olmaktadır.

Ancak, mahalli gazetede daha önce ilan edilmiş bulunan bir hususun tekrar büyük şehir gazetelerinde ilanı dolayısıyla Hazinesinin katlanacağı maddi külfeti azaltmak amacıyla yüzbin liralık had beşyüzbin liraya çıkarılması uygun görüldüğünden maddenin değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 23 ncü madde 2 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 106 nci maddede yapılan değişiklikle ilan yapıldıktan sonra tebliğ yapılmış sayılan bir aylık süre onbeş güne indirilmesi şeklindeki değişiklik uygun görüldüğünden aynen kabulü,

Çerçeve 24 ncü maddenin 22 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 107 nci maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle,

Posta yerine, Maliye Bakanlığı memuru vasıtasıyla tebliğ yapılması yetkisi getiriliyor. Halen uygulanan kanunda özel veya acele hallerde, tebliğ Maliye Bakanlığı memurları tarafından yapılmaktadır. Özel veya acele haller uygulamada zorluk çıkardığından fıkranın değiştirilmesi hususu uygun görüldüğünden aynen kabulü,

Çerçeve 25 nci maddenin 23 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 127 nci maddede yapılan değişiklikle, Gelir Vergisine tabi mükelleflerle ilgili olarak yetkili memurlara nakil vasıtalarını durdurma, yolcu listelerini kontrol, nakliye irsaliyelerinin muhtevasını tespit yetkisi getiriliyor.

Diğer bir ifade ile, yoklama ile yapılacak işlerin kapsamı genişletiliyor.

Ancak, yetkinin sınırlayıcı değil tamamlayıcı vasfını belirtecek şekilde «de» ibaresinin yeri değiştirilmiş ve matlaba açıklık getirilmiştir. «Durdurma» yetkisi pratikte Maliye elemanları tarafından tek başına kullanılamayacak bir yetkidir. Gerekliğinde emniyet görevlilerinden yardım istenmek suretiyle durdurarak yoklama yapılması mümkündür. Bu nedenle tasarıdaki «durdurmaya» kelimesinin çıkarılması uygun görüldüğünden maddenin bu değişikliklerle kabulü,

Çerçeve 26 ncı maddenin 24 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 134 ncü maddede yapılan değişikliklerle, Vergi Usul Kanununa bu tasarı ile ekonomik delil esasını getirilince vergi incelemesi; ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu tespit etmek ve saptamaktır şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca, inceleme elemanlarının gerektiği hallerde bilirkişiye gidebilecekleri hükmü de getirilmiş bulunmaktadır.

Ancak, maddeye eklenmesi düşünülen fıkranın, inceleme elemanlarının raporlarına itiraz için gerekçe hazırlaması mahzuru düşünülerek tasarıdan çıkarılması uygun görülmüştür.

Bu fıkraya gerek kalmadan inceleme elemanları; «bilgi isteme yazıları» veya «karşıt inceleme tutanakları» yoluyla teknik bilgi ve ihtisası gerektiren konularda bilgisine gerek duydukları kişilerin bilgilerinden esasen yararlanabilmektedirler.

Maddenin bu değişikliklerle kabulü,

Çerçeve 27 ncı maddenin 25 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 148 ncı maddede yapılan değişikliklerle, mükelleften bilgi istendiği zaman, bilgi vermede mecburiyeti olduğundan sözlü olarak bilgi istendiğinde vermeyenlerden yazı ile bilgi istenmekte ve uygun bir mühlet tanınmaktadır. Eskiden, bilgi vermeyenler vergi dairelerine zorla getirilemezler şeklinde bir hüküm vardı. Bu hükmü tasarı metninden çıkarılıyor.

Böylece, bilgi vermekten kaçınanlara karşı müeyyide zayıflığı ortadan kaldırılmış oluyor.

Sözü edilen değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 28 ncı maddenin 26 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 171 ncı maddede yapılan değişikliklerle, mükelleflerin hesap ve kayıtlarının yardımı ile, üçüncü şahısların vergi karşısındaki durumlarını tespit ederken kendilerinde emanet olarak bulundukları eşyayı da defterlerinde göstereceklerdir.

Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 29 ncü maddenin 27 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 172 ncı maddede yapılan değişikliklerle, halen uygulanan Kanunda yer alan «tesisler» ibaresi (tesisler) hukuk sistemimizden kaldırıldığı için, metinden de çıkarılmaktadır.

Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 30 ncü maddenin 28 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 173 ncü maddede yapılan değişikliklerle, «defter tutma istisnasına girenler» kapsamında yer alan (tesisler) 172 ncı maddeye paralel olarak metinden çıkarılmaktadır.

Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 31 ncı maddenin 29 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 177 ncı maddede yapılan değişikliklerle, birinci sınıf tüccarların tabii olduğu şartlar düzenleniyor ve kanunda yer alan maktu miktarlar, ekonomik koşullara uygun olarak on katı artırılıyor.

Ancak, Gelir Vergisi Kanununun 48 ncı maddesinde götürü usule tabii olmanın özel şartlarını belirleyen tutarlar 15 katına yükseltilmiş olduğundan paralelliği korumak bakımından ve günün ekonomik koşulları dikkate alınarak bu maddedeki tutarların 15 kat artırılması uygun görüldüğünden maddenin bu şekilde değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 32 ncı maddenin 30 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 182 ncı maddede yapılan değişikliklerle, bilanço esasına göre defter tutma hallerinde tutulacak defterlere «Günlük Kasa Defteri» de ilave edilmesi şeklindeki değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 33 ncü maddenin 31 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 185 ncı maddeyi takiben eklenen mükerrer 185 ncı maddede,

Kanunun 182 ncı maddesinde yapılan değişiklik ile, bilanço esasına göre tutulacak defterlere «Günlük Kasa Defteri» de ilave edildiğinden bu düzenlemeye paralel olarak Günlük Kasa Defterinin ne şekilde doldurulacağına ilişkin teknik açıklamalar bu madde ile düzenleniyor.

Uygun görülen değişiklik nedeniyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 34 ncü maddenin 32 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 193 ncü maddesinde yapılan değişiklikle, «İşletme Hesabı Defteri» ve «Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri» tutulması zorunluluğu getiriliyor. Yapılan değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 35 nci maddenin 33 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 194 ncü maddede yapılan değişiklikle, 193 ncü maddede yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden konulan «Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri» nin ne şekilde tanzim edileceği düzenlendiğinden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 36 ncı maddenin 34 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 204 ncü maddede yapılan değişiklikle, bankerlerin, son zamanlarda giriştikleri faizle mevduat toplama işlemleri Gider Vergisi Kanunu ile vergiye tabi kılınca, kendilerine yatırılan paralar ve bunlar için tahakkuk ettirilen faizlerle ilgili olarak defter tutma zorunluluğu getirilmektedir.

Yapılan değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 37 nci maddenin 35 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 219 ncu madde, halen uygulanan muamele defterlerinin kayıt sürelerinde «Mazeretsiz ve Sebepsiz Olarak On Gün İçinde Kayıt Şartı» bulunmaktadır. Tasarı ile «Mazeretsiz ve Sebepsiz» olma koşulu kaldırılmaktadır.

(b) bendinde tutulacak kayıtlar için üç aylık süre (45) güne indiriliyor.

(c) bendi ile, doktor, avukat, vb. gibi serbest meslek sahiplerine günlük kasa, günlük perakende satış ve hâsılat defterlerini günü gününe kayıt zorunluluğu getiriliyor. Bu şekilde maddenin tümü değiştirildiğinden madde başlığında da düzeltme yapılmak suretiyle maddenin değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 38 nci maddenin 36 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 220 ncü maddede yapılan değişiklikle, tasdiğe tabi defterler arasına

Günlük Kasa Defteri,

Günlük Perakende Satış ve Hâsılat defterleri de ilave ediliyor.

Yapılan değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 39 ncu maddenin 37 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 230 ncu maddede yapılan değişiklikle, faturanın şekil ve düzenlenmesine ilişkin teknik esaslar yer alıyor ve bazı ilaveler getiriliyor. Ancak, maddenin 2 nci bendinde yer alan «Faturayı çıkaranın» ibaresinin «Faturayı düzenleyenin» şeklinde değiştirilmesi ve 5 nci bendin sonuna aynı parantez içerisine «Ancak, satılan malın satıcı veya müşteri tarafından taşınması halinde faturanın veya sevk irsaliyesinin taşıtta bulundurulması zorunludur. Faturanın bulunduğu hallerde ayrıca sevk irsaliyesi aranmaz» şeklinde bir ibarenin konulması uygun görüldüğünden maddenin değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 40 ncı maddenin 38 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 231 ncü maddede yapılan değişiklikle, halen uygulanan Kanunda faturaların ne zaman düzenleneceğine dair bir hüküm bulunmadığından, 10 gün içinde faturanın düzenleneceği hükmü getiriliyor.

Ancak, maddenin başlığı ve 3 ncü fıkrasında da «çıkaranın» kelimesi yerine «düzenleyenin» kelimesi konulmasıyla maddenin tamamının değişikliğe tabi tutulması uygun görüldüğünden düzenlemenin buna göre yapılması ve maddenin değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 41 nci maddenin 39 ncu madde olarak ve bu maddeye bağlı 233 ncü maddede yapılan değişiklikle, otobüs işletmeciliğinde, yolcu listesi tutmak zorunluluğu getirilince, buna paralel olarak, yolcu taşıma biletleri ile giriş biletlerinin düzenlenmesine ilişkin esaslar getirilmektedir.

Yapılan değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 42 nci maddenin 40 ncı madde olarak ve bu maddeye bağlı 234 ncü maddede yapılan değişiklikle, birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla, defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı ve çiftçilerin gördükleri işler nedeniyle tutacakları gider pusulalarının da seri ve sıra numarası dahilinde olması düzenleniyor.

Yapılan değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 43 ncü maddenin 41 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 234 ncü maddede yapılan değişiklikle, müstahsil makbuzlarının da seri ve sıra numarası dahilinde teselsül etmesi zorunluluğu getirilmektedir. Bu değişiklik uygun karşılanırken, aynı Kanunun 2 nci bendinde yer alan «2. Malı satın alan tüccar veya çiftçinin, adı ve unvanı;» ibaresinin «2. Malı satın alan tüccar veya çiftçinin, adı, unvanı ve adresi;» şeklinde değişik-

tirilmesi uygun görüldüğünden madde başlığı ile birlikte maddenin buna göre düzenlenmesi suretiyle değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 44 nci maddenin 42 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 236 ncı maddede yapılan değişikliklerle, serbest meslek erbabının, mesleğini icra sırasında, müşteriye makbuz verme zorunluluğu getiriliyor. Halen müşteri makbuz isterse verilmektedir. Tasarı ile, makbuz verme zorunlu hale getirilmiş olmaktadır. Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 45 nci maddenin 43 nci madde olarak ve bu maddeye bağlı 237 nci maddede yapılan değişikliklerle, serbest meslek erbabının, müşteriye verecekleri makbuzlarda hangi bilgilerin olacağı belirtiliyor.

Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 46 ncı maddenin 44 ncü madde olarak ve bu maddeye bağlı 240 ncı maddede yapılan değişikliklerle, taşıma ve otel işletmelerine ait belgelerin ne şekilde tanzim edileceğine dair ayrıntılı esaslar getirilmekte ve bu belgelerde hangi bilgilerin yer alacağı belirtilmektedir.

Ancak, madde metninde «oteller ve moteller» ibaresinden sonra «gibi konaklama yerleri» ibaresi eklenmesi suretiyle maddenin kapsamı, tatil köyü, kamping, pansiyon vs. gibi yerleri de içine alacak şekilde genişletilmesi,

Tasarının (B) işaretli bendindeki «otobüsle» kelimesi çıkarılarak şehirlerarasında yapılan yolcu taşımacılığı kara, deniz ve havayolu taşımalarının tümüne genelleştirilmesi, böylece, otobüs, deniz araçları veya havayolu ile yolcu taşımacılığı yapanların ve yapacakların yolcu listeleri düzenlemeleri, özelliği dolayısıyla TCDD istisna tutulması, Türk Hava Yolları ve Denizcilik Bankası gibi kuruluşlar esasen yolcu listeleri düzenlediklerinden istisna tutulmalarına gerek olmadığı ve ayrıca,

Tasarının (C) işaretli bendi de maddenin başında belirtilen duruma paralel olarak, konaklama yerlerine genelleştirilmesi suretiyle maddenin yeniden düzenlenerek kabulü,

Tasarıda değişikliği öngörülmeven ancak Gelir Vergisi Kanununda yapılan değişikliklerle, vergi karnesi ile ilgili düzenlemeye uygun olarak değiştirilmesine gerek görülen aynı kanunun 247 nci maddesi, çerçeve 45 nci maddeye bağli olarak yeniden düzenlenerek kabulü,

Tasarıda değişikliği öngörülmeven ancak Gelir Vergisi Kanununda vergi karnesi ile ilgili yapılan değişiklikten sonra aynı kanunun 255 nci maddesinin 2 nci ve 3 ncü fıkralarına gerek kalmadığından maddeden çıkarılması ve bu amaçla 255 nci maddenin çerçeve 46 ncı madde ile düzenlenmesi,

Çerçeve 47 nci maddeye bağli 257 nci madde ile, işletmede envanter yapılması halinde işletmenin her türlü araç ve personeli ile envanterin yapılmasına yardımcı olunması hakkındaki düzenlemenin aynen kabulü,

Çerçeve 48 nci maddeye bağli 257 nci maddeyi takiben mükerrer 257 nci maddesi ile, Maliye Bakanlığının değerli kâğıtları kapsamına almaya ve otomatik kasa kullanırmaya yetkili kılınmasıyla ilgili maddenin değiştirilmek suretiyle kabulü,

Çerçeve 49 ncu maddeye bağli 261 nci maddeye 7 nci bent eklenerek, 7 nci bent de 8 nci bent olarak te-selsül ettirilerek yeni eklenen bent ile, emlak bedellerinde söz konusu olan «rayiç bedel»'in değerlendirme ölçüsü içine alınması suretiyle yapılan düzenlemenin aynen kabulü,

Çerçeve 50 nci maddeye bağli 266 ncı maddeyi takiben mükerrer 266 ncı madde ile, değerlendirme ölçüleri içine alınan rayiç bedelin tarifinin yapılmasını kapsayan düzenlemenin aynen kabulü,

Çerçeve 51 nci maddeye bağli 268 nci maddede yapılan değişikliklerle, vergi değeri yeniden tarif ediliyor, vergi değerinin bina ve arazinin rayiç bedeli olduğu tanımı getiriliyor. Halen uygulamada vergi değeri arazide takrir, binalarda safi iradın 10 misli olarak saptanmıştı.

Getirilen değişikliklerle rayiç bedel de o tarihteki alım satım değeri olmaktadır,

Emlak Vergisi Kanununun 29 ncu maddesine göre, mükellefin beyan ettiği değeri değil, Maliyenin tespit ettiği değeri olarak öngörülmüştür. Metindeki vergi değerinin «Bu değeri» olarak düzeltilmesi ile maddenin kabulü,

Çerçeve 52 nci maddeye bağli 270 nci maddede yapılan değişikliklerle; gayrimenkullerde maliyet bedeline giren giderler saptanırken noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye giderleri yanısıra Emlak Alım ve Taşıtl Alımı vergileri maliyet bedeline dahil edilmesi veya genel giderler arasında gösterilmesinde mükellef serbest bırakılmış olmaktadır; uygun görülen değişikliklerle maddenin kabulü,

Çerçeve 53 ncü maddeye bağlı 272 nci madde; bir gemide, veya kara nakil vasıtalarında bir tadilat yapmak suretiyle, maliyetin büyük ölçüde artırılması yoluna gidiliyordu.

Bundan, maliyeti büyük göstermek suretiyle büyük amortisman miktarları ayırmak amacı güdülmekte idi. Tasarı ile hangi harcamaların maliyet bedeline ilave edilebileceği belirtiliyor. Uygun görülen bu düzenlemeyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 54 ncü maddeye bağlı 275 nci maddesiyle, imal edilen emtianın maliyetini oluşturan unsurlar arasında yer alan ve sermayesi 200 000 liradan noksan bulunan sınai müesseselerde, mamullerin maliyeti normal satış fiyatları ile kâr hadleri gözönünde tutularak tespit edilmekte idi. Günün gelişen ekonomik koşulları karşısında 200 000 liralık sermaye bir anlam taşımadığı için metinden çıkarılmış ve maddede yer alan diğer beş unsura göre maliyet tespit esası bırakılmıştır.

Fıkranın çıkartılması uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 55 ncü maddeye bağlı 297 nci maddesiyle, kanun tekniği açısından, rayiç bedel tarifi daha önce (Mükerrer 266 ncü madde ile tasarı madde 50) yapıldığından buradan kaldırılmaktadır.

Ayrıca, Veraset ve İntikal Vergisi Kanununda bu değerlendirme ile ilgili hususlar yer aldığından, buradan çıkarılması uygun görülerek maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 56 ncü maddeye bağlı 298 nci maddede yapılan değişiklikle, takdir komisyonlarında, emsal bedelleri, alacak ve borçların değerinin tespit edileceği öngörülmüştür. Yapılan değişiklik ile rayiç bedellerinin de takdir komisyonlarınca tespit edileceği hükmü getirilmektedir.

Maddenin bu değişiklikle aynen kabulü,

Çerçeve 57 ncü maddeye bağlı 313 ncü maddede yapılan değişiklikle, halen Gelir Vergisi Kanununun 40 ncü maddesiyle, 1 000 TL. olarak belirlenen amortismanların, Vergi Usul Kanunu ile ilgili olması nedeniyle Gelir Vergisi Kanunundan çıkartılarak bu kanun kapsamına alınması ve miktarının da 5 000 TL.'ye çıkartılması öngörülmesi uygun görüldüğünden aynen kabulü,

Çerçeve 58 ncü maddeye bağlı 323 ncü maddede yapılan değişiklikle, şüpheli alacaklarla ilgili kısım düzenleniyor. Bazı mükellefler, devamlı şüpheli alacak ayırarak, bilançoda karşılık ayırmakta, dolayısıyla kârını ve vergi miktarını düşürmektedirler. Tasarıda yapılan değişiklik ile şüpheli alacakların neler olacağı belirtilmektedir. Değişiklik uygun görüldüğünden aynen kabulü,

Çerçeve 59 ncü maddeye bağlı 328 ncü maddede yapılan değişiklikle, amortisman tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların hesaba geçirilmesi ile ilgili düzenlemede amortisman bakiyesi ile satış bedeli arasındaki müspet fark kâr; menfi fark zarar olarak hesaba geçecektir.

Ayrıca halen, amortisman tabi kıymetlerin satışından doğan kâr üç yıl pasifte bekletiliyordu. Ancak bu üç yılın sonunda ne işlem yapılacağına dair kanunda bir açıklık yoktu. Bu düzenleme ile, bu kıymetin üç yıldan önce satılması halinde o yıl kârına, üç yıldan sonra satılması halinde satışın yapıldığı yılın kârına ilave edileceğine dair bir hüküm getirilmektedir. Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 60 ncü maddeye bağlı 329 ncü maddenin sonuna iki fıkra ekleniyor. Bir önceki maddede amortismanlarla ilgili değişikliğe paralel olarak, işletmenin üç yıldan önce devredilmesi halinde, amortisman dışında, sigorta geliri olursa buna yapılacak işlem belirtilmektedir. Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 61 ncü maddeye bağlı 331 nci maddedeki değişiklik, Vergi Usul Kanununda yapılan en büyük değişikliklerden biridir. Vergi cezaları yeniden sınıflandırılmaktadır. Hileli vergi suçu kaçakçılık cezası içine sokulmakta ve vergi cezaları kaçakçılık, ağır kusur ve usulsüzlük olarak 4 bölümde toplanmaktadır. Halen kanunda yer alan hileli vergi suçu ağır bir suç niteliğinde idi ve hapsen tazyiki kapsıyordu. Hileli vergi cezası işletilmeyen bir ceza idi ve 20 yıldan beri bir suç ile cezalandırılan mükellefin sayısı 10'un altında bulunmaktadır.

Hileli vergi suçu, kaçakçılığın içine serpiştirilmiş, hapsen tazyik de kaçakçılığın içine girmiş olmaktadır.

Uygun görülen bu değişiklikle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 62 ncü maddeye bağlı 333 ncü madde, (Tasarı metninde; eski hileli vergi suçu mahiyetindeki fiillerin yeni 344 ncü maddenin yalnızca 1 - 6 numaralı bentlerinde yer aldığı hususu unutulmuş bentler zik-

redilmeksizin 344 ncü maddeye atıf yapılmıştır. Getirilen sınırlama ile bu hususun düzeltilmesi uygun görülmüştür.

Çerçeve 63 ncü maddeye bağlı 334 ncü maddeye, 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kaldırılmış olmasına, Damga Vergisi Kanunu 1964 yılında yürürlüğe girmesine rağmen, Vergi Usul Kanununda buna paralel bir değişiklik yapılamamıştır. Metne ve başlığa Damga Vergisi ilâve edilmiş. Ve sorumluluk getirilmiştir. Damga Resmi ve Vergisini yerine getirmeyenler müteselsilen sorumlu olmaktadırlar.

Değişiklik uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 64 ncü maddeye bağlı 335 nci maddede Ağır kusur cezası getirildiği için metin buna göre düzenlenmiştir. Değişiklik uygun görüldüğünden aynen kabulü,

Çerçeve 65 nci maddeye bağlı 336 ncı madde ile, Son satırına «Ağır kusur cezası» ibaresinin metne eklenmesinin aynen kabulü,

Çerçeve 66 ncı maddeye bağlı 337 nci maddesi tatbikatta kaçakçılığı önlemek amacı ile kapsamı genişletilerek madde metni yeniden düzenlenmiştir. Uygun görülen bu değişiklik nedeniyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 67 nci maddeye bağlı 338 nci maddesinde yer alan Hileli vergi suçu ve hileli vergi suçuna teşebbüs olarak geçen kusurlar, cezaların yeniden düzenlenmesine paralel olarak kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs olarak düzenlenen maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 68 nci maddeye bağlı 339 ncu maddesinin son satırına cezaların arasına «Ağır kusur» ibaresinin eklenmesi uygun görülerek maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 69 ncu madde ile değişik 340 ncı maddesinde yer alan cezaların sınıflandırılması nedeniyle madde yeniden düzenlenmiştir ve maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 70 nci maddeye bağlı 343 ncü maddesinde yer alan Damga Vergisi ve Damga Resmi dolayısıyla kesilerek cezanın tebliğ ve tahsil masrafını kurtarabilmek için ekonomik koşullara uygun olarak asgari düzeye yükseltilmesi şeklinde değiştirilerek kabulü,

Çerçeve 71 nci maddeye bağlı 344 ncü madde de Kaçakçılık suçuna giren hususlar sıralanmakta ve halen uygulanan Kanunun 357 nci maddesinde 2, 3, 4 ncü fıkrada yer alan hileli vergi suçu, bu maddenin kapsamına alındı. Ancak kaçakçılığa girmeyen bazı suçlarda 357 nci maddeden çıkarılarak ağır kusur içine alınmıştır. Ayrıca miktarları ekonomik koşullara göre yeniden düzenlenmesinin aynen kabulü,

Çerçeve 72 nci maddeye bağlı 345 nci madde ile, Kaçakçılık yapan mükelleflere veya sorumlulara, kaçırdıkları verginin üç katı vergi cezası kesiliyordu. Ancak halen uygulamada yer alan miktarlar günün ekonomik koşullarına uygun olarak artırılmaktadır. Uygun görülen bu düzenleme nedeniyle maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 73 ncü madde, bağlı 346 ncı madde ile, Cezaların yeniden düzenlenmesine paralel olarak, hileli vergi suçu deyimi, tasarıdan çıkarılıyor ve kaçakçılık, deyimi ilâve edilmesi ile maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 74 ncü maddeye bağlı 347 nci madde ile, cezaların yeniden düzenlenmesine paralel olarak hileli vergi suçu deyimi, tasarıdan çıkarılarak, kaçakçılık ibaresinin konması, ayrıca hileli vergi suçunun 357 nci madde ile cezaların tasnifinin ise 344 ncü maddede düzenlenmesinden dolayı madde numaralarının buna göre düzeltilmesi uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 75 nci maddeye bağlı 347 nci madde ile, cezaların yeniden düzenlenmesine paralel olarak, mükerrer 347 nci madde ile düzenlenen Ağır Kusur Cezası metne yeni girdiğinden, bu suçun mahiyeti, unsurlarının tarif edilmesi. Ve maddenin başlığının değiştirilmesi,

Çerçeve 76 ncı maddeye bağlı 348 nci madde ve Çerçeve 77 nci maddeye bağlı 349 ncu maddeler ile, cezaların yeniden düzenlenmesine paralel olarak ağır kusur cezasının metne girmesi uygun görüldüğünden maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 78 nci maddeye bağlı 349 ncu madde ile, Ağır kusur cezası metne girince, cezaların düzenlenmesine paralel olarak mükerrer bir madde ile kusur da cezanın düzenlenmesinin aynen kabulü,

Çerçeve 79 ncu maddeye bağlı 352 nci madde ile, Usulsüzlük cezaları yeniden düzenleniyor. Halen usulsüzlük cezaları derece üzerinden saptanmıştır. Tasarı ile usulsüzlük 1 ve 2 nci derece usulsüzlük olarak gruplandırılmıştır. Ayrıca, halen kayıt nizamına uygun hareket etmeyenler III ncü derece (3 ncü bentte düzenlenmiş) usulsüzlük iken, bu tasarıda 1 nci derece usulsüzlük içine alınmış ve 6 ncı bentte yer almıştır. IV

ncü derecede yer alan tasdikî mecburi olan defterlerin tasdik edilmemeside I nci derece usulsüzlük içine alınmasının aynen kabulü,

Çerçeve 80 nci maddeye bağlı 353 ncü madde ile, Özel usulsüzlük cezalarına ilişkin hükümler, tasarı ile yeniden düzenlenmesi ile ceza miktarları ve oranların günün ekonomik koşullarına uygun hale getirilmesi, Metnin 1 nci fıkrasındaki 5 000 Liranın 5 00 liraya düşürülmesi,

Metnin 5 nci fıkrası madde metninden, diğer bir Kanuna atıfta bulunduğu için çıkarılması,

Çerçeve 81 nci maddeye bağlı 354 ncü madde ile, Veraset ve intikal vergilerinde, beyannamelerin zamanında verilmemesi halinde verilen cezalarla ilgili 354 ncü maddesi, 352 nci maddede düzenlendiği için maddenin tasarıdan çıkarılmasının aynen kabulü,

Çerçeve 82 nci maddeye bağlı 355 nci maddesinde, «Damga Resmi» uygulamadan kaldırıldığı ve yerine «Damga Vergisi» getirildiği için buna göre maddenin yeniden düzenlenmesi ve Damga Resmi olarak geçen ifadelerin Damga Vergisi olarak düzenlenmesinin aynen kabulü,

Çerçeve 83 ncü maddeye bağlı 355 nci maddesinde, Bilgi vermektten çekinenler ile, vergi inceleme ve kontrolü ile görevli olanlarla ilgili işlemlerin yerine getirilmemesi halinde verilecek cezaların miktarının düzenlenmesi,

(d) bendinin sonuna «İçin» ibaresinin eklenmesi ve Mükerrer madde «355 (A) diye başlayan» ve aynı bentlerde (B) şıkkı bulunmadığından «A» harfinin Metinden çıkarılması, suretiyle yapılan değişiklikle kabulü,

Çerçeve 84 ncü maddeye bağlı 357 nci madde ile, Hileli vergi suçunun kaldırılması nedeniyle cezaların yeniden düzenlenmesine paralel olarak hileli vergi suçuna ilişkin madde metinden çıkarılmasının aynen kabulü,

Çerçeve 85 nci maddeye bağlı 358 nci madde ile, Hileli vergi suçu kaldırılınca bu suça teşebbüs maddesinde kaçakçılığa teşebbüs olarak yeniden düzenlenmesi, ayrıca mükelleflere levha asma mecburiyetinin getirilmesi, bir hesap dönemi içinde iki defa levha asmayanların kaçakçılığa teşebbüs suçu işlemiş olacaklarının aynen kabulü,

Çerçeve 86 nci maddeye bağlı 359 ncu madde ile, Hileli vergi suçu kaldırılınca, kaçakçılıkta bu cezalar yer aldığından ve kaçakçılıkta hapis ve meslekten men olarak maddenin düzenlenmesi, iki fıkrada toplanan metnin, tek metne indirilmesinin, aynen kabulü,

Çerçeve 87 nci maddeye bağlı 360 nci madde ile, Hileli vergi suçuna teşebbüs kalkınca, cezasıda kaçakçılığa teşebbüs cezası olarak düzenlenmesi Ceza miktarı değiştirilmeden aynı bırakılması, en büyük mülki amirin kararı ile iş yeri mahkeme kararı beklemeden geçici olarak 3 günden 7 güne kadar kapatılması ile ilgili bir fıkra eklenmesinin aynen kabulü,

Çerçeve 88 nci maddeye bağlı 361 nci madde ile, Bilgi vermektten çekinenler, özel usulsüzlük cezası kesilmiş olmasına rağmen, yine bu isteği yerine getirmemekte ısrar ederse hapis ve para cezalarının getirilmesi, ile Vergi Usul Kanununun 157 nci maddesinde ölüm vakalarını ve intikalleri bildirme görevi, bazı kamu görevlilerine verilmiş ancak, bu görevlerini yerine getirmemeleri halinde bir müeyyidenin olmamasından dolayı, 2 500 Lira cezanın getirilmesinin aynen kabulü,

Çerçeve 89 ncu maddeye bağlı 367 nci maddenin madde başlığı değiştirilerek, hileli vergi suçunun kaçakçılık olarak kabul edilmesinden sonra yapılan yeni düzenleme ile kaçakçılığın takibinde gelirler kontrolörlerine doğrudan savcılığa haber verme olanağının sağlanması,

Aynı kanunun 368 nci maddesinin 2 numaralı bendinde; vergi zamanaşımı ile ceza zamanaşımındaki zamanaşımı farklılığı, vergi aslına bağlı cezaların tahakkuk zamanı ile verginin tahakkuk zamanı arasında paralellik sağlayan tasarinın 90 ncü maddesi aynen,

Çerçeve 91 nci maddeye bağlı 369 ncu maddenin 1 nci fıkrasının 1 numaralı bendi ile «mükellefe» deyimini yerine «mükellefin kendisi» hükmünü getirmek suretiyle ihtilafları azaltma amacını güden maddenin aynen,

Çerçeve 92 nci maddeye bağlı 370 nci madde, usulsüzlük cezalarını iki derecede topladığından, madde içeriğine gerek kalmaması nedeniyle 92 nci maddenin aynen kabulü,

Çerçeve 93 ncü maddeye bağlı 371 nci maddede cezalar yeniden düzenlendiğinden «pişmanlık ve islah» cezaları ağır kusurdan sayılması şeklindeki düzenleme aynen,

Çerçeve 94 ncü maddeye bağlı 374 ncü madde, cezadan zamanasını kaçakçılıkta 5 yıl, kusurda 3 yıl iken ağır kusur cezası getirildiğinden cezada zamanasimleri yeni düzenlemede 5 yıl olarak birleştirilmiş ve Komisyonumuz bu görüşü aynen,

Çerçeve 95 nci maddeye bağlı 376 ncı maddede ağır kusurda ceza indirimi kapsamına alınması,

Çerçeve 96 ncı maddeye bağlı 376 ncı maddeden sonra gelen 205 sayılı Kanunla eklenen Ek 3 ncü maddenin sonuna eklenen il ve ilçelerdeki uzlaşma komisyonlarından başka bazı hallerde Maliye Bakanlığının Merkezi Uzlaşma Komisyonu kurmaya yetkili kılınmasını içeren madde aynen,

Çerçeve 97 nci maddeye bağlı 389 ncu maddenin birinci fıkrası ile, ihtirazi kayıtlarla verilen beyannameler üzerinde hesaplanan vergilere yapılan itirazlar verginin tahsilini durduramayacağı şeklindeki değişiklik aynen,

Çerçeve 98 nci maddeye bağlı 392 ncı maddenin 3 ncü bendinde, itiraz komisyonlarının temyiz olunamayan kararları arasındaki uygulanan vergi matrahı 500 liradan 2 500 liraya yükselten değişiklik aynen,

Çerçeve 99 ncu maddeye bağlı 406 ncı maddenin ikinci fıkrasında, Temyiz Komisyonunca verilen kararlar aleyhine Danıştayda temyiz davası açılmayacağını belirleyen matrah miktarlarının yükseltilmesi, aynen,

Çerçeve 100 ncü maddeye bağlı geçici 11 nci maddeyi takiben eklenen ek geçici 1 nci madde ile,

Daha önce işlenmiş fiillere eski kanun, 1981 yılında beyannameleri verilecekler için yeni kanun hükümlerinin uygulanması, aynen,

Ek geçici 2 nci madde ile, eski vergi cezalarında zamanasını için önceki kanun, 1981 yılında beyannameleri verilecek vergi cezalarında yeni kanun hükümleri uygulanması, aynen,

Ek geçici 3 ncü madde ile, vergi dairelerine kayıt işlemi için 31 . 3 . 1981 tarihinin saptanması,

Ek geçici 4 ncü madde ile, defter tastiki süresinin 1 ay uzatılması,

Ek geçici 5 nci madde ile, 1981 yılında götürü matrahlarla ilişkin olarak yapılacak takdirler 1981 yılı Mart ayı sonuna kadar uzatılması,

Tasarının çerçeve 102 nci maddesi 101 nci madde olarak, usulsüzlük cezalarına ait cetvel yeniden düzenlenirken ceza miktarları günün ekonomik koşullarına uydurularak, mükellef grupları 4'ten 6'ya çıkarılması, aynen,

Tasarının yürürlükle ilgili 103 ncü maddesi 102 nci madde olarak tasarı kapsamındaki maddelerin yürürlük tarihlerinin düzenlenmesi,

Tasarının yürütme ile ilgili, 104 ncü maddesi 103 ncü madde olarak aynen,

Kabul edilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz olunur.

Başkan
Hüsnü KÜÇÜKAHMET
Em. Amiral

Üye
Tanju ERDEM
Dz. Kd. Kur. Alb.

Üye
Turhan AKPORAY
Mly. Kd. Alb.

Üye
Haşmet YURTAL
Mly. Kd. Alb.

Üye
Tahsin EKİNCİ
Mly. Kd. Bnb.

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4 . 1 . 1961 Gün ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 3 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Kanunlarının Uygulanması ve İspat :

Madde 3. — A) Vergi kanunlarının uygulanması : Bu Kanunda kullanılan «Vergi Kanunu» tabiri işbu Kanun ile bu Kanun hükümlerine tabi vergi, resim ve harç kanunlarını ifade eder.

Vergi kanunları lafzı ve ruhu ile hüküm ifade eder. Lafzın açık olmadığı hallerde vergi kanunlarının hükümleri, konuluşundaki maksat, kanunun yapısındaki yeri ve diğer maddelerle olan bağlantısı gözönünde tutularak uygulanır.

B) İspat : Vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esastır.

Vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti yemin hariç her türlü delille ispatlanabilir. Şu kadar ki, vergiyi doğuran olayla ilgisi tabii ve açık bulunmayan şahit ifadesi ispatlama vasıtası olarak kullanılamaz.

İktisadi, ticari ve teknik icaplara uymayan veya olayın özelliğine göre normal ve mutad olmayan bir durumun iddia olunması halinde ispat külfeti bunu iddia eden tarafa aittir.

MADDE 2. — Aynı kanunun 5 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak, vergi güvenliğini sağlamak amacıyla Gelir Vergisi mükelleflerinin yıllık Gelir Vergisi, sermaye şirketlerinin Kurumlar Vergisi beyannamelerinde gösterdikleri matrahları (zarar dahil) ve beyanları üzerinden tarh olunan Gelir ve Kurumlar Vergileri ile mükelleflerin ad ve unvanları, bağlı oldukları vergi dairelerince beyannamelerin verildiği yıl içinde dairenin münasip yerlerine asılacak cetvellerle ilan olunur. Mükellefin bağlı bulunduğu teşekkül varsa, bu ilan orada da yapılır.

Gelir Vergisi mükellefleri (Götürü usulde vergilendirilen mükellefler dahil) ile sermaye şirketleri her yıl Mayıs ayının son gününe kadar vergi tarhına esas olan kazanç tutarları ile bunlara isabet eden vergi miktarlarını gösteren levhayı merkezlerine, şubelerine, satış mağazalarına iş sahipleri ile mükellefler tarafından kolayca okunup görünecek şekilde asmak zorundadırlar. İlan ve levhalara ilişkin diğer hususlar Maliye Bakanlığınca belli edilir.

MADDE 3. — Aynı Kanununun 29 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İkmalen Vergi Tarhı :

Madde 29. — İkmalen vergi tarhı, her ne şekilde olursa olsun bir vergi tarh edildikten sonra bu vergiye müteallik olarak meydana çıkan ve defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak miktarı tespit olunan bir matrah veya matrah farkı üzerinden alınacak verginin tarh edilmesidir.

Özel kanunlarında ikmalen tarhiyata ilişkin olarak yer alan hükümler saklıdır.

MADDE 4. — Aynı Kanununun 30 ncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki 6 numaralı bent eklenmiştir.

Re'sen vergi tarhı, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitine imkân bulunmayan hallerde Takdir Komisyonlarınca tespit edilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh edilmesidir.

6. Tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannamelerin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunursa,

BÜTÇE PLAN KOMİSYONU METNİ

4 . 1 . 1961 Gün ve 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Aynı Kanunun 30 ncu maddesinin bir ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasına aşağıdaki 6 numaralı bent eklenmiştir.

Resen vergi tarh, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitine imkân bulunamayan hallerde takdir komisyonlarınca tespit edilen matrah veya matrah kısmı üzerinden vergi tarh edilmesidir.

Aşağıdaki hallerden herhangi birinin bulunması durumunda, vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitinin mümkün olmadığı kabul edilir.

6. Tutulması zorunlu olan defterlerin veya verilen beyannamelerin gerçek durumu yansıtmadığına dair delil bulunursa.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 5. — Aynı Kanunun 42 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortalama Kâr Hadlerinin Tespiti :

Madde 42. — Ortalama kâr hadleri Maliye Bakanlığınca emtia ve iş nevelerine göre hazırlanacak cetvel-ler üzerine il merkezlerinde o il defterdarının veya mazereti halinde tevkil edeceği maliye memurunun baş-kanlığı altında gelir müdürü ve vergi dairesi müdürü olmak üzere üç memur üye ile tüccarlar için il mer-kezindeki ticaret odalarının, esnaf ve sanatkârlar için kanunla kurulan esnaf dernekleri birliğince, birlikleri yoksa esnaf ve sanatkârlar teşekküllerince, odaların, birlik ve teşekküllerin bulunmadığı yerlerde il merkezinde-ki belediyelerce seçilecek iki kişiden kurulan özel bir komisyon tarafından ilçeler itibariyle gayri safi kazançla göre ayrı ayrı tayin olunur. Bu teşekküllerce belli edilecek üyeler bir asil bir yedek olmak üzere seçilir. Üye-lerin Komisyon Başkanının talebi üzerine bir ay içinde seçilmemesi halinde, üyeler Komisyon başkanının teklifi üzerine vali tarafından seçilir. Şu kadar ki merkez ilçesi dışındaki mükelleflere ait ortalama kâr hadlerinin tespitinde, il merkezinden seçilmiş olan üyelere birinin yerine o ilçelerden aynı mahiyetteki teşekküller ta-rafından seçilmiş olan bir üye toplantılara katılır.

Ortalama kâr hadlerinin tayininde nazara alınacak esaslar Maliye Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetme-likle belirtilir.

Komisyon, defterdarın yazılı isteği tarihinden başla-yarak üç ay içinde takdir işini tamamlar, lüzum görü-len yerlerde ve hallerde bu süre Maliye Bakanlığınca bir yıla kadar uzatılabilir.

MADDE 6. — Aynı Kanunun 43 ncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü ilgili Genel Müdür Baş Yardımcısı veya bunların tevkil edeceği kimselerle Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin iki temsilcisinden kurulur.

MADDE 7. — Aynı Kanunun 46 ncü maddesinin son iki fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve madde-nin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

Ancak, zirai kazançlar il komisyonlarınca verilen ısrar kararları uygun görülmediği takdirde uygun gö-rülmeyen ölçüler yerine merkez komisyonunca re'sen ve nihai olarak yeni ölçüler tayin ve tespit olunur.

Kara ve su avcılığında 45 nci maddede yazılı ölçülerden 2 numaralı bentteki ölçünün tespiti ile iktifa olu-nur.

Zirai kazançlar için tespit edilecek götürü gider emsalleri % 70 (dahil) nispetinden fazla olamaz.

MADDE 8. — Aynı Kanunun Dördüncü Kısım Başlığı «Takdir, Zirai Kazançlar ve Özel Komisyonları» olarak 72 nci maddesinin birinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Takdir Komisyonu; illerde defterdarın, ilçelerde malmüdürünün (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde ilgili vergi dairesi müdürünün) veya bunların tevkil edecekleri memurların başkanlığı altında ilgili vergi daire-sinin yetkili iki memurundan ve seçilmiş iki üyeden kurulur.

MADDE 9. — Aynı Kanunun 73 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Üyeler tüccarlar için ticaret odasınınca, diğer sanat ve meslek erbabı için bunların mensup oldukları mesleki teşekküllerce kendi üyeleri arasından veya hariçten seçilir. Bu teşekküller, Takdir Komisyonu Başkanının ya-zılı talebi üzerine en geç bir ay içinde iki asil ve iki yedek üye seçmeye mecburdurlar. Bu mecburiyet zama-nında yerine getirilmezse üyeler mahallin en büyük mülkiye amiri tarafından seçilir.

MADDE 10. — Aynı Kanunun 75 ncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Komisyon, servetleri, sınaî ve edebî mülkiyet haklarını, imtiyazları, madenleri, mücevheratı, eski eserleri ve sanat eserlerini değerlemede bilirkişiyeye müracaat edebilir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 5. — Tasarının 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 9 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 11. — Aynı Kanunun Dördüncü Bölümünün başlığı «Zirai Kazançlar İl ve Merkez Komisyonları ile Özel Komisyonlar» olarak 83 ncü maddesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zirai Kazançlar İl Komisyonu :

Madde 83. — Zirai Kazançlar İl Komisyonu valinin başkanlığında defterdar, gelir müdürü, ziraat müdürü, veteriner müdürü, il merkezindeki ziraat bankası şube müdürü ve seçilmiş üç üyeden kurulur. Ormancılığa ilişkin konuların görüşülmesinde komisyona veteriner müdürü yerine orman işletme müdürü veya tevkiil edeceği bir temsilci katılır.

MADDE 12. — Aynı Kanunun 84 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zirai Kazançlar İl Komisyonunun seçilmiş üyelerinden biri mahalli çiftçi birlikleri, biri il ziraat odası ve biri de il ticaret odası tarafından mütaka çiftçileri arasından seçilir.

MADDE 13. — Aynı Kanunun 85 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının Başkanlığında, Gelirler Genel Müdürlüğü, Gelirler Genel Müdürlüğünün üç, Tarım ve Orman Bakanlığının iki, Devlet Üretim Çiftlikleri Genel Müdürlüğünün bir, Ziraat Odaları Birliğinin bir temsilcisinden kurulur.

MADDE 14. — Vergi Usul Kanununa 86 ncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 86 ncü madde eklenmiştir.

Özel Komisyonlar :

MÜKERRER MADDE 86. — Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 117 ncü maddesinde belirtilen mükelleflerin girecekleri dereceleri tayin etmek üzere aşağıdaki komisyonlar kurulur. Bu komisyonlar 86 ncü madde de belirtilen yetkileri haizdir.

A) Merkez Özel Komisyonu Kuruluş Görev ve Yetkileri :

Merkez Özel Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı İktisadi Planlama Daire Başkanı ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin ve serbest meslek erbabının bağlı olduğu birliklerin gösterecekleri adaylar arasından Maliye Bakanlığınca seçilecek iki asıl, iki yedek üyeden kurulur.

Merkez Özel Komisyonu, İl Özel Komisyonlarının tespit ettiği dereceleri nihai olarak karara bağlar, Merkez Özel Komisyonu Kararları Resmî Gazete de yayımlanır.

B) İl Özel Komisyonu Kuruluş Görev ve Yetkileri :

İl Özel Komisyonu, Valinin veya mazereti halinde tevkiil edeceği Vali Muavininin başkanlığında, Defterdar ve Gelir Müdürlüğü ile ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından vali tarafından seçilecek iki asıl, iki yedek üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler Belediye Meclisi, üyeleri arasından seçilir.

İl Özel Komisyonu, İlçe Özel Komisyonlarınca ilçeler itibarıyla tespit edilen mükellef derecelerini inceleyerek karara bağlar ve kararı listeler halinde Merkez Özel Komisyonuna gönderir.

C) İlçe Özel Komisyonu Kuruluş Görev ve Yetkileri :

İlçe Özel Komisyonu Kaymakamın başkanlığında Malmüdürü (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde Vergi Dairesi Müdürü) ve Gelir Vergi dairesinin bir memuru ile ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından Kaymakamca seçilecek iki asıl, iki yedek üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler Belediye Meclisi üyeleri arasından seçilir.

İlçe Komisyonu, ilçe itibarıyla mükellef derecelerini tespit ederek karara bağlar ve kararını listeler halinde İl Özel Komisyonuna gönderir.

Merkez ilçe mükelleflerinin dereceleri İl Özel Komisyonlarınca karara bağlanır.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 11. — Tasarının 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Vergi Usul Kanununa, 86 ncı maddeden sonra gelmek üzere, aşağıdaki mükerrer 86 ncı madde eklenmiştir.

Özel Komisyonlar :

MÜKERRER MADDE 86. — Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 117 nci maddesinde belirtilen mükelleflerin girecekleri dereceleri tayin etmek üzere aşağıdaki komisyonlar kurulur. Bu komisyonlar 86 ncı maddede belirtilen yetkileri haizdir.

A) Merkez Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

Merkez Özel Komisyonu, Maliye Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, Gelirler Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü ile Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin ve Esnaf Teşekküllerinin bağlı olduğu birliklerin gösterecekleri adaylar arasından Maliye Bakanınca seçilecek üç üyeden kurulur.

Merkez Özel Komisyonu, il ve ilçe özel komisyonlarının kararlarıyla tespit edilen derecelere yapılacak itirazları inceler ve nihai olarak karara bağlar.

B) İl Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

İl Özel Komisyonu, valinin veya mazereti halinde tevkil edeceği vali yardımcısının başkanlığında, defterdar, gelir müdürü ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından vali tarafından seçilecek üç üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler belediye meclisi üyeleri arasından seçilir.

İl Özel Komisyonu, merkez ilçedeki mükelleflerin girecekleri dereceleri tespit ederek karara bağlar ve bu kararlar ile ilçe özel komisyonlarından gelecek kararları merkez özel komisyonuna gönderir.

C) İlçe Özel Komisyonu Kuruluş, Görev ve Yetkileri :

İlçe Özel Komisyonu, kaymakamın başkanlığında malmüdürü (Müstakil vergi dairesi olan ilçelerde vergi dairesi müdürü), bir gelir memuru ve ilgili mesleki teşekküllerin gösterecekleri adaylar arasından kaymakamca seçilecek üç üyeden kurulur. Mesleki teşekkül bulunmayan yerlerde üyeler belediye meclisi üyeleri arasından seçilir.

İlçe Özel Komisyonu, ilçedeki mükelleflerin girecekleri dereceleri tespit ederek karara bağlar ve kararını İl Özel Komisyonuna gönderir.

Merkez, İl ve İlçe Özel komisyonlarının seçilen üyeleri için aynı esaslara göre ayrıca üç yedek üye belirlenir.

Mükellefler tespit edilen derecelerine, kendilerine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde itiraz edebilirler. Ancak, bu itiraz peşin ödemenin tahakkuk ve tahsilini durdurmaz.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 15. — Aynı Kanununun 87 nci maddesinin birinci fıkrası ile 5 ve 6 ncı bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 7 nci bendi kaldırılmıştır.

Takdir, tadilat ve zirai kazançlar il komisyonları ile özel komisyonlara, memurların dışında, seçilecek kimselerde aşağıdaki vasıflar aranır:

5. Takdir ve özel komisyonlara seçileceklerde, ayrıca 30 yaşını bitirmiş olmak;

6. Tadilat ve zirai kazançlar il komisyonlarına seçileceklerde ayrıca mensup olduğu şehir veya kasabanın iktisadi şartlarına ve emlak ve ziraat işlerine vukufu olmak ve yirmibeş yaşını bitirmiş bulunmak;

MADDE 16. — Aynı Kanununun 89 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Nisap :

Madde 89. — Bu kısımda yazılı komisyonlar üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve çoğunlukla karar verirler. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta sayılır.

MADDE 17. — Aynı Kanununun 90 ncı maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 18. — Aynı Kanununun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 92. — Bu kısımda yazılı Komisyonlarla ortalama kâr hadlerini tespit eden özel komisyonların (Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Mükerrer 86 ncı maddede yazılı Merkez Özel Komisyonu hariç) Başkan ve üyeleri ile Gelir Vergisi Kanununun 111 nci maddesinde yazılı komisyonun seçilmiş üyesine bu komisyonlardaki görevleri dolayısıyla, mahalli defterdarlığın teklifi üzerine Maliye Bakanlığınca tayin olunacak miktarda ücret verilir.

Şu kadar ki, bu komisyonların seçim yoluyla gelme yen üyelerine verilecek ücretin aylık miktarı, her toplantı günü için seçilmiş üyelere verilen miktarı aşmamak kaydıyla 5 000, lırayı geçemez.

Zirai Kazançlar Merkez Komisyonu, Ortalama Kâr Hadleri Merkez Komisyonu ile Merkez Özel Komisyonu Başkan ve üyelerine bu komisyonlardaki çalışmalarını dolayısıyla verilecek ücret Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla tayin olunur.

MADDE 19. — Aynı Kanununun 94 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Tebliğ, kendisine tebligat yapılacak kimsenin bulunmaması halinde ikâmetgâh adresinde bulunanlardan birine yapılır. (Muhatap yerine bu şekilde kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran 15 yaşından aşağı olmaması ve bariz bir suretle ehliyetsiz bulunmaması gerekir.)

MADDE 20. — Aynı Kanununun 96 ncı maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Tebliğ yapılacak şahıs otel, hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, okul, öğrenci yurdu gibi içine serbestçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın amiri temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal bulundurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğ kendilerine yapılır.

Mevkuf ve mahkûmlara ait tebliğlerin yapılmasını, bunların bulunduğu müessesenin müdür veya memuru temin eder.

MADDE 21. — Aynı Kanununun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tebliğ Evrakının Teslimi :

Madde 102. — Tebliğ olunacak evrakı muhtevi zarf posta idaresince muhatabına veya muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimselere verilir ve tebliğ yapılan kimse ile posta memuru tarafından taahhüt il-mühaberine tarih ve imza konularak tebligat işlemi sona erdirilir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 15. — Tasarının 15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 16. — Tasarının 16 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Aynı Kanunun 94 nü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Tebliğ, kendisine tebliğat yapılacak kimsenin bulunmaması halinde ikametgâh adresinde bulunanlardan veya işyerinde memur ya da müstahdemlerinden birine yapılır. (Muhatap yine bu şekilde kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görüntüsüne nazaran 18 yaşından aşağı olmaması ve baniz bir surette ehliyetsiz bulunmaması gerekir.)

(Hükümetin teklifi)

Muhatap veya muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimse imza edecek kadar yazı bilmez veya herhangi bir şekilde imza edemeyecek durumda bulunursa, tebligat imza yerine sol elinin baş parmağı bastırılmak suretiyle tamamlanır.

Tebliğatin muhatabı veya muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederlerse tebliğ memuru, tebliğ olunacak evrakı o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti üyesinden birine veyahut zabıta amir veya memuruna imza mukabilinde teslim eder ve teslim alanın adı ve adresini de ihtiva eden alındıyı gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. Alındının kapağına yapıştırıldığı tarih tebliğ tarihi sayılır.

MADDE 22. — Aynı Kanunun 104 ncü maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. İstanbul Belediye sınırları dışındaki yerlerde ilân yolu ile yapılan tebliğin konusu yüzbin lirayı aşan bir vergi veya vergi cezasına taallük ettiği takdirde ilân ayrıca Ankara ve İstanbul'da çıkan birer gazete ile yayınlanır.

MADDE 23. — Aynı Kanunun 106 ncü maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İlân tarihinden başlayarak on beş gün içinde ne vergi dairesine müracaat yapmış ve ne de adresini bildirmiş olanlara on beş günün sonunda tebliğ yapılmış sayılır.

MADDE 24. — Aynı Kanunun 107 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Maliye Bakanlığı zaruri ve âcıl gördüğü hallerde tebliğleri posta yerine memur vasıtasıyla yaptırmaya yetkilidir.

MADDE 25. — Aynı Kanunun 127 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yoklama :

Maksat :

Madde 127. — Yoklamadan maksat; mükellefleri ve mükellefiyetle ilgili maddi olayları, kayıtları ve mevzuları araştırmak ve tespit etmektir. Yoklamaya yetkili memurlar, vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak nakil vasıtalarını durdurmaya, yolcu listeleri ve nakliye irsaliyelerinin muhtevası ile taşınan yolcu ve malların miktar ve mahiyetini de tespit etmeye yetkilidir.

MADDE 26. — Aynı Kanunun 134 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Vergi incelemesinden maksat, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak tespit etmek ve sağlamaktır.

İncelemeye yetkili olanlar teknik bilgi veya ihtisası gerektiren konularda bilirkişiye müracaat edebilirler.

MADDE 27. — Aynı Kanunun 148 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bilgiler yazı veya sözle istenilir. Sözle istenen bilgileri vermeyenlere keyfiyet yazı ile tekit ve cevap vermeleri için kendilerine münasip bir mühlet tayin olunur.

MADDE 28. — Aynı Kanunun 171 nci maddesinin 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Mükellefin hesap ve kayıtlarının yardımıyla üçüncü şahısların vergi karşısındaki durumlarını (emanet mahiyetindeki değerler dahil) kontrol etmek ve incelemek.

MADDE 29. — Aynı Kanunun 172 nci maddesinin 4 numaralı bendi ile son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

4. Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.

İktisadi kamu müesseseleriyle dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler defter tutma bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabidirler.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 20. — Aynı Kanunun 104 nci maddesinin 3 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. İstanbul Belediye sınırları dışındaki yerlerde ilan yolu ile yapılan tebliğin konusu beşyüzbin lirayı aşan bir vergi veya vergi cezasına taalluk ettiği takdirde ilan ayrıca Ankara ve İstanbul'da çıkan birer gazete ile yayımlanır.

MADDE 21. — Tasarının 23 nci maddesi 21 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Tasarının 24 nci maddesi 22 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 23. — Aynı Kanunun 127 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yoklama :

Maksat ve Yetki :

Madde 127. — Yoklamadan maksat; mükellefleri ve mükellefiyetle ilgili maddi olayları, kayıtları ve mevzuları araştırmak ve tespit etmektir. Yoklamaya yetkili memurlar, vergi kanunlarının uygulanmasıyla ilgili olarak nakil vasıtalarında yolcu listeleri ve nakliye irsaliyelerinin muhtevası ile taşınan yolcu ve malların miktar ve mahiyetini tespit etmeye de yetkilidir.

MADDE 24. — Aynı Kanunun 134 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi incelemesinden maksat, ödenmesi gereken vergilerin doğruluğunu araştırmak, tespit etmek ve sağlamaktır.

MADDE 25. — Tasarının 27 nci maddesi 25 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tasarının 28 nci maddesi 26 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Tasarının 29 ncu maddesi 27 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 30. — Aynı Kanunun 173 ncü maddesinin birinci fıkrasının 3/b bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.

MADDE 31. — Aynı Kanunun 177 nci maddesinin 1 numaralı bendindeki 400 000 liralık alım tutarı 4 000 000 ve 440 000 liralık satış tutarı 4 400 000 liraya; 2 numaralı bendinde yazılı 80 000 liralık had 800 000 liraya ve 3 numaralı bendinde yazılı 400 000 liralık had 4 000 000 liraya çıkarılmıştır.

MADDE 32. — Aynı Kanunun 182 nci maddesine aşağıdaki 4 numaralı bent eklenmiştir.

4. Günlük Kasa Defteri.

MADDE 33. — Aynı Kanuna 185 nci maddeyi takiben aşağıdaki Mükerrer 185 nci madde eklenmiştir.

Günlük Kasa Defteri :

MÜKERRER MADDE 185. — Günlük Kasa Defteri, işletmenin kasa ile ilgili muamelelerinin günü gününe yazıldığı defterdir.

Defterin bir tarafına : Bir önceki günden devredilen kasa mevcudu, o gün içinde tahsil edilen paralar ve günlük peşin satış tutarları;

Diğer tarafına : O gün içinde yapılan ödemeler, müfredatlı olarak kaydedilir.

Perakende satışlarla sair hâsılat, belgelerine dayanılarak deftere topluca yazılabilir.

MADDE 34. — Aynı Kanunun 193 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İşletme Hesabı Esasında Tutulacak Defterler :

Madde 193. — İşletme hesabı esasında aşağıdaki defterler tutulur :

1. İşletme hesabı defteri (İşletme hesabını ihtiva eden);
2. Günlük perakende satış ve hâsılat defteri.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 28. — Tasarının 30 ncu maddesi 28 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Aynı Kanunun 177 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Birinci Sınıf Tüccarlar :

Madde 177. — Aşağıda yazılı tüccarlar, I nci sınıfa dahildirler:

1. (28 Şubat 1963 tarihli 205 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle değişen 1, 2, 3 No. lu bentler) Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 6 000 000 lirayı veya satışlarının tutarı 6 600 000 lirayı aşanlar,
2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hâsılatı 1 200 000 lirayı aşanlar;
3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hâsılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 6 000 000 lirayı aşanlar;
4. Her türlü ticaret şirketleri (Aldı şirketler istigal neveleri yukardaki bentlerden hangisine giriyorsa o bent hükmüne tabidir.)
5. Kurumlar Vergisine tabi olan diğer tüzelkişiler (Bunlardan işlerinin icabı bilanço esasına göre defter tutmalarına imkân veya lüzum görülmeyenlerin, işletme hesabına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilir.)
6. İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler.

MADDE 30. — Tasarının 32 nci maddesi 30 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — Tasarının 33 ncu maddesi 31 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 32. — Tasarının 34 ncu maddesi 32 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 35. — Aynı Kanuna, 194 ncü maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 194 ncü madde eklenmiştir,

Günlük Perakende Satış ve Hâsılat Defteri :

MÜKERRER MADDE 194. — İkinci sınıf tüccarlar, günlük perakende satışları ile hizmet karşılığı ve sair suretle alınan paraları kaydetmek üzere günlük perakende satış ve hâsılat defteri tutmak zorundadırlar. Bu deftere, günlük perakende satışlar ile sair işletme hâsılatı günü gününe yazılır.

Perakende satışların günlük tutarı ile sair işletme hâsılatı bu deftere, perakende satış fişleri, makinalı kasa-
saların kayıt ruloları, giriş ve yolcu taşıma biletleri ve diğer belgelere dayanılarak topluca yazılabilir.

MADDE 36. — Aynı Kanunun 204 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bankalar ile mevduat faizi ödeyen bankerler yukarıda belirtilen defter kayıtlarında bu hususlara ilişkin bilgileri müfredatlı olarak göstermeye mecburdurlar.

MADDE 37. — Aynı Kanunun 219 ncü maddesinin (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (c) bendi olarak aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

a) Muamelelerin işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların on günden fazla geciktirilmesi caiz değildir.

b) Kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri, primanota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanarak yürüten müesseselerde, muamelelerin bunlara işlenmesi, deftere işlenmesi hükmündedir. Ancak bu kayıtlar, muamelelerin esas defterlere 45 günden daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermez.

c) Günlük kasa, günlük perakende satış ve hâsılat defterleri ile serbest meslek kazanç defterine muameleler günü gününe kaydedilir.

MADDE 38. — Aynı Kanunun 220 ncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki 9 ve 10 numaralı bentler eklenmiştir.

9. Günlük kasa defteri;

10. Günlük perakende satış ve hâsılat defteri;

MADDE 39. — Aynı Kanunun 230 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Faturanın Şekli :

Madde 230. — Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Faturanın düzenlenme tarihi, seri ve sıra numarası;
2. Faturayı çıkaranın adı, varsa ticaret unvanı; iş adresi; bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası;
3. Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası,
4. Malın veya işin nevi, miktarı, fiyatı ve tutarı;

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 33. — Tasarının 35 nci maddesi 33 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 34. — Tasarının 36 ncı maddesi 34 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 35. — Aynı Kanunun 219 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kayıt Zamanı :

Madde 219. — Muameleler defterlere zamanında kaydedilir. Şöyleki :

- a) Muamelelerin işin hacmine ve icabına uygun olarak muhasebenin intizam ve vuzuhunu bozmayacak bir zaman zarfında kaydedilmesi şarttır. Bu gibi kayıtların on günden fazla geçiktirilmesi caiz değildir.
- b) Kayıtlarını devamlı olarak muhasebe fişleri, primanota ve bordro gibi yetkili amirlerin imza ve parafını taşıyan mazbut vesikalara dayanarak yürüten müesseselerde, muamelelerin bunlara işlenmesi, deftere işlenmesi hükmündedir. Ancak bu kayıtlar, muamelelerin esas defterlere 45 günden daha geç intikal ettirilmesine cevaz vermez.
- c) Günlük kasa, günlük perakende satış ve hâsulat defterleri ile serbest meslek kazanç defterine muameleler günü gününe kaydedilir.

MADDE 36. — Tasarının 38 nci maddesi 36 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 37. — Aynı Kanunun 230 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Faturanın Şekli :

Madde 230. — Faturada en az aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Faturanın düzenlenme tarihi, seri ve sıra numarası;
2. Faturayı düzenleyenin adı, varsa ticaret unvanı, iş adresi; bağlı olduğu vergi dairesi ve hesap numarası;
3. Müşterinin adı, ticaret unvanı, adresi, varsa vergi dairesi ve hesap numarası,
4. Malın veya işin nevi, miktarı, fiyatı ve tutarı;

(Hükümetin teklifi)

5. Satılan mallar, faturanın düzenlenmesinden önce teslim edilmişse malın teslim tarihi ve irsaliye numarası, (Malın faturanın düzenlenmesinden önce teslim edildiği veya bir mükellefin birden çok iş yerleri ile şubeleri arasında taşındığı veya satılmak üzere bir komisyoncuya veya diğer bir aracıya emtia gönderildiği hallerde, teslim edilen malların satıcı tarafından bir sevk irsaliyesine bağlanması şarttır. Bu bentte yazılı irsaliyeler hakkında, fiyat ve bedel ile ilgili bilgiler hariç olmak üzere, bu madde hükmü ile 231 nci madde hükmü uygulanır. İrsaliyelerde malın nereye ve kime gönderildiği ayrıca belirtilir.)

MADDE 40. — Aynı Kanunun 231 nci maddesine aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir.

5. Fatura malın teslim tarihinden itibaren azami on gün içinde düzenlenir.

MADDE 41. — Aynı Kanunun 233 ncü maddesinin 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki iki fıkra eklenmiştir.

4. Giriş ve yolcu taşıma biletleri.

Perakende satış fişi ile giriş ve yolcu taşıma biletleri seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir. Bu fiş ve biletler kopyalı iki nüsha olarak tanzim edilir ve bir nüshası müşteriye verilir.

İşletme vergisi mükellefleri tarafından tanzim edilen perakende satış belgeleri, perakende satış fişi yerine geçer.

MADDE 42. — Aynı Kanunun 234 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

MADDE 43. — Aynı Kanunun 235 nci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Müstahsil makbuzları seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

MADDE 44. — Aynı Kanunun 236 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Makbuz Mecburiyeti :

Madde 23. — Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

5. Satılan mallar, faturanın düzenlenmesinden önce teslim edilmişse malın teslim tarihi ve irsaliye numarası, (Malın faturanın düzenlenmesinden önce teslim edildiği veya bir mükellefin birden çok iş yerleri ile şubeleri arasında taşındığı veya satılmak üzere bir komisyoncuya veya diğer bir aracıya emtia gönderildiği hallerde, teslim edilen malların satıcı tarafından bir sevk irsaliyesine bağlanması şarttır. Bu bentte yazılı irsaliyeler hakkında, fiyat ve bedel ile ilgili bilgiler hariç olmak üzere, bu madde hükmü ile 231 nci madde hükmü uygulanır. İrsaliyelerde malın nereye ve kime gönderildiği ayrıca belirtilir. Ancak, satılan malın satıcı veya müşteri tarafından taşınması halinde faturanın veya sevk irsaliyesinin taşıtta bulundurulması zorunludur. Faturanın bulunduğu hallerde ayrıca sevk irsaliyesi aranmaz.)

MADDE 38. — Aynı Kanunun 231 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Fatura Nizamı :

Madde 231. — Faturanın düzenlenmesinde aşağıdaki kaidelere uyulur :

1. Faturalar sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir. Aynı müessesenin muhtelif şube ve kısımlarında her biri aynı numara ile başlamak üzere ayrı ayrı fatura kullanıldığı takdirde bu faturalara şube ve kısımlarına göre şube veya kısmın isimlerinin yazılması veya özel işaretle seri tefriki yapılması mecburidir;
2. Faturalar mürekkeple, makine ile veya kopya kurşun kalem ile doldurulur.
3. Faturalar en az bir asıl ve bir örnek olarak düzenlenir. Birden fazla örnek düzenlendiği takdirde her birine kaçınıcı örnek olduğu işaret edilir.
4. Faturaların baş tarafında iş sahibinin veya namına imzaya mezun olanların imzası bulunur.
5. Fatura, malın teslim tarihinden itibaren azami on gün içinde düzenlenir.

MADDE 39. — Tasarının 41 nci maddesi 39 ncu madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 40. — Tasarının 42 nci maddesi 40 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 41. — Aynı Kanunun 235 nci maddesinin 2 nci bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

2. Malı satın alan tüccar veya çiftçinin soyadı, adı unvanı ve adresi;
Müstahsil makbuzları seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

MADDE 42. — Tasarının 44 ncü maddesi 42 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 45. — Aynı Kanunun 237 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Makbuz Muhteviyatı :

Madde 237. — Serbest meslek makbuzlarına;

1. Makbuzu verenin soyadı, adı veya unvanı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası;
2. Müşterinin soyadı, adı veya unvanı ve adresi;
3. Alınan paranın miktarı;
4. Paranın alındığı tarih;

Yazılı ve bu makbuzlar serbest meslek erbabı tarafından imzalanır.

Serbest meslek makbuzları seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.

MADDE 46. — Aynı kanunun 240 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Taşıma ve Otel İşletmelerine Ait Belgeler :

Madde 240. — Taşıt işletmeleri ile otel ve moteller (götürü usulde vergiye tabi olanlar dahil) aşağıda yazılı belgeleri düzenlemek zorundadırlar.

1. Taşıma irsalîyeleri : Ücret karşılığında eşya nakleden bütün gerçek ve tüzelkişiler naklettikleri eşya için, 209 ncu maddede yazılı bilgilerle, sürücünün ad ve soyadı ve aracın plaka numarasını ihtiva eden ve seri ve sıra numarası dahilinde teselsül eden irsalîye kullanmak zorundadırlar. Bu irsalîyenin bir nüshası, eşyayı taşıtırana, bir nüshası eşyayı taşıyan aracın sürücüsüne veya kaptanına verilir ve bir nüshası da taşımayı yapan nezdinde saklanır. Bu bent hükmü nakliye komisyoncuları ile acentaları da kapsar.

2. Yolcu listeleri : Şehirler arasında otobüsle yapılan yolcu taşımalarında 233 ncü madde gereğince yolcu taşıma bileti kesmeye mecbur olan mükellefler, taşıtların her seferi için müteselsil seri ve sıra numaralı ve oturma yerlerini planlı şekilde gösteren iki nüsha yolcu listesi düzenlerler ve bu listenin bir nüshasını sefer sonuna kadar taşıtta ve diğer nüshasını işyerinde bulundurlar. Yolcu taşıma biletlerinin komisyoncu veya acenteler tarafından kesilmesi halinde yolcu listeleri 3 nüsha olarak düzenlenir ve bir nüshası bu kimse-ler tarafından saklanır.

Yolcu listelerinde aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Yolcu listesini düzenleyen işletmenin adı veya unvanı ile adresi;
2. Taşıtı işleten mükellefin adı, soyadı varsa unvanı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası;
3. Taşıtlın plaka numarası, sefer tarihi ve hareket saati;
4. Bilet numaraları işaretlenmek suretiyle yolcu sayısı ve toplam hâsılat tutarı.

3. Günlük müşteri listeleri : Otel, motel ve pansiyon işletmeleri odalar, bölmeler ve yatak planlarına uygun olarak müteselsil seri ve sıra numaralı günlük müşteri listeleri düzenlerler ve işletmede bulundurlar.

Bu listelerde aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Mükellefin adı, soyadı varsa unvanı ve adresi;
2. Oda numaraları yazılmak suretiyle müşterinin adı, soyadı ve oda ücreti;
3. Düzenleme tarihi,

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 43. — Tasarının 45 nci maddesi 43 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 44. — Aynı Kanununun 240 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Taşıma ve Otel İşletmelerine Ait Belgeler :

Madde 240. — Taşıma işletmeleri ile otel ve moteller gibi konaklama yerleri (götürü usulde vergiye tabi olanlar dahil) aşağıda yazılı belgeleri düzenlemek zorundadırlar.

A) Taşıma İrsaliyeleri : Ücret karşılığında eşya nakleden bütün gerçek ve tüzelkişiler naklettikleri eşya için, 209 ncü maddede yazılı bilgilerle, sürücünün ad ve soyadı ve aracın plaka numarasını ihtiva eden ve seri ve sıra numarası dahilinde teselsül eden irsaliye kullanmak zorundadırlar. Bu irsaliyenin bir nüshası eşyayı taşıtırana, bir nüshası eşyayı taşıyan aracın sürücüsüne veya kaptanına verilir ve bir nüshası da taşımayı yapan nezdinde saklanır. Bu bent hükmü nakliye komisyoncuları ile acenteleri de kapsar.

B) Yolcu listeleri : Şehirler arasında yapılan yolcu taşımalarında 233 ncü madde gereğince yolcu taşıma bileti kesmeye mecbur olan mükellefler, (T.C Devlet Demiryolları hariç) taşıtların her seferi için müteselsil seri ve sıra numaralı ve oturma yerlerini planlı şekilde gösteren iki nüsha yolcu listesi düzenlerler ve bu listenin bir nüshasını sefer sonuna kadar taşıtta ve diğer nüshasını işyerinde bulundurlar. Yolcu taşıma biletlelerinin komisyoncu veya acenteler tarafından kesilmesi halinde yolcu listeleri 3 nüsha olarak düzenlenir ve bir nüshası bu kimseler tarafından saklanır.

Yolcu listelerinde aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Yolcu listesini düzenleyen işletmenin adı veya unvanı ile adresi,
2. Taşıtı işleten mükellefin adı, soyadı varsa unvanı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası,
3. Taşıtlın plaka numarası, sefer tarihi ve hareket saati,
4. Bilet numaraları işaretlenmek suretiyle yolcu sayısı ve toplam hâsılat tutarı.

C) Günlük müşteri listeleri : Otel ve motel gibi konaklama yerleri, odalar, bölmeler ve yatak planlarına uygun olarak müteselsil seri ve sıra numaralı günlük müşteri listeleri düzenlerler ve işletmede bulundurlar.

Bu listelerde aşağıdaki bilgiler bulunur :

1. Mükellefin adı, soyadı varsa unvanı ve adresi,
2. Oda numaraları yazılmak suretiyle müşterinin adı, soyadı ve ücreti,
3. Düzenleme tarihi.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 47. — Aynı kanunun 257 nci maddesinin birinci fıkrası ile 4 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki 5 numaralı bent eklenmiştir.

Vergi inceleme ve kontrolleri ile gayrimenkullerin rayiç bedelinin tespiti sırasında, mükellefler aşağıda yazılı ödevleri yerine getirmeye mecburdurlar.

4. Bina ve arazinin rayiç bedelinin tespitinde değeri tespit edilecek bina ve araziye, takdir komisyonuna gösterip gezdirmek, bu gibi gayrimenkullerin genel ahvaline, kullanılış tarzına ve kirada ise kiranın miktarına müteallik her türlü bilgileri vermek (Bu fıkrada yazılı mecburiyetler kiracılara da şamildir.);

5. İşletmede 134 nci madde gereğince envanter yapılması halinde araç, gereç ve personeliyle bu işlemlerin intacına gerekli yardım ve kolaylığı göstermek.

MADDE 48. — Aynı kanuna 257 nci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 257 nci madde eklenmiştir.

Yetki :

MÜKERRER MADDE 257. — Maliye Bakanlığı, bu kanuna göre tutulacak defter ve düzenlenecek belgeler ile bunlara ek olarak tutulması veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyeti, şekli ve ihtiva edeceği hususları belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya, bunlar için tasdik, muhafaza ve ibraz mecburiyeti koymaya ve kaldırmaya gerekli görülen belgeleri 210 sayılı Değerli Kâğıtlar Kanunu kapsamına almaya ve gerektiğinde mühürlü otomatik kasa kullandırmaya yetkilidir.

MADDE 49. — Aynı kanunun 261 nci maddesine 6 numaralı bendi takiben aşağıdaki 7 numaralı bent eklenmiş ve 7 numaralı bendin numarası 8 olarak değiştirilmiştir.

7. Rayiç bedel,

MADDE 50. — Aynı kanuna 266 nci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 266 nci madde eklenmiştir.

Rayiç Bedel :

MÜKERRER MADDE 266. — Rayiç bedel, bir iktisadi kıymetin değerlendirme günündeki normal alım satım değeridir.

MADDE 51. — Aynı kanunun 268 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Değeri :

Madde 268. — Vergi değeri, bina ve arazinin rayiç bedelidir.

Vergi değeri, Emlâk Vergisi Kanununun 29 ncu maddesi ile aynı maddede belirtilen tüzük hükümlerine uygun olarak tespit olunur.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 45. — Aynı Kanunun 247 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Karnesi :

Karne Mecburiyeti :

Madde 247. — Aşağıda yazılı olanlar vergi karnesi almaya mecburdurlar :

1. Vergi matrahları tamamen veya kısmen götürü usulde tespit olunanlar;
 2. Gelir Vergisi Kanununa göre indirimden faydalanmak isteyenler;
 3. Gelir Vergisi Kanununun 35 nci maddesinin (B) bendi uyarınca karne almak zorunda olanlar.
- Durumu yukarıdaki şartların birden fazlasına girse bile, bir mükellef tek vergi karnesi alır.

MADDE 46. — Aynı Kanunun 255 nci maddesinin iki ve üçüncü fıkraları kaldırılmıştır.

MADDE 47. — Tasarının 47 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 48. — Aynı Kanuna 257 nci maddeyi takiben aşağıdaki Mükerrer 257 nci madde eklenmiştir.

Yetki :

MÜKERRER MADDE 257. — Maliye Bakanlığı, bu Kanuna göre tutulacak defter ve düzenlenecek belgeler ile bunlara ek olarak tutulması veya düzenlenmesini uygun gördüğü defter ve belgelerin mahiyeti, şekli ve ihtiva edeceği hususları belirlemeye ve bunlarda değişiklik yapmaya, bunlar için tasdik, muhafaza ve ibraz mecburiyeti koymaya ve kaldırmaya, gerektiğinde mühürlü otomatik kasa kullandırmaya yetkilidir.

MADDE 49. — Tasarının 49 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 50. — Tasarının 50 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 51. — Aynı Kanunun 268 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Vergi Değeri :

Madde 268. — Vergi değeri, bina ve arazinin rayiç bedelidir. Bu bedel Emlak Vergisi Kanununun 29 ncu maddesi ile aynı maddede belirtilen tüzük hükümlerine uygun olarak tespit olunur.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 52. — Aynı kanunun 270 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye giderleri ile Emlak Alım ve Taahhüt Alım Vergilerini maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler.

MADDE 53. — Aynı Kanunun 272 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelen parantez içi hüküm aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(Bir geminin, iktisap tarihindeki süratini fazlaştırmak, yolcu ve eşya yükleme ve barındırma tertibatını genişletmek veya değiştirmek suretiyle iktisadi kıymetini devamlı olarak artıran giderlerle bir motorlu kara nakil vasıtasının kasa veya motorunun yenisi ile değiştirilmesi veya alımında mevcut olmayan yeni bir tertibatın eklenmesi için yapılan giderler maliyet bedeline eklenmesi gereken giderlerdendir.)

MADDE 54. — Aynı Kanunun 275 nci maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 55. — Aynı Kanunun 297 nci maddesinin ikinci ve son fıkraları kaldırılmıştır.

MADDE 56. — Aynı Kanunun 298 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yetki :

Madde 298. — Bu bölümde yazılı emsal bedelleri ile alacak ve borçlar ve rayiç bedeller 72 nci maddede yazılı takdir komisyonları tarafından tespit olunur.

MADDE 57. — Aynı Kanunun 313 ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Değeri 5 000 lirayı aşmayan peştemallıklar ile işletmede kullanılan ve değeri 5 000 lirayı aşmayan alet, edavat, mefruşat ve demirbaşlar amortismanına tabi tutulmayarak doğrudan doğruya gider yazılabilir. İktisadi ve teknik bakımdan bütünlük arz edenlerde bu had topluca dikkate alınır.

MADDE 58. — Aynı Kanunun 323 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 323. — Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;

1. Dava ve icra safhasında bulunan alacaklar;

2. Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;

Şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder.

Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kâr - zarar hesabına intikal ettirilir.

MADDE 59. — Aynı Kanunun 328 nci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satılması halinde alınan bedel ile bunların envanter defterinde kayıtlı değerleri arasındaki fark kâr ve zarar hesabına geçirilir. İşletme hesabı esasında defter tutan mükelleflerle serbest meslek kazanç defteri tutan mükellefler bu fark defterlerine hâsılat veya gider kaydederler.

Şu kadarki, satılan iktisadi kıymetlerin yenilenmesi, işin mahiyetine göre zaruri bulunur veya bu hususta işletmeyi idare edenlerce karar verilmiş ve teşebbüse geçilmiş olursa bu takdirde, satıştan tahassül eden kâr, yenileme giderlerini karşılamak üzere, pasifte geçici bir hesapta azami üç yıl süre ile tutulabilir. Her ne sebeple olursa olsun bu süre içinde kullanılmamış olan kârlar üçüncü yılın geri matrahına eklenir. Üç yıldan önce işin terki, devri veya işletmenin tasfiyesi halinde bu kârlar o yılın matrahına eklenir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 52. — Aynı Kanunun 270 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tapu harcı ve noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon, tellaliye giderleri ile emlak alım ve taşıt alım vergilerini maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbestirler.

MADDE 53. — Tasarının 53 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 54. — Tasarının 54 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 55. — Tasarının 55 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 56. — Tasarının 56 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 57. — Tasarının 57 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 58. — Tasarının 58 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 59. — Tasarının 59 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 60. — Aynı Kanunun 329 ncu maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir:

Üç yıldan önce işin terki, devri veya işletmenin tasfiyesi halinde bu tazminat fazlası, o yılın matrahına eklenir.

Yukarıdaki esaslar dahilinde yeni değerlerin iktisabında kullanılan tazminat fazlası, yeni değerler üzerinden bu Kanun hükümlerine göre ayrılacak amortismanlara mahsup edilir. Bu mahsup tamamlandıktan sonra itfa edilmemiş olarak kalan değerlerin amortismanına devam olunur.

MADDE 61. — Aynı Kanunun 331 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Cezalar :

Madde 331. — Vergi kanunları hükümlerine aykırı hareket edenler, bu kitapta yazılı vergi cezaları (kaçakçılık, ağır kusur, kusur ve usulsüzlük cezaları) ve diğer cezalar ile cezalandırılırlar.

MADDE 62. — Aynı Kanunun 333 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu Kanunun 344, 358 ve 361 nci maddelerinde yazılı fiillerin tüzelkişilerce işlenmesi halinde bu fiiller için 359, 360 ve 361 nci maddelerinde öngörülen cezalar bunların kanuni temsilcileri adına hükmolunur.

MADDE 63. — Aynı Kanunun 334 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Damga Vergisi ve Damga Resminde Sorumluluk :

Madde 334. — Damga Vergisi ve Damga Resmi uygulamalarında gerek nispi, gerek maktu vergi ve resimlerle ilgili cezadan sorumlu olanlar birden fazla olduğu takdirde, yekdiğerine müracaat hakları mahfuz kalmak üzere, müteselsilen sorumlu tutulurlar.

MADDE 64. — Aynı Kanunun 335 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tek Fiil ile Çeşitli Suç İşlenmesi :

a) Muhtelif Vergi Ziyana Sebebiyet Verilmesi :

• Madde 335. — Kaçakçılık, ağır kusur veya kusurda cezayı istilzam eden tek bir fiil ile başka neviden bir kaç vergi ziyaa uğramış olursa her vergi bakımından ayrı ayrı ceza kesilir.

MADDE 65. — Aynı Kanunun 336 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Muhtelif Cezayı İstilzam Etmesi :

Madde 336. — Cezayı istilzam eden tek bir fiil ile kaçakçılık ve usulsüzlük veya ağır kusur ve usulsüzlük veyahut kusur ile usulsüzlük birlikte işlenmiş olursa bunlara ait cezalardan sadece miktar itibarıyla en ağırı kesilir.

Usulsüzlük cezası kesilen bir fiil ile vergi ziyana da sebebiyet verildiği sonradan anlaşıldığı takdirde, evvelce usulsüzlük cezası kesilmiş olması, bu cezanın ziyaa uğratılan vergiden dolayı kesilmesi gereken kaçakçılık, ağır kusur veya kusur cezası ile mukayesesine ve noksan kesilen cezanın ikmaline mani değildir.

MADDE 66. — Aynı Kanunun 337 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ayrı ayrı yapılmış olan kaçakçılık, ağır kusur, kusur veya usulsüzlükten dolayı ayrı ayrı ceza kesilir. Şu kadarki, 352 nci maddede yazılı usulsüzlüklerden, aynı takvim yılı içinde aynı neviden birden fazla yapıldığı takdirde birden fazlasının herbiri için, birincisine ait cezanın dörtte biri kesilir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 60. — Tasarının 60 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 61. — Tasarının 61 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 62. — Aynı Kanunun 333 ncü maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bu Kanunun 344 (1 - 6 numaralı bentlerine giren fiiller) ile 358 ve 361 nci maddelerinde yazılı fiillerin işlenmesi halinde bu fiiller için 359, 360 ve 361 nci maddelerinde öngörülen cezalar özel kişilerin kanuni temsilcileri adına hükmolunur.

MADDE 63. — Tasarının 63 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 64. — Tasarının 64 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 65. — Tasarının 65 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 66. — Tasarının 66 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 67. — Aynı Kanunun 338 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İştirak :

Madde 338. — Aynı ayrı maddi menfaat gözetmek şartıyla birden fazla kişi kaçakçılık yaptıkları veya kaçakçılığa teşebbüs sayılan fiilleri iştirak ettikleri veya doğrudan doğruya beraber işlemiş oldukları takdirde her biri hakkında, iştirak ettikleri suçlar için bu Kanunda yazılı cezalar uygulanır.

MADDE 68. — Aynı Kanunun 339 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tekerrür :

Madde 339. — Kaçakçılık, ağır kusur, kusur veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası da kesinleşen bir kimse aynı neviden bilfiil cezanın kesinleştiği tarihi takibeden yılın başından başlamak üzere kaçakçılık, ağır kusur ve kusurda beş, usulsüzlükte iki yıl zarfında tekrar işlerse cezası kaçakçılıkta yarısı, ağır kusur ve kusurda üçte biri, usulsüzlükte dörtte biri nispetinde artırılır.

MADDE 69. — Aynı Kanunun 340 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bu Kanunda yazılı kaçakçılık, ağır kusur, kusur ve usulsüzlük cezaları ile Türk Ceza Kanununda ve diğer kanunlarda yazılı cezalar; içtima ve tekerür hükümleri bakımından birleştirilemez.

MADDE 70. — Aynı Kanunun 343 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

En Az Ceza Haddi :

Madde 343. — Damga Vergisi ve Damga Resmi dolayısıyla kesilecek vergi cezaları, vergi ve resme tabi her varaka, senet ilan için beş liradan az olmaz. Diğer vergilerde her vergi için elli liraya ballıg olmayan cezalar kesilmez.

MADDE 71. — Aynı Kanunun 344 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılığın Tarihi :

Madde 344. — Kaçakçılık, mükellef veya sorumlu tarafından aşağıdaki hallerden birisiyle vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

1. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defterlere kaydı gereken hususları, vergi matrahının azalmasını tevhit edecek tarzda tamamen veya kısmen diğer defter veya kâğıtlara kaydetmek;

2. Sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı vesikalar tanzim etmek veya bunları bilerek kullanmak;

3. Vesikaları tahrif etmek, asıllarına uygun olmayan vesika ve suretler tanzim etmek veya tahrif edilmiş vesikalarla asıllarına uygun olmayarak tanzim edilmiş vesika ve suretleri bilerek kullanmak;

4. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defter kayıtlarını tahrif etmek veya bu defterlerde mevhum adlara hesap açmak veyahut her türlü hesap ve muhasebe hileleri yapmak.

5. Vergi kanunlarına göre tutulması mecburi olan defterlerin sayfelerini yok ederek yerlerine başka yapraklar koymak veya hiç yaprak koymamak;

6. Vergi kanunlarına göre tutulması ve muhafazası mecburi olan defter veya vesikaları yok etmek veya gizlemek (mevcudiyetleri noterlik tasdik kayıtları veya sair suretlerle sabit olduğu halde vergi incelemesine yetkili kimselere inceleme sırasında defter ve vesikaların ibraz edilmemesi gizleme demektir.)

7. Beyan esasına dayanan mükellefiyetlerde beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde, ticari, zirai veya mesleki kazanç sahiplerinin kazançları ile ilgili faaliyetlerinin vergi dairesinin atılma dışında bırakılması,

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 67. — Tasarının 67 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 68. — Aynı Kanunun 339 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Tekerrür :

Madde 339. — Kaçakçılık, ağır kusur, kusur veya usulsüzlükten dolayı ceza kesilen ve cezası da kesinleşen bir kimse aynı neviden bir fiili cezanın kesinleştiği tarihi takibeden yılın başından başlamak üzere kaçakçılık, ağır kusur ve kusurda beş, usulsüzlükte iki yıl zarfında tekrar işerse cezası kaçakçılıkta yarısı, ağır kusur ve kusurda üçte biri, usulsüzlükte dörtte biri nispetinde artırılır.

MADDE 69. — Tasarının 69 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 70. — Aynı Kanunun 343 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

En Az Ceza Haddi :

Madde 343. — Damga vergisi ve damga resmi dolayısıyla kesilecek vergi cezaları, vergi ve resme tabi her varaka, senet ve ilan için beş liradan az olmaz. Diğer vergilerde her vergi için yüz liraya baliğ olmayan cezalar kesilmez.

MADDE 71. — Tasarının 71 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

8. Beyan üzerinden alınan vergilerle ilgili olup, yıllık olarak verilmesi gereken beyannamelerde (münferit ve özel beyannameler dahil) toplamı 150 000 - diğer beyannamelerde toplamı 30 000 - liradan az olmamak üzere, beyannamede yazılı vergi matrahının % 10'unu geçen bir miktarın noksan bildirilmesi.

Beyanname dışında ayrıca bir tetkike ihtiyaç göstermeksizin beyannamede yazılı bilgilere dayanılarak vergi dairesince tespiti mümkün olan noksan bildirmeler bu hükümden hariçtir;

30 ncu maddede yazılı sebeplerle re'sen takdir olunan ve yukarda yazılı hadleri aşan matrah veya matrah farkları da noksan beyan hükmündedir. Anılan maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı sebeplerle yapılan re'sen takdirlerde bu hükmün uygulanması için, takdir edilen matrahın yıllık beyannamelerde 150 000 diğerlerinde 30 000 lirayı geçmesi yeterlidir.

Vergi matrahının para birimi dışındaki diğer birimlere göre tespiti halinde mezkûr hadlerin tayininde bu Kanunun değerlendirme hükümlerine göre bulunacak tutarlar esas alınır.

9. Yukarıdaki haller dışında kasten vergi ziyana sebep olunması.

Bu maddenin 1 - 6 numaralı bentlerinde belirtilen hallerde, 8 numaralı bentte yer alan had ve miktarlar aranmaz.

MADDE 72. — Aynı Kanunun 345 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılıkta Ceza :

Madde 345. — Kaçakçılık yapan mükelleflere veya sorumlulara, kaçırdıkları verginin üç katı tutarında vergi cezası kesilir.

Şu kadar ki, kesilen ceza (Veraset ve İntikal Vergisi hariç)

1. Birinci sınıf tüccarlarla serbest meslek erbabı için (Kazançları götürü olarak tespit edilen serbest meslek erbabı hariç işletme esasında defter tutmasına müsaade edilen kurumlar dahil) 50 000

2. İkinci sınıf tüccarlar için 20 000

3. 1 ve 2 numaralı bentler dışında kalan mükellefler ve sorumlular için 10 000

Liradan az olamaz.

MADDE 73. — Aynı Kanunun 346 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Teşvik :

Madde 346. — Bir mükellefi veya vergi sorumlusunu kaçakçılık yapmaya azmettirenlere işlenen fiiller için mükellefe veya sorumluya uygulanacak ceza aynen uygulanır.

MADDE 74. — Aynı Kanunun 347 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yardım :

Madde 347. — Kaçakçılık olduğunu bildiği bir fiilin işlenip tamamlanmasını fiili ile kolaylaştıranlara bundan ayrı bir menfaat gözetmediği takdirde, bu fiiller için kanunda belli edilen cezaların dörtte biri kesilir veya hükmedilir.

Aynı yardımı 344 ncü maddenin 1 - 6 ncı bentlerinde yazılı fiillerin işlenip tamamlanması için yapanlara bu fiiller için tayin olunan cezanın yarısı hükmolunur.

371 nci maddedeki pişmanlık şartlarına uygun olarak keyfiyetten ilgili makamları haberdar edenlere ceza kesilmez.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 72. — Tasarının 72 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 73. — Tasarının 73 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 74. — Tasarının 74 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 75. — Aynı Kanunun dördüncü kitabının, ikinci kısmının ikinci bölümünün başlığı, «Ağır kusur ve kusur» olarak değiştirilmiş ve maddeye 347 nci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 347 nci madde eklenmiştir.

Ağır Kusurun Tarifi :

MÜKERRER MADDE 347. — Ağır kusur, mükellef veya sorumlu tarafından aşağıdaki hallerden biriyle vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

1. Beyan üzerinden alınan vergilerle ilgili olup, yıllık olarak verilmesi gereken beyannamelerde (münferit ve özel beyannameler dahil) toplamı 50 000 diğer beyannamelerde toplamı 10 000 liradan az olmamak üzere beyannamede yazılı vergi matrahının % 10'unu geçen bir miktarın noksan bildirilmesi (Beyanname dışında ayrıca bir tetkike ihtiyaç göstermeksizin beyannamede yazılı bilgilere dayanılarak vergi dairesince tespiti mümkün olan noksan bildirimler bu hükümden hariçtir.);

30 ncu maddede yazılı sebeplerle verginin re'sen tarhi halinde, yukardaki hadleri aşan matrah veya matrah farkları da noksan beyan hükmündedir. Mezkûr maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı sebeplerle yapılan re'sen takdirlerde, bu hükmün uygulanması için, takdir edilen matrahın yıllık beyannamelerde 50 000 diğerlerinde 10 000 lirayı aşması yeterlidir.

Vergi matrahının para birimi dışındaki diğer birimlere göre tespiti halinde mezkûr hadlerin tayininde bu Kanunun değerlendirme hükümlerine göre bulunacak tutarları esas alınır.

2. Vergilendirme dönemi ve tarh zamanı geçtiği halde götürü ticaret ve götürü serbest meslek erbabının kazançları ile ilgili faaliyetlerinin vergi dairesinin ittılai dışında bırakılması;

3. Beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde götürü gider usulüne tabi çiftçilerin zirai faaliyetlerinin vergi dairesinin ittılai dışında bırakılması;

4. Beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde ticret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratların vergi dairesinin ittılai dışında bırakılması;

5. Ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerinin, faaliyetlerini vergi dairesine bildirmekle beraber, beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde beyanname vermemeleri;

6. Emlak Alım Vergisi ve Gayrimenkul Kıymet Artışı Vergisi beyannamelerinin kanuni ve ek süreleri içinde verilmemiş olması.

MADDE 76. — Aynı Kanunun 348 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 348. — Kusur, kaçakçılık ve ağır kusur sayılan haller dışında her hangi bir suretle vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

MADDE 77. — Aynı Kanunun 349 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ağır Kusurda Ceza :

Madde 349. — Ağır kusur işleyen mükelleflere veya sorumlulara ziyaa uğrattıkları verginin bir katı tutarında vergi cezası kesilir.

MADDE 78. — Aynı Kanuna 349 ncu maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 349 ncu madde eklenmiştir.

Kusurda Ceza :

MÜKERRER MADDE 349. — Kusur işleyen mükelleflere veya sorumlulara ziyaa uğrattıkları verginin % 50'si tutarında vergi cezası kesilir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 75. — Aynı Kanunun Dördüncü Kitabının İkinci Kısımının İkinci bölümünün başlığı, «Ağır Kusur ve Kusur» olarak değiştirilmiş ve 348 nci madde den önce gelmek üzere aşağıdaki mükerrer 347 nci madde eklenmiştir.

Ağır Kusurun Tarihi :

MÜKERRER MADDE 347. — Ağır kusur, mükellef veya sorumlu tarafından aşağıdaki hallerden birisiyle vergi ziyana sebebiyet verilmesidir.

1. Beyan üzerinde alınan vergilerle ilgili olup, yıllık olarak verilmesi gereken beyannamelerde (münferit ve özel beyannameler dahil) toplamı 50 000 diğer beyannamelerde toplamı 10 000 liradan az olmamak üzere beyannamede yazılı vergi matrahının % 10'unu geçen bir miktarın noksan bildirilmesi (Beyanname dışında ayrıca bir tetkike ihtiyaç göstermeksizin beyannamede yazılı bilgilere dayanılarak vergi dairesince tespiti mümkün olan noksan bildirimler bu hükümden hariçtir.);

30 ncu maddede yazılı sebeplerle verginin resen tarhi halinde, yukarıdaki hadleri aşan matrah veya matrah farkları da noksan beyan hükmündedir. Mezkûr maddenin 1 ve 2 nci bentlerinde yazılı sebeplerle yapılan resen takdirlerde, bu hükmün uygulanması için, takdir edilen matrahın yıllık beyannamelerde 50 000 diğerlerinde 10 000 lirayı aşması yeterlidir.

Vergi matrahının para birimi dışındaki diğer birimlere göre tespiti halinde mezkûr hadlerin tayininde bu Kanunun değerlendirme hükümlerine göre bulunacak tutarlar esas alınır.

2. Vergilendirme dönemi ve tarh zamanı geçtiği halde götürü ticaret ve götürü serbest meslek erbabının kazançları ile ilgili faaliyetlerinin vergi dairesinin ıttılay dışında bırakılması;

3. Beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde götürü gider usulüne tabi çiftçilerin zirai faaliyetlerinin vergi dairesinin ıttılay dışında bırakılması;

4. Beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratların vergi dairesinin ıttılay dışında bırakılması;

5. Ticari, zirai ve mesleki kazanç sahiplerinin, faaliyetlerini vergi dairesine bildirmekte beraber, beyanname verme süresi ve ek süre geçtiği halde beyanname vermemeleri;

6. Emlak Alım Vergisi ve Gayrimenkul Kıymet Artışı Vergisi beyannamelerinin kanuni ve ek süreleri içinde verilmemiş olması.

MADDE 76. — Tasarının 76 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 77. — Tasarının 77 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 78. — Tasarının 78 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 79. — Aynı Kanunun 352 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Usulsüzlük Dereceleri ve Cezaları :

Madde 352. — Usulsüzlükler, aşağıda yazılı derecelere ve bu kanuna bağlı cetvele göre cezalandırılır. Usulsüzlük fiili re'sen takdiri gerektirirse, bağlı cetvelde yazılı cezalar iki kat olarak kesilir.

I nci derece usulsüzlükler :

1. Vergi beyannamelerinin verilmemiş olması (342 nci maddede yazılı sürelerden sonra verilmiş olan beyannameler hiç verilmemiş sayılır.)
2. Bu kanuna göre tutulması mecburî olan defterlerden herhangi birinin tutulmamış olması;
3. Defter kayıtlarının ve bunlarla ilgili vesikaların doğru bir vergi incelemesi yapılmasına imkân veremeyecek derecede noksan, usulsüz veya karışık olması;
4. Bu kanuna göre tutulması mecburi defterlerin ve kanunen muhafazası mecburi vesikalarla evrakın yetkili memurlar tarafından istenildiği halde ibraz edilmemesi;
5. Çiftçiler tarafından 245 nci madde hükmüne göre muhtar ve ihtiyar heyetlerince yapılan davete müddetinde icabet edilmemesi;
6. Bu kanunun kayıt nizamına ait hükümlerine (Madde 215 - 219) uyulmamış olması (Her incelemede inceleme tarihine kadar aynı takvim yılı için tespit edilen usulsüzlükler tek fiil sayılır.)
7. İşe başlamanın zamanında bildirilmesi;

8. Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik muamelesinin yaptırılmamış olması (Kanuni süresinin sonundan başlayarak 1 ay geçtikten sonra tasdik ettirilenler, tasdik ettirilmemiş sayılır.);

9. Götürü matrahlar üzerinden salınan Gelir Vergisinde, tarh zamanı geçtiği halde verginin tarh ettirilmemiş olması;

10. Yıllık beynamede servet bildiriminde bulunulmaması;

II nci derece usulsüzlükler :

1. Vergi beyannamelerinin süresinin sonundan başlayarak 342 nci maddede yazılı süreler içinde verilmiş olması (Emlak Vergisinde beyannamenin bu kanunun 27 nci maddesinde yazılı ek süre içinde verilmiş olması);
2. Ekim ve sayım beyanlarının süresi içinde veya kanunda istenilen bilgileri ihtiva edecek doğru bir şekilde yapılmaması;
3. Yıllık beynamede hiç gider bildiriminde bulunulmaması veya gider unsurlarından bir kısmının bildirilmemesi;
4. Bu kanunda yazılı bildirmelerin zamanında yapılmaması (İşe başlamayı bildirmek hariç);
5. Vergi karnesinin süresinin sonundan başlayarak 15 gün geçtiği halde alınmamış olması;
6. Tasdiki mecburi olan defterlerden herhangi birinin tasdik muamelesinin, süresinin sonundan başlayarak bir ay içinde yaptırılmış olması;
7. Vergi beyannameleri, bildirimler, evrak ve vesikaların kanunen belli şekil ve muhteviyatına ve eklerine ait hükümlerine uyulmamış olması;
8. Hesap veya muamelelerin doğruluk veya açıklığını bozmamak şartıyla bazı evrak ve vesikaların bulunmaması veya ibraz edilmemesi.

MADDE 80. — Aynı Kanunun 353 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Özel Usulsüzlükler ve Cezaları :

a) *Fatura ve Benzeri Evrak ile Diğer Belgelere Ait Cezalar :*

Madde 353. — 1. Fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası ve müstahsil makbuzu vermeyenler ile fatura, gider pusulası almayanlara 5 000 liradan, müstahsil makbuzu almayan çiftçilerle, serbest meslek makbuzu almayanlara 500 liradan az olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın % 10'u nisbetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 79. — Tasarının 79 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 80. — Aynı Kanununun 353 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Özel Usulsüzlükler ve Cezaları :

a) Fatura ve Benzeri Evrak ile Diğer Belgelere Ait Cezalar :

Madde 353. — 1. Fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası ve müstahsil makbuzu vermeyenler ile fatura, gider pusulası almayanlara 500 liradan, müstahsil makbuzu almayan çiftçilerle, serbest meslek makbuzu almayanlara 500 liradan az olmamak üzere bu belgelere yazılması gereken meblağın % 10'u nispetinde özel usulsüzlük cezası kesilir.

(Hükümetin teklifi)

2. Bu Kanuna göre 233 nci maddede yazılı perakende satış vesikaları ile taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, yolcu listesi ve müşteri listesi kullanmak mecburiyetinde olanların yukarıda yazılı belgeleri kullanmadıklarının, irsaliye ve yolcu listesini ayrıca taşıta bulundurmadıklarının tespiti halinde, kullanmadıkları veya bulundurmadıkları her bir belge için 5 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

3. Günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hâsılat defteri ve serbest meslek kazanç defterinin iş yerinde bulundurulmaması veya bu defterlere yazılması gereken işlemlerin günü gününe deftere kayıt edilme-
mesi veya incelemeye yetkili olanlara anında ibraz edilmemesi halinde her bir tespit için 2 500 lira özel usul-
süzlük cezası kesilir.

4. Bu Kanunun 5 nci maddesinde yazılı esaslara göre levha asmayan mükelleflere her tespitte 5 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

5. Katma Değer Vergisi Kanununa göre verginin etiketle gösterilme mecburiyetini yerine getirmeyenler hakkında, her bir tespit için 1 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu maddede yazılı usulsüzlükler sonucunda vergi ziyayı da meydana geldiği takdirde bu ziyayı gerektir-
diği vergi cezaları ayrıca kesilir ve bu cezalar hakkında 336 ncı madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 81. — Aynı Kanunun 354 ncü maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 82. — Aynı Kanunun 355 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

c) *Damga Vergisinde;*

Madde 355. — a) Damga Vergisi mevzuuna giren kâğıtlar ve ilanlara yapıştırılan pullar, Damga Vergisi Kanununun belli ettiği şekilde iptal edilmemişse, iptal edilmemiş olan pulların kıymeti üzerinden maktu vergi-
lerde yüzde 50, nispi vergilerde yüzde 10 vergi cezası kesilir. Bu hüküm, resmi daireler, noterler, bankalar
ve anonim şirketlerle 3659 sayılı Kanuna tabi kurumlara ve derneklere ibraz edilen veya gönderilen kâğıt
ve ilanların iptal edilmemiş pulları hakkında uygulanamaz.

b) Damga Vergisi ilgili Vergi Kanununda belli edildiği şekilde ifa edilmeyen hallerde maktu vergilerde
verginin yüzde 50'si ve nispi vergilerde yüzde 10'u nispetinde usulsüzlük cezası alınır.

MADDE 83. — Aynı Kanuna 355 nci maddeyi takiben aşağıdaki mükerrer 355 nci madde eklenmiştir.

d) *Bilgi Vermekten Çekinenler ile 257 nci Madde Hükümüne Uymayanlar :*

MÜKERRER MADDE 355. — A) Bu Kanunun 86, 148 ve 257 nci maddeleriyle 150 nci maddesinin
4 numaralı bendi hükümlerine çekinme sebebi olmaksızın riayet etmeyenlerde (Kamu idare ve müesseseleri
hariç) :

1. Birinci sınıf tüccarlar ve bilanço esasına göre defter tutan çiftçiler ile serbest meslek erbabı (Götürü
usulde vergilendirilenler hariç) hakkında 30 000 lira,

2. İkinci sınıf tüccarlar ile zirai işletme hesabı esasına göre defter tutan çiftçiler hakkında 15 000 lira,

3. Yukarıki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 10 000 lira,

Özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu hükmün uygulanması için 148 nci madde gereğince bilgi istenilirken yapılacak tebliğlerde bilginin ve-
rilmesi için tayin olunan süre ile süresinde cevap verilmediği veya eksik veya yanıltıcı bilgi verildiği takdirde
haklarında kanunun ceza hükümlerinin uygulanması cihetine gidileceğinin ilgililere yazılı olarak bildirilmesi
şarttır.

MADDE 84. — Aynı Kanunun 357 nci maddesi kaldırılmıştır.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

2. Bu Kanuna göre 233 nci madde de yazılı perakende satış vesikaları ile taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, yolcu listesi ve müşteri listesi kullanmak mecburiyetinde olanların yukarıda yazılı belgeleri kullanmadıklarının, irsaliye ve yolcu listesini ayrıca taşıtta bulundurmadıklarının tespiti halinde, kullanmadıkları ve ya bulundurmadıkları her bir belge için 5 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

3. Günlük kasa defteri, günlük perakende satış ve hâsılat defteri ve serbest meslek kazanç defterinin işyerinde bulundurulmaması veya bu defterlere yazılması gereken işlemlerin günü gününe deftere kayıt edilmemesi veya incelemeye yetkili olanlara istendiğinde ibraz edilmemesi halinde her bir tespit için 2 500 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

4. Bu Kanunun 5 nci maddesinde yazılı esaslara göre levha asmayan mükelleflere her tespitte 5 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

5. Katma Değer Vergisi Kanununa göre verginin etiketle gösterilme mecburiyetini yerine getirmeyenler hakkında her bir tespit için 1 000 lira özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu maddede yazılı usulsüzlükler sonucunda vergi ziyayı da meydana geldiği takdirde bu ziyayı gerektirdiği vergi cezaları ayrıca kesilir ve bu cezalar hakkında 336 ncı madde hükmü uygulanmaz.

MADDE 81. — Tasarının 81 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 82. — Tasarının 82 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 83. — Aynı Kanuna 355 nci maddeyi takiben aşağıdaki Mükerrer 355 nci madde eklenmiştir.

d) Bilgi Vermekten Çekinenler ile 257 nci Madde Hükmüne Uymayanlar İçin :

MÜKERRER MADDE 355. — Bu Kanunun 86, 148 ve 257 nci maddeleriyle 150 nci maddesinin 4 numaralı bendi hükümlerine çekinme sebebi olmaksızın riayet etmeyenlerde (Kamu İdare ve Müesseseleri hariç):

1. Birinci sınıf tüccarlar ve bilanço esasına göre defter tutan çiftçiler ile serbest meslek erbabı (Götürü usulde vergilendirilenler hariç) hakkında 30 000 lira,

2. İkinci sınıf tüccarlar ile ziraî işletme hesabı esasına göre defter tutan çiftçiler hakkında 15 000 lira,

3. Yukarıki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında 10 000 lira,

Özel usulsüzlük cezası kesilir.

Bu hükmün uygulanması için 148 nci madde gereğince bilgi istenilirken yapılacak tebliğlerde bilginin verilmesi için tayin olunan süre ile süresinde cevap verilmediği veya eksik veya yanıltıcı bilgi verildiği takdirde haklarında kanunun ceza hükümlerinin uygulanması oihetine gidileceğinin ilgililere yazılı olarak bildirilmesi şarttır.

MADDE 84. — Tasarının 84 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 85. — Aynı Kanunun 358 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılığa Teşebbüs :

Madde 358 — 344 ncü maddenin 1 - 6 numaralı bendlerinde yazılı fiilleri veya bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az iki defa fatura taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, müstahsil makbuzu, gider pusulası veya serbest meslek makbuzu düzenlememe fiilleri, verginin tarhi için kanunda belli edilen sürenin girmesinden önce meydana çıkarılanlar ile vergi daireleri veya vergi incelemesi yapanlarca vaki yazılı talebe rağmen servet beyanında bulunmayanlar, bu fiillerin vergi ziyanı musip olup olmayacağına bakılmadan kaçakçılığa teşebbüs etmiş sayılırlar.

Bu maddenin uygulanmasında 5 nci maddede yazılı esaslara göre lehva asma mecburiyetine bir hesap dönemi içinde en az iki defa uymadıkları tespit edilenler de kaçakçılığa teşebbüs etmiş addolunur. Şu kadarki bu fıkra hükmünün uygulanabilmesi için ikinci tespit tarihinden itibaren asgari 15 gün geçmiş olması gerekir.

MADDE 86. — Aynı Kanunun 359 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılıkta Hapis ve Meslekten Men Cezası :

Madde 359. — 344 ncü maddenin 1 - 6 ncü bentlerinde yazılı fiilleri işleyenler hakkında 345 nci maddede yazılı vergi cezalarından ayrı olarak 3 aydan 3 yıla kadar hapis cezası ile bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyet ve masraf hükümlüden sonradan tahsil edilmek üzere keyfiyetin gazete çıkan yerlerde gazete ile çıkmayan yerlerde mutad vasıtalarla ilan edilmesine hükümlenir.

MADDE 87. — Aynı Kanunun 360 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılığa Teşebbüsün Cezası :

Madde 360. — Hareketleri 358 nci maddeye uyanlar hakkında bir aydan bir yıla kadar hapis cezası ve bu kadar müddet ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyete hükümlenir. Ayrıca masraf hükümlüden sonradan tahsil edilmek üzere keyfiyetin gazete çıkan yerlerde gazete ile, çıkmayan yerlerde mutad vasıtalarla ilan edilmesine de hükümlenir.

Ancak bir hesap dönemi içinde ayrı tarihlerde en az iki defa fatura, taşıma irsaliyesi, sevk irsaliyesi, müstahsil makbuzu, gider pusulası veya serbest meslek makbuzu düzenlememe fiillerini işledikleri idarece tespit olunanlar hakkında ilgili vergi dairesi müdürünün teklifi ve mahallin en büyük mülki amirinin kararı ile işyeri mahkeme kararı beklenmeden geçici olarak 3 günden 7 güne kadar kapatılır.

MADDE 88. — Aynı Kanunun 361 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Bilgi Vermekten Çekinenler ile 257 nci Madde Hükümüne Uymayanlar :

Madde 361. — 148, 257 nci maddelerle, 150 ncü maddenin 4 numaralı bendinde yazılı mecburiyetlerin, özel usulsüzlük cezası kesilmesine rağmen yine yerine getirilmemesi halinde, yetkili mercilerce yeniden süre belli edilerek bu mecburiyetlerin yerine getirilmesi kendilerine tebliğ olunur.

Yeniden belli edilen süre içinde bu mecburiyetleri yerine getirmeyenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis cezası hükmedilir.

Yetkili makam ve memurlar tarafından kamu idare ve müesseselerinden 148 ve 149 ncu maddeler gereğince istenilen bilgileri çekinme sebebi olmaksızın vermeyenler ile 150 ncü maddenin 1 - 3 numaralı bentlerinde yazılı olanlardan bahsi geçen maddedeki bildirme mecburiyetini yerine getirmeyenlere 2 500 liraya kadar para cezası hükümlenir.

Bu maddenin uygulanmasında 367 nci maddede gösterilen usule uyulur.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 85. — Tasarının 85 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 86. — Tasarının 86 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 87. — Tasarının 87 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 88. — Tasarının 88 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 89. — Aynı Kanunun 367 nci maddesinin madde başlığı kaldırılmış ve madde metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 367. — Yaptıkları inceleme sırasında 344 ncü maddenin 1 - 6 numaralı bentlerinde yazılı suçları veya bu suçlara teşebbüsü tespit eden maliye müfettişleri, hesap uzmanları ile muavinleri ve gelirler kontrolleri tarafından doğrudan doğruya ve vergi incelemesine yetkili olan diğer memurlar tarafından ilgili vergi dairesinin bağlı bulunduğu defterdarlığın mütalaasıyla, keyfiyetin yetkili Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesi mecburidir.

Yukarıda belirtilen kaçakçılık suçunun işlendiğine sair suretlerle ittıla hâsıl eden Cumhuriyet Savcılığı hemen ilgili vergi dairesini haberdar ederek inceleme yapılmasını talebeder.

Amme davasının açılması, inceleme neticesinin Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesine talik olunur.

359 ve 360 ncü maddelerde uygulanan hapis cezası ile ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyet cezaları, kaçakçılık, ağır kusur, kusur veya usulsüzlük cezalarının ayrıca uygulanmasına mani değildir.

Ceza mahkemesinden sadır olacak kararlar, bu kanunun dördüncü kitabının ikinci kısmının 1 - 3 ncü bölümlerinde yazılı vergi cezalarını uygulayacak makam ve merciler muamele ve kararlarına müessir olmadığı gibi bu makam ve mercilerce ittihaz edilecek kararlar da ceza yargıcını bağlamaz.

MADDE 90. — Aynı Kanunun 368 nci maddesinin 2 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Cezaya itiraz edilmişse, İtiraz Komisyonu kararı üzerine vergi dairesince düzenlenecek ihbarnamenin ilgiliye tebliğ tarihinden;

Başlanarak bir ay içinde ödenir.

MADDE 91. — Aynı Kanunun 369 ncü maddesinin birinci fıkrası ile 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Aşağıda yazılı hallerde vergi cezası kesilmez :

1. Yetkili makamların mükellefin kendisine yazı ile yanlış izahat vermiş olmaları;

MADDE 92. — Aynı Kanunun 370 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 93. — Aynı Kanunun 371 nci maddesinin birinci ve son fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddenin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Beyana dayanan vergilerde kaçakçılık (338, 346 ve 347 nci maddelerde yazılı şekilde yapılanlar dahil) ağır kusur ve kusur mahiyetindeki kanuna aykırı hareketlerini ilgili makamlara kendiliğinden dilekçe ile haber veren mükelleflere aşağıda yazılı kayıt ve şartlarla kaçakçılık, ağır kusur ve kusur cezaları kesilmez.

Yukarıdaki şartların yerine getirilmesi halinde kaçakçılık ve kaçakçılığa teşebbüs fiillerini işleyenler hakkında 338, 346 ve 347 nci madde hükümleri uygulanmaz.

Bu madde hükmü Emlak Vergisinde uygulanmaz.

MADDE 94. — Aynı Kanunun 374 ncü maddesinin birinci fıkrasının 1 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

1. Cezanın bağlı olduğu vergi alacağının doğduğu takvim yılını takibeden yılın birinci gününden başlayarak kusur, ağır kusur ve kaçakçılık ile 353 ncü ve mükerrer 355 nci maddeler uyarınca kesilecek usulsüzlük cezalarında 5 yıl (114 ncü maddenin ikinci fıkrası hükmü ceza zamanaşımı için de geçerlidir.);

MADDE 95. — Aynı Kanunun 376 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılık, Ağır Kusur, Kusur ve Usulsüzlük Cezalarında İndirme :

Madde 376. — Resen veya ikmalen tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan kaçakçılık, ağır kusur, kusur ve usulsüzlük cezalarını mükellef veya vergi sorumlusu itiraz

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

MADDE 89. — Aynı Kanunun 367 nci maddesinin madde başlığı ve madde metni aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bazı Kaçakçılık Suçlarının Cezalandırılmasında Usul :

Madde 367. — Yaptıkları inceleme sırasında 344 ncü maddenin 1-6 numaralı bentlerinde yazılı suçları veya bu suçlara teşebbüsü tespit eden Maliye Müfettişleri, Hesap Uzmanları ile Muavinleri ve Gelirler Kontrolörleri tarafından doğrudan doğruya ve vergi incelemesine yetkili olan diğer memurlar tarafından ilgili vergi dairesinin bağlı bulunduğu defterdarlığın mütalaasıyla, keyfiyetin yetkili Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesi mecburidir.

Yukarıda belirtilen kaçakçılık suçunun işlendiğine dair suretlerle ittula hâsıl eden Cumhuriyet Savcılığı hemen ilgili vergi dairesini haberdar ederek inceleme yapılmasını talebeder.

Âmme davasının açılması, inceleme neticesinin Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesine talik olunur.

359 ve 360 ncü maddelerde uygulanan hapis cezası ile ticaret, sanat ve meslek icrasından mahrumiyet cezaları, kaçakçılık ağır kusur, kusur veya usulsüzlük cezalarının ayrıca uygulanmasına mani değildir.

Ceza mahkemesinden sadır olacak kararlar, bu Kanunun dördüncü kitabının ikinci kısmının 1-3 ncü bölümlerinde yazılı vergi cezalarını uygulayacak makam ve merciler muamele ve kararlarına müessir olmadığı gibi bu makam ve mercilerce ittihaz edilecek kararlar da ceza yargıcını bağlamaz.

MADDE 90. — Tasarının 90 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 91. — Tasarının 91 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 92. — Tasarının 92 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 93. — Tasarının 93 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 94. — Tasarının 94 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 95. — Aynı Kanunun 376 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kaçakçılık Ağır Kusur, Kusur ve Usulsüzlük Cezalarında İndirme :

Madde 376. — Resen veya ikmalen tarh edilen vergi veya vergi farkını ve aşağıda gösterilen indirimlerden arta kalan kaçakçılık, ağır kusur, kusur ve usulsüzlük (Özel usulsüzlükler hariç) cezalarını mükellef ve

(Hükümetin teklifi)

süresi içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda zikredilen neviden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse :

1. Kaçakçılık, ağır kusur veya kusur dolayısıyla kesilen cezanın birinci defada üçte ikisi;
2. Müteakiben kesilen cezaların üçte biri;
3. Usulsüzlük cezasının üçte biri;

İndirilir.

Mükellef veya sorumlu ödeyeceğini bildirdiği vergi ve vergi cezası farkını yukarıda yazılı süre içinde ödemez veya itiraz ederse bu madde hükmünden faydalandırılmaz.

Yukarıdaki hükümler vergi aslına tabi olmaksızın kesilen usulsüzlük cezaları hakkında da uygulanır. (Özel usulsüzlükler hariç)

MADDE 96. — Aynı Kanuna 376 nci maddeden sonra 205 Sayılı Kanunla eklenen bölümün Ek 3 ncu maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Maliye Bakanlığı, mahalli komisyonlara verilen yetki sınırlarını aşan her türlü vergi ve cezada uzlaşmak üzere, merkezi uzlaşma komisyonları kurmaya yetkilidir. Bu komisyonların başkan ve üyelerinin seçilmesi ile çalışma şartlarına ait esaslar Maliye Bakanlığınca tespit edilir.

MADDE 97. — Aynı Kanunun 389 ncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

İtiraz, tarh edilen verginin ihtilafı kısmının tahsilini durdurur. Ancak ihtirazi kayıtla verilen beyannameler üzerine hesaplanan vergilere yapılan itirazlar verginin tahsilini durdurmaz.

MADDE 98. — Aynı Kanunun 392 nci maddesinin 3 ncu bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

3. Her türlü vergi, resim ve harçlarda 2 500 lirayı aşmayan tarhlara yapılan itirazlar (verilen karar neticesinde vergi, resim ve harçların asılları bu haddi aşmamış olması şartıyla);

MADDE 99. — Aynı Kanunun 406 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yukarıki fıkrada yazılı hususlar hariç olmak üzere miktarı altmış bin lirayı (11 özel idare vergilerinde on bin lirayı) aşmayan matrahlar üzerinden tarh olunan vergi, resim ve harçlar ile on bin lirayı aşmayan belediye gelirleri hakkında Temyiz Komisyonunca verilen kararlar kesin olup, aleyhine Danıştay'da temyiz davası açılmaz. Şu kadarki Maliye Bakanlığı gerekli gördüğü takdirde bu fıkrada ve bu kanunun 392 nci maddesinde yer alan haddleri Muhasebe Umumiye Kanununun 39 ncu maddesindeki endeksleme esaslarına göre değiştirmeye yetkilidir.

MADDE 100. — Aynı Kanunun geçici 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Madde 11. — Bilanço esasına göre defter tutan Gelir ve Kurumlar Vergisi mükellefleri bilançolarına dahil amortismanla tabi iktisadi kıymetleri ve bu kıymetler üzerinden ayrılmış olup bilançolarının pasifinde gösterilen amortismanları, Maliye Bakanlığınca tespit olunacak emsallerle çarpmak suretiyle yeniden değerlerler.

Yeniden değerlendirme şart, esas, uygulama şekil ve zamanları Devlet Planlama Teşkilâtının görüşü alındıktan sonra Maliye Bakanlığınca tespit ve Resmî Gazete ile ilân olunur.

MADDE 101. — Vergi Usul Kanununa Geçici 11 nci maddeyi takiben aşağıdaki dört ek geçici madde eklenmiştir.

Ceza Hükümlerinde Uygulama :

EK GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş fiiller hakkında, bu fiillerin işlendiği tarihte 213 sayılı Vergi Usul Kanununun yürürlükte bulunan vergi cezalarına ait hükümleri uygulanır.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

ya vergi sorumlusu itiraz süresi içinde ilgili vergi dairesine müracaatla vadesinde veya 6183 sayılı Kanunda zikredilen neviden teminat göstererek vadenin bitmesinden itibaren üç ay içinde ödeyeceğini bildirirse :

1. Kaçakçılık ağır kusur veya kusur dolayısıyla kesilen cezanın birinci defada üçte ikisi;
 2. Müteakiben kesilen cezaların üçte biri;
 3. Usulsüzlük cezasının üçte biri;
- indirilir.

Mükellef veya sorumlu ödeyeceğini bildirdiği vergi ve vergi cezası farkını yukarıda yazılı süre içinde ödemez veya itiraz ederse bu madde hükmünden faydalandırılmaz.

Yukarıdaki hükümler vergi aslına tabi olmaksızın kesilen usulsüzlük cezaları hakkında da uygulanır.

MADDE 96. — Tasarının 96 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 97. — Tasarının 97 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 98. — Tasarının 98 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 99. — Aynı Kanunun 406 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«Yukarıki fıkrada yazılı hususlar hariç olmak üzere miktarı altmış bin lirayı (İl özel idare vergilerinde on bin lirayı) aşmayan matrahlar üzerinden tarh olunan vergi, resim ve harçlar ile on bin lirayı aşmayan belediye gelirleri hakkında Temyiz Komisyonunca verilen kararlar kesin olup, aleyhine Danıştayda temyiz davası açılmaz.»

MADDE 100. — Vergi Usul Kanununa geçici 11 nci maddeyi takiben aşağıdaki beş ek geçici madde eklenmiştir.

Ceza Hükümlerinde Uygulama :

EK GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının ek geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

Ancak, 1980 dönemine ait olup beyannameleri 1981 yılında verilen vergiler hakkında da bu kanunun ceza hükümleri uygulanır.

Ceza Kesmede Zamanaşımı

EK GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki dönemlere ait vergi cezaları hakkında ilgili dönemde yürürlükte bulunan ceza kesmede zamanaşımı hükümleri uygulanır.

Ancak, 1980 dönemi ile ilgili olup beyannameleri 1981 yılında verilen vergilere ait cezalarda da bu Kanunun ceza kesmede zamanaşımı hükümleri uygulanır.

EK GEÇİCİ MADDE 3. — Vergi Kanunlarına göre ticari, zirai ve mesleki faaliyetleri dolayısıyla ilgili vergi dairelerine mükellefiyet kayıtlarını yaptırmaları gerektiği halde 31 . 3 . 1981 tarihine kadar bu mükellefiyetlerini tescil ettirmemiş bulunanlar hakkında bu Kanunun 360 ncı maddesi hükmü uygulanır.

EK GEÇİCİ MADDE 4. — 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 221 nci maddesinde yer alan defter tasdik süreleri, 1981 takvim yılında tutulacak defterler için bir ay uzatılmıştır.

MADDE 102. — Aynı Kanunun sonuna ekli bulunan «Usulsüzlük Cezalarına Ait Cetvel» aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Usulsüzlük Cezalarına Ait Cetvel

Mükellef Grupları	Birinci derece usulsüzlükler için (Lira)	İkinci derece usulsüzlükler için (Lira)
1. Sermaye şirketleri	6 000	3 500
2. Sermaye şirketleri dışında kalan I nci sınıf tüccar ve serbest meslek erbabı	4 000	2 000
3. II nci sınıf tüccarlar	2 000	1 000
4. Yukardakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	1 000	500
5. Götürü usulde gelir vergisine tabi olanlar	500	250
6. Gelir Vergisinden muaf esnaf	250	125

İhtar

1. Bu cetvelde mükellef grubu: Gelir, Kurumlar Vergilerinden başka, Katma Değer, Güder, İstihlak, İşletme, Dış Seyahat Harcamaları ve Gayrimenkul Kıymet Artışı Vergilerine ait usulsüzlükler hakkında da esas tutulur.

2. Emlâk Alım, Gayrimenkul Kıymet Artışı, Veraset ve İntikal Vergisi, Taşıt Alım ve Motorlu Taşıtlar Vergilerine ait usulsüzlükler ile Damga Vergisinin, beyanname verilmek suretiyle ödeneceği hallerde beyannamenin süresinde verilmemesine ilişkin usulsüzlükler bu cetvelin mükellef grupları sütununun 3 ncü sırasına göre cezalandırılır.

3. Emlâk Vergisine ait usulsüzlükler, bu cetvelin mükellef grupları sütununun 4 ncü sırasına göre cezalandırılır.

4. Kamu İdare ve müesseseleri ile dernek ve vakıfların yaptıkları usulsüzlükler (Bunların iktisadi işletmelerine ait usulsüzlükler hariç) bu cetvelin mükellef grupları sütununun 3 ncü sırasına göre cezalandırılır.

5. Yukardakiler dışında kalan diğer vergi, resim ve harçlara ait usulsüzlükler bu cetvelin mükellef grupları sütununun 4 ncü sırasına göre cezalandırılır.

6. Katma Değer Vergisi ile ilgili olarak işe başladıklarını zamanında bildirmeyen mükellefler hakkında kesilmesi gereken usulsüzlük cezası iki kat olarak uygulanır.

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

Ceza Kesmede Zamanaşımı :

EK GEÇİCİ MADDE 2. — Tasarının ek geçici 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 3. — Vergi kanunlarına göre ticari, zirai ve mesleki faaliyetleri dolayısıyla ilgili vergi dairelerine mükellefiyet kayıtlarını yaptırmaları gerektiği halde, 31.3.1981 tarihine kadar bu mükellefiyetlerini tescil ettirmemiş bulunanlar hakkında, Vergi Usul Kanununda öngörölmüş olan diğer ceza hükümleri ile birlikte aynı Kanunun 360 ncı maddesi hükmü de uygulanır.

EK GEÇİCİ MADDE 4. — Tasarının ek geçici 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 5. — 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 46 ncı maddesinde yapılan değişiklik nedeniyle, 1981 yılında götürü matrahlara ilişkin olarak yapılacak takdirler için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 40 ncı maddesinin 2 numaralı bendinde yazılı olan süre 1981 yılı Mart ayı sonuna kadar uzatılmıştır.

MADDE 101. — Tasarının 102 ncı maddesi 101 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 103. — Bu Kanun 1.1.1981 tarihinde yürürlüğe girer,

MADDE 104. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

21 . 11 . 1980

Başbakan
B. Ulusu

Devlet Bak. - Başbakan
Yard.
Z. Baykara

Devlet Bak. - Başbakan
Yard.
T. Özal

Devlet Bakanı
Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı
M. Özgüneş

Devlet Bakanı
Prof. Dr. M. N. Özdaş

Adalet Bakanı
C. Menteş

Milli Savunma Bakanı
Ü. H. Bayülken

İçişleri Bakanı
S. Çetiner

Dışişleri Bakanı
İ. Türkmen

Maliye Bakanı
K. Erdem

Milli Eğitim Bakanı
H. Sağlam

Bayındırlık Bakanı
Dr. T. Önalp

Ticaret Bakanı
K. Cantürk

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı
Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Gümrük ve Tekel Bakanı
R. Baturalp

Ulaştırma Bakanı
N. Özgür

Tarım ve Orman Bakanı
Prof. Dr. S. Özbek

Çalışma Bakanı
Prof. Dr. T. Esener

Sanayi ve Teknoloji Bakanı
Ş. Kocatopçu

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
S. Bingöl

Turizm ve Tanıtma Bakanı
İ. Evliyaoğlu

İmar ve İskân Bakanı
Dr. Ş. Tüten

Köy İşleri ve Koop. Bakanı
M. R. Güney

Gençlik ve Spor Bakanı
V. Özgül

Sosyal Güvenlik Bakanı
Ş. Şide

Kültür Bakanı
C. Baban

(Bütçe Plan Komisyonu metni)

Yürürlük :

MADDE 102. — Bu Kanunla değiştirilen aynı Kanunun 247 nci maddesinin 3 ncü bendi ile 255 nci maddesine ilişkin hükümler 1 . 1 . 1982 tarihinde, diğer hükümleri 1 . 1 . 1981 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 103. — Tasarının 104 ncü maddesi 103 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.



